

Οδηγίες για αιτούντες 2017

LIFE Δράση για το Κλίμα «παραδοσιακά έργα»

Οι παρούσες οδηγίες αφορούν την προετοιμασία των προτάσεων προς υποβολή στην Αναθέτουσα Αρχή, στο πλαίσιο του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα και έχουν ως στόχο να βοηθήσουν τον αιτούντα στην προετοιμασία του περιεχομένου της πρότασης έργου.

Το παρόν έγγραφο ισχύει αποκλειστικά για τη συγκεκριμένη πρόσκληση υποβολής προτάσεων στο Πρόγραμμα LIFE («LIFE 2017»). Επιπλέον, οι παρούσες οδηγίες αφορούν αποκλειστικά τις αιτήσεις για τα ακόλουθα είδη «παραδοσιακών» έργων στον τομέα προτεραιότητας *Δράση για το Κλίμα*: «πιλοτικά έργα», «έργα επίδειξης» και «έργα βέλτιστων πρακτικών», καθώς και «έργα πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης». Ξεχωριστά κατευθυντήρια έγγραφα για άλλους τομείς της πρόσκλησης LIFE 2017 είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα LIFE.

Το έγγραφο LIFE Orientation Document (*Έγγραφο Προσανατολισμού LIFE* – επίσης διαθέσιμο στην ιστοσελίδα LIFE) παρέχει στους αιτούντες οδηγίες για την επιλογή του πλέον κατάλληλου υποπρογράμματος και τομέα προτεραιότητας LIFE, στο πλαίσιο του οποίου μπορούν να υποβάλουν την πρότασή τους. Το συγκεκριμένο έγγραφο περιγράφει επίσης τα σημεία διάκρισης του LIFE από άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα άμεσης χρηματοδότησης.

Οι παρούσες οδηγίες αποτελούν μέρος της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων 2017, η οποία συμπεριλαμβάνει τα ακόλουθα έγγραφα που θα πρέπει να μελετηθούν προσεκτικά πριν από την υποβολή μιας πρότασης LIFE:

- Οδηγίες για την αξιολόγηση προτάσεων στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE
- Υπόδειγμα Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) με ειδικούς και γενικούς όρους

Τι αλλάζει το 2017

Γενικό κομμάτι

- Προκειμένου να δοθεί ένας βαθμός για την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων από Ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα έρευνας στο κριτήριο ανάθεσης 7, ο αιτών θα πρέπει να περιγράψει συνοπτικά αλλά κατανοητά ποια είναι τα συγκεκριμένα αποτελέσματα έργων στο πλαίσιο Ευρωπαϊκών Ερευνητικών Προγραμμάτων (για παράδειγμα του 'Ορίζοντα 2020'), τα οποία είναι σχετικά για αξιοποίηση και πως αυτά τα αποτελέσματα θα χρησιμοποιηθούν κατά την εφαρμογή του Προγράμματος LIFE (βλ. Φόρμα Β3).

Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση

- Νέα προτεραιότητα της Προκήρυξης σχετικά με: Προγράμματα που ενισχύουν την ενδυνάμωση των καταναλωτών προκειμένου να ωφεληθούν από την εξοικονόμηση σε κατανάλωση καυσίμου σε πραγματικές συνθήκες χρήσης οχημάτων και φορτηγών αυτοκινήτων και που επιτρέπουν στους καταναλωτές να είναι ενημερωμένοι κατά την λήψη αποφάσεων αγοράς οχημάτων με χαμηλές εκπομπές ρύπων.

1 Περιεχόμενα

1 Εισαγωγή στο Πρόγραμμα LIFE	6
1.1 Τι είναι το LIFE;	6
1.2 «Παραδοσιακά» έργα	7
1.3 Πώς, πού και πότε υποβάλλεται μια πρόταση;	8
1.4 Πώς γίνεται η επιλογή των έργων LIFE;	9
1.5 Γενικές οδηγίες προς τους αιτούντες	9
1.5.1 Σε ποια γλώσσα μπορεί να υποβληθεί η πρόταση;	9
1.5.2 Ποιος μπορεί να υποβάλει μια πρόταση;	9
1.5.3 Ποιος είναι ο βέλτιστος προϋπολογισμός για ένα έργο LIFE;	12
1.5.4 Ποιο είναι το μέγιστο ποσοστό ευρωπαϊκής συγχρηματοδότησης στο Πρόγραμμα LIFE;	13
1.5.5 Πόσο οφείλουν να συνεισφέρουν οι δικαιούχοι στον προϋπολογισμό του έργου;	13
1.5.6 Ποια είναι η βέλτιστη ημερομηνία έναρξης και η βέλτιστη διάρκεια για ένα έργο;	13
1.5.7 Πού μπορεί να πραγματοποιηθεί ένα έργο LIFE;	14
1.5.8 Ποιος πρέπει να διαχειρίζεται ένα έργο LIFE;	14
1.5.9 Ανάθεση δραστηριοτήτων του έργου σε τρίτους	14
1.5.10 Υπό ποιες προϋποθέσεις καλύπτει διακρατικά έργα το LIFE;	15
1.5.11 Πόσο αναλυτική πρέπει να είναι μια πρόταση LIFE;	15
1.5.12 Αναδρομική χρηματοδότηση	15
1.5.13 Μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του έργου και των δράσεών του	16
1.5.14 Δυνατότητα αναπαραγωγής και μεταφοράς	16
1.5.15 Ερευνητικές δραστηριότητες και υποδομές μεγάλου μεγέθους	17
1.5.16 Συμπληρωματικότητα με άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ	17
1.5.17 Προτάσεις που αποτελούν συνέχιση προηγούμενων έργων LIFE ή βασίζονται σε προηγούμενα έργα LIFE	18
1.5.18 Ποσοτικοποίηση των περιβαλλοντικών οφελών και της δράσης για το κλίμα	19
1.5.19 Συντονισμός πολλαπλών προτάσεων με στόχο το ίδιο ή συναφές θέμα	19
1.6 Περιορισμός του «αποτυπώματος άνθρακα» του έργου και πράσινες συμβάσεις	19
1.7 Ρήτρα προστασίας προσωπικών δεδομένων	20
2 LIFE Δράση για το Κλίμα	21
2.1 Τι είναι το LIFE Δράση για το Κλίμα;	21
2.2 Τι είναι τα έργα Δράσης για το Κλίμα;	23
2.3 Τομέας προτεραιότητας: Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής (CCM)	25
2.3.1 Γενικό πεδίο εφαρμογής και στόχοι	25
2.3.2 Σύνδεση με τους στόχους της πολιτικής της ΕΕ για το κλίμα	25
2.3.3 Προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ για την πρόσκληση του 2017	26
2.4 Τομέας προτεραιότητας Ένταξη στην Κλιματική Αλλαγή	32

2.4.1 Γενικό πεδίο εφαρμογής και στόχοι.....	32
2.4.2 Σύνδεση με τους στόχους της πολιτικής της ΕΕ για το κλίμα	32
2.4.3 Προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ για την πρόσκληση του 2017	33
2.5 Τομέας προτεραιότητας: Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (CGI).....	35
2.5.1 Γενικό πεδίο εφαρμογής και στόχοι.....	35
2.5.2 Σύνδεση με τους στόχους της πολιτικής της ΕΕ για το κλίμα	35
2.5.3 Προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ για την πρόσκληση του 2017	36
2.5.4 Πώς προετοιμάζεται μια Κλιματική πρόταση έργου LIFE;	39
3 Φόρμες υποβολής	46
3.1 Διάρθρωση	46
3.2 Γενικοί κανόνες.....	48
3.3 Τεχνικές φόρμες υποβολής.....	51
3.3.1 Διοικητικές φόρμες (φόρμες Α).....	52
3.3.2 Σύντομη περιγραφή του έργου (φόρμες Β)	61
3.3.3 Αναλυτική τεχνική περιγραφή των προτεινόμενων δράσεων (φόρμες C)	70
3.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΦΟΡΜΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ	84
3.5 Αναφορές.....	97
3.6 Συνημμένα.....	97
4. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ	99
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ	101
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Ημερολόγιο - Διαδικασία αξιολόγησης και επιλογής προτάσεων LIFE 2016.....	101
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Σημαντικοί σύνδεσμοι.....	102
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Εργαλείο eProposal.....	103

1 Εισαγωγή στο Πρόγραμμα LIFE

1.1 Τι είναι το LIFE;

Το LIFE είναι το Ευρωπαϊκό Πρόγραμμα για το Περιβάλλον και τη Δράση για το Κλίμα, για την περίοδο από 1 Ιανουαρίου 2014 έως 31 Δεκεμβρίου 2020. Η νομική βάση του LIFE είναι ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013¹ (στο εξής «Κανονισμός LIFE»).

Το Πρόγραμμα LIFE διαρθρώνεται σε δύο υποπρογράμματα: το υποπρόγραμμα για το περιβάλλον και το υποπρόγραμμα για τη δράση για το κλίμα.

Το υποπρόγραμμα «Περιβάλλον» καλύπτει τρεις τομείς προτεραιότητας:

- **LIFE Περιβάλλον και Αποδοτικότητα των πόρων (LIFE Environment and Resource Efficiency)**
- **LIFE Φύση και Βιοποικιλότητα (LIFE Nature and Biodiversity)**
- **LIFE Περιβαλλοντική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (LIFE Environmental Governance and Information)**

Οι θεματικές προτεραιότητες για κάθε τομέα προτεραιότητας περιγράφονται περαιτέρω στο Παράρτημα III του Κανονισμού LIFE.

Το υποπρόγραμμα «Δράση για το Κλίμα» καλύπτει τρεις τομείς προτεραιότητας:

- **LIFE Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής (LIFE Climate Change Mitigation - CCM)**
- **LIFE Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (LIFE Climate Change Adaptation - CCA)**
- **LIFE Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (LIFE Climate Governance and Information - CGI)**

Ο συνολικός προϋπολογισμός για την εφαρμογή του Προγράμματος LIFE ανέρχεται στα 3,457 δισ. ευρώ, εκ των οποίων 75% διατίθενται στο υποπρόγραμμα Περιβάλλον (2.592.491.250 EUR) και 25% διατίθενται στο υποπρόγραμμα Δράση για το Κλίμα (864.163.750 EUR).

Σύμφωνα με το άρθρο 17(4) του Κανονισμού LIFE, τουλάχιστον 81% του συνολικού προϋπολογισμού θα διατεθεί σε έργα υποστηριζόμενα μέσω επιχορηγήσεων δράσης ή, εφόσον ενδείκνυται, χρηματοδοτικών μέσων.

Το πρώτο Πολυετές Πρόγραμμα Εργασίας LIFE για την περίοδο 2014-2017 προβλέπει προϋπολογισμό ύψους 449,2 εκατ. ευρώ για το υποπρόγραμμα Δράση για το Κλίμα.² Εξ αυτών, περίπου 82 εκατ. ευρώ θα διατεθούν για την πρόσκληση υποβολής προτάσεων 2017. Σύμφωνα με το Πολυετές Πρόγραμμα Εργασίας, ποσοστό έως 10% θα διατεθεί για σκοπούς διακυβέρνησης και πληροφόρησης, ενώ το υπόλοιπο ποσό θα καταταχθεί ισομερώς ανάμεσα στους τομείς του

¹ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1293/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013, που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα τεύχος L347/185 στις 20 Δεκεμβρίου 2013
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0185:0208:EL:PDF>

² Εκτελεστική Απόφαση της Επιτροπής της 19ης Μαρτίου 2014 σχετικά με την έγκριση του Πολυετούς Προγράμματος Εργασίας LIFE για την περίοδο 2014-2017, που δημοσιεύθηκε στην Επίσημη Εφημερίδα τεύχος L116 στις 17 Απριλίου 2014, σελ.1:
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32014D0203&from=EN>

μετριάσμου και της προσαρμογής.³ Στην ειδική περίπτωση που δεν συγκεντρωθεί επαρκής αριθμός έργων που να πληρούν το όριο ποιότητας σε μία από αυτές τις γενικές κατηγορίες, η κατανομή των χρηματοδοτικών πόρων θα προσαρμοστεί αναλόγως.

Κατά την περίοδο 2014-2020, η Αναθέτουσα Αρχή θα δημοσιεύει μία πρόσκληση υποβολής προτάσεων LIFE ανά έτος.

1.2 «Παραδοσιακά» έργα

Το άρθρο 2 του Κανονισμού LIFE ορίζει τα διάφορα είδη έργων που δύνανται να λάβουν υποστήριξη από το Πρόγραμμα LIFE 2014-2020. Ενώ ορισμένα είδη έργων (για παράδειγμα, τα «ολοκληρωμένα έργα») εντάσσονται για πρώτη φορά στο Πρόγραμμα LIFE, τα παραδοσιακά είδη έργων είναι παρόμοια με εκείνα που έχουν υποστηριχθεί ήδη από προηγούμενα προγράμματα LIFE.

Τα εν λόγω «παραδοσιακά» είδη έργων είναι τα εξής:

- «πυλοτικά έργα», δηλαδή έργα που εφαρμόζουν μια τεχνική ή μια μέθοδο η οποία δεν έχει εφαρμοστεί ούτε έχει δοκιμαστεί στο παρελθόν ή αλλού, αποφέρουν πιθανά περιβαλλοντικά ή κλιματικά οφέλη σε σύγκριση με τις τρέχουσες βέλτιστες πρακτικές, και μπορούν να εφαρμοσθούν μεταγενέστερα σε ευρύτερη κλίμακα σε παρόμοιες καταστάσεις.
- «έργα επίδειξης», δηλαδή έργα που θέτουν σε εφαρμογή, δοκιμάζουν, αξιολογούν και διαδίδουν ενέργειες, μεθοδολογίες ή προσεγγίσεις που είναι καινούριες ή άγνωστες στο πλαίσιο του συγκεκριμένου έργου, όπως το γεωγραφικό, οικολογικό, κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο, και οι οποίες θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν αλλού σε παρόμοιες περιστάσεις.
- «έργα βέλτιστων πρακτικών», δηλαδή έργα που εφαρμόζουν κατάλληλες, οικονομικά αποδοτικές και τελευταίου τύπου τεχνικές, μεθόδους και προσεγγίσεις, λαμβάνοντας υπόψη το συγκεκριμένο πλαίσιο του έργου.
- «έργα πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης», δηλαδή έργα που αποσκοπούν στην υποστήριξη της επικοινωνίας, της διάδοσης πληροφοριών και ευαισθητοποίησης στους τομείς των υποπρογραμμάτων «Περιβάλλον» και «Δράση για το Κλίμα».

Ο ακόλουθος πίνακας παρουσιάζει συνοπτικά ποιο είδος έργου μπορεί να υποβληθεί ανά τομέα προτεραιότητας στο πλαίσιο του υποπρογράμματος Δράση για το Κλίμα:

Τομέας προτεραιότητας	Επιλέξιμα είδη έργων επιχορήγησης δράσης	Ενδεικτικός προϋπολογισμός πρόσκλησης 2017
Μετριάσμος της Κλιματικής Αλλαγής (CCM)	Έργα βέλτιστων πρακτικών και επίδειξης, πυλοτικά έργα	21,85 εκατ. EUR
Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (CCA)	Έργα βέλτιστων πρακτικών και επίδειξης, πυλοτικά έργα	25,28 εκατ. EUR

³ Η κατανομή αυτή είναι ενδεικτική και υπόκειται στον πραγματικό αριθμό των προτάσεων σε κάθε τομέα προτεραιότητας.

Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (CGI)	Έργα πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και	5 εκατ. EUR
--	---	-------------

Το συνολικό διαθέσιμο ποσό συγχρηματοδοτούμενων επιχορηγήσεων δράσης για όλα τα είδη «παραδοσιακών» έργων στο πλαίσιο του υποπρογράμματος Δράση για το Κλίμα ορίζεται ενδεικτικά στα 52,13 εκατ. ευρώ.

Τα έργα που χρηματοδοτούνται από το Πρόγραμμα LIFE στο πλαίσιο ενός τομέα προτεραιότητας πρέπει να αποφεύγουν την υπονόμευση περιβαλλοντικών ή κλιματικών στόχων σε άλλον τομέα προτεραιότητας και όπου καθίσταται δυνατόν να προωθούν τις συνέργειες μεταξύ διαφόρων στόχων καθώς και τη χρήση πράσινων συμβάσεων.

1.3 Πώς, πού και πότε υποβάλλεται μια πρόταση;

Οι αιτούντες χρηματοδότησης LIFE για έργα επιχορήγησης δράσης οφείλουν να υποβάλουν τις προτάσεις τους μέσω του διαδικτυακού εργαλείου eProposal που διατίθεται στην ιστοσελίδα LIFE.

Το εργαλείο υποβολής αίτησης περιλαμβάνει όλες τις απαιτούμενες διοικητικές (Α), τεχνικές (Β και C) και χρηματοοικονομικές (D) φόρμες, καθώς και τη δυνατότητα επισύναψης σχετικών εγγράφων (χάρτες, φωτογραφίες, διαγράμματα, γραφικές παραστάσεις, υποχρεωτικά διοικητικά και οικονομικά παραρτήματα). Για λεπτομέρειες σχετικά με τις φόρμες υποβολής, παρακαλούμε ανατρέξτε στην ενότητα 3 του παρόντος εγγράφου. Για λεπτομέρειες σχετικά με τη χρήση του εργαλείου eProposal, παρακαλούμε ανατρέξτε στο Παράρτημα 3 του παρόντος εγγράφου.

Οι αιτούντες πρέπει να υποβάλουν τις προτάσεις τους στην Αναθέτουσα Αρχή μέσω του eProposal πριν από τις 16:00 τοπική ώρα Βρυξελλών στις 07 Σεπτεμβρίου 2017.

Η πρόταση μπορεί να τροποποιηθεί, να επικυρωθεί και να (επανα)υποβληθεί όσες φορές απαιτείται μέχρι την 7η Σεπτεμβρίου 2017 (16:00 ώρα Βρυξελλών). Συστήνεται η υποβολή του προσχεδίου της πρότασης ανά τακτά χρονικά διαστήματα κατά τη διάρκεια της περιόδου υποβολής, προκειμένου να αποφευχθούν προβλήματα τελευταίας στιγμής με τη σύνδεσή σας στο ίντερνετ ή άλλα σφάλματα που άπτονται της πληροφορικής. Κάθε επόμενη υποβολή αντικαθιστά την προηγούμενη υποβληθείσα έκδοση (οι προηγούμενες εκδόσεις δεν τηρούνται σε αρχείο και κατά συνέπεια παύουν να είναι διαθέσιμες).

Ο Εκτελεστικός Οργανισμός για τις Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (EASME) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής αποτελεί την Αναθέτουσα Αρχή για τις προτάσεις που εντάσσονται στο πλαίσιο αυτών των οδηγιών.

Κατά την προετοιμασία της πρότασης, οι αιτούντες πιθανόν να θέλουν να συμβουλευτούν το αρμόδιο εθνικό σημείο επαφής LIFE για περισσότερες πληροφορίες. Ο πλήρης κατάλογος με τα ονόματα και τις διευθύνσεις επικοινωνίας των εθνικών/τοπικών αρχών για το Πρόγραμμα LIFE στα κράτη μέλη είναι διαθέσιμος στον ιστότοπο LIFE, στη διεύθυνση

<http://ec.europa.eu/environment/life/contact/nationalcontact/index.htm>

1.4 Πώς γίνεται η επιλογή των έργων LIFE;

Η τεχνική μεθοδολογία για τη διαδικασία επιλογής των έργων και τα κριτήρια επιλογής και ανάθεσης περιγράφονται στην ενότητα 5 του Πολυετούς Προγράμματος Εργασίας LIFE για την περίοδο 2014-2017. Για μια αναλυτική περιγραφή του τρόπου υλοποίησης αυτής της διαδικασίας, παρακαλούμε ανατρέξτε στο έγγραφο «Οδηγίες για την αξιολόγηση των προτάσεων LIFE Δράση για το Κλίμα 2017».

Πολύ σημαντικό:

Λάβετε υπόψη ότι η ηλεκτρονική διεύθυνση που δηλώνεται από τον αιτούντα ως η ηλεκτρονική διεύθυνση επικοινωνίας στη φόρμα A2 θα χρησιμοποιηθεί από την Αναθέτουσα Αρχή ως μοναδικό σημείο επαφής για το σύνολο της αλληλογραφίας με τον αιτούντα κατά τη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης. Συνεπώς, θα πρέπει να αφορά έναν έγκυρο και ενεργό ηλεκτρονικό λογαριασμό που θα ελέγχεται καθημερινά καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας αξιολόγησης. Οι επιμέρους συμφωνίες επιχορήγησης αναμένεται να υπογραφούν από την Αναθέτουσα Αρχή μεταξύ Μαΐου-Ιουνίου 2018. Η πρώτη δυνατή ημερομηνία έναρξης για τα έργα είναι η **15η Ιουνίου 2018 (αναλυτικό χρονοδιάγραμμα στο Παράρτημα 1).**

1.5 Γενικές οδηγίες προς τους αιτούντες

Το παρόν κεφάλαιο απαντά σε ορισμένες συχνές ερωτήσεις σχετικά με τη σχεδίαση μιας πρότασης, και αφορά και τους τρεις τομείς προτεραιότητας του LIFE Δράση για το Κλίμα. Για συγκεκριμένες οδηγίες αναφορικά με τις προτεραιότητες πολιτικής, βλ. ενότητα 2. Για υποδείξεις για τον τρόπο συμπλήρωσης των τεχνικών και οικονομικών φορμών, ανατρέξτε στην ενότητα 3 του παρόντος εγγράφου.

1.5.1 Σε ποια γλώσσα μπορεί να υποβληθεί η πρόταση;

Η Αναθέτουσα Αρχή συνιστά ιδιαίτερος στους αιτούντες να συμπληρώσουν το τεχνικό μέρος και ιδιαίτερα το χρηματοοικονομικό μέρος της πρότασης σε σαφή αγγλικά, παρά το γεγονός ότι οι προτάσεις δύνανται να υποβληθούν σε οποιαδήποτε από τις επίσημες γλώσσες της ΕΕ, εκτός της ιρλανδικής και της μαλτέζικης.

Ο τίτλος της πρότασης και η φόρμα B1 (*Summary description of the project / Συνοπτική περιγραφή του έργου*) οφείλουν να υποβάλλονται αποκλειστικά στην αγγλική. Η φόρμα B1 μπορεί, **επιπροσθέτως**, να υποβληθεί επίσης στη γλώσσα υποβολής της πρότασης.

Τονίζεται ότι το συμφωνητικό επιχορήγησης, καθώς και όλα τα έγγραφα που αφορούν τη διαχείριση έργου, την επίσημη υποβολή αναφορών, τα βασικά παραδοτέα και τη συνολική επικοινωνία με την Αναθέτουσα Αρχή πρέπει να είναι γραμμένα στην αγγλική.

1.5.2 Ποιος μπορεί να υποβάλει μια πρόταση;

Μια πρόταση μπορεί να υποβληθεί από οποιοδήποτε νομικό πρόσωπο εγγεγραμμένο στην Ευρωπαϊκή Ένωση.

Οι οντότητες που συμμετέχουν στην πρόταση μπορούν να ανήκουν σε τρεις κατηγορίες δικαιούχων: (1) δημόσιοι φορείς, (2) ιδιωτικοί εμπορικοί οργανισμοί και (3) ιδιωτικοί μη εμπορικοί οργανισμοί (συμπεριλαμβανομένων μη κυβερνητικών οργανώσεων, ΜΚΟ).

Με τον όρο «δημόσιοι φορείς» εννοούμε ό,τι αφορά εθνικές δημόσιες αρχές, ανεξάρτητα από τη μορφή οργάνωσής τους –κεντρική, περιφερειακή ή τοπική δομή– ή τους διάφορους φορείς που αυτές έχουν υπό τον έλεγχό τους, με την προϋπόθεση ότι αυτοί λειτουργούν για λογαριασμό και με ευθύνη των εν λόγω εθνικών δημόσιων φορέων. Στην περίπτωση οντοτήτων που έχουν συσταθεί ως φορείς ιδιωτικού δικαίου και επιθυμούν να αντιμετωπιστούν ως «φορείς δημοσίου δικαίου», οφείλουν να προσκομίσουν στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι πληρούν όλα τα κριτήρια που εφαρμόζονται στους φορείς δημοσίου δικαίου, και στην περίπτωση που ο συγκεκριμένος οργανισμός διακόψει τη λειτουργία του, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις, η ευθύνη και τα χρέη του θα μεταφερθούν σε κάποιον δημόσιο φορέα. Για τον πλήρη ορισμό, ανατρέξτε στο Παράρτημα «Public body declaration» («Δήλωση δημόσιου φορέα»), το οποίο πρέπει να συμπληρωθεί από όλους τους δικαιούχους που επιθυμούν να εκληφθούν και να αντιμετωπιστούν ως «δημόσιος φορέας». Μόνη εξαίρεση αποτελούν εκείνοι οι κεντρικοί (π.χ. Υπουργείο) και τοπικοί φορείς διοίκησης (π.χ. νομοί, δήμοι, Περιφέρειες, κ.λπ.) των οποίων η φύση ως «δημόσιων φορέων» είναι σαφής.

Σημειώνεται ότι οι αποκαλούμενες «ατομικές επιχειρήσεις» (δηλαδή φορείς που ανήκουν και διοικούνται από ένα μόνο άτομο και στις οποίες δεν γίνεται νομική διάκριση ανάμεσα στον ιδιοκτήτη και την επιχείρηση) θεωρούνται φυσικά πρόσωπα και ως εκ τούτου δεν δικαιούνται να συμμετέχουν ως δικαιούχοι ή συνδεδεμένα μέρη στην παρούσα πρόσκληση.

Παρακαλούμε ανατρέξτε στο έντυπο «Οδηγίες για την αξιολόγηση των προτάσεων LIFE Δράση για το Κλίμα 2017» για αναλυτικές πληροφορίες σχετικά με τα υποχρεωτικά διοικητικά έγγραφα που απαιτείται να συνοποβληθούν με την πρόταση ανάλογα με το νομικό καθεστώς που διέπει τον συντονιστή δικαιούχο.

Μόλις μια πρόταση γίνει δεκτή για συγχρηματοδότηση, ο αιτών θα αναλάβει τον ρόλο του **συντονιστή δικαιούχου** ο οποίος θα είναι υπεύθυνος να διασφαλίσει την υλοποίηση του έργου. Ο συντονιστής δικαιούχος θα αποτελεί το μοναδικό σημείο επικοινωνίας για την Αναθέτουσα Αρχή και τον μοναδικό δικαιούχο που θα αναφέρεται απευθείας στην Αναθέτουσα Αρχή σχετικά με την τεχνική και χρηματοοικονομική πρόοδο του έργου.

Ο συντονιστής δικαιούχος λαμβάνει την οικονομική συνεισφορά της ΕΕ από την Αναθέτουσα Αρχή και διασφαλίζει την ίδια συνεισφορά όπως ορίζεται στις συμφωνίες συνεργασίας που έχουν υπογραφεί με τους συνδικαιούχους (εφόσον υπάρχουν – βλ. παρακάτω). Ο συντονιστής δικαιούχος οφείλει να εμπλακεί άμεσα στην τεχνική υλοποίηση του έργου και στη διάδοση των αποτελεσμάτων του.

Ο συντονιστής δικαιούχος οφείλει να επωμιστεί μέρος από τα κόστη του έργου και πρέπει συνεπώς να συμβάλει οικονομικά στον προϋπολογισμό του έργου. Ως εκ τούτου, δεν δύναται να λάβει πίσω το 100% του κόστους που συνεπάγεται το έργο.

Ο συντονιστής δικαιούχος οφείλει να δηλώσει το νομικό καθεστώς του (συμπληρώνοντας τη φόρμα υποβολής A2) ώστε να επιβεβαιώσει τη νόμιμη καταγραφή του στην ΕΕ.

Εκτός από τον συντονιστή δικαιούχο, μια πρόταση LIFE ενδέχεται να περιλαμβάνει επίσης έναν ή περισσότερους συνδικαιούχους ή/και έναν ή περισσότερους συγχρηματοδότες.

Ένας **συνδικαιούχος** μπορεί να είναι εγγεγραμμένος εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, υπό την προϋπόθεση ότι ο συντονιστής δικαιούχος εδρεύει εντός της ΕΕ. Προκειμένου να θεωρηθεί συνδικαιούχος, η οντότητα θα φέρει την ευθύνη εκτέλεσης δράσεων εκτός της ΕΕ, οι οποίες θα πρέπει να είναι αναγκαίες για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Ένωσης και τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων που εκτελούνται σε εδάφη των κρατών μελών όπου ισχύουν οι Συνθήκες. Με άλλα λόγια, η συμμετοχή μιας οντότητας εδραιωμένης εκτός ΕΕ που θα συμβάλει αποκλειστικά με τεχνογνωσία ή θα συνεργαστεί για την εφαρμογή δράσεων εντός ΕΕ δεν θα κριθεί επαρκής. Ο συνδικαιούχος οφείλει πάντα να συμβάλει τεχνικά στην πρόταση και επομένως να είναι υπεύθυνος για την υλοποίηση ενός ή διαφόρων δράσεων του έργου. Ένας συνδικαιούχος οφείλει επίσης να συμβάλει οικονομικά στο έργο. Επιπρόσθετα, υποχρεούται να παρέχει στον δικαιούχο όλα τα αναγκαία έγγραφα που απαιτούνται προκειμένου ο τελευταίος να ικανοποιήσει τις υποχρεώσεις υποβολής αναφορών προς την Αναθέτουσα Αρχή.

Δεν υπάρχει προκαθορισμένος αριθμός συνδικαιούχων που επιτρέπεται να συμμετάσχουν σε μια πρόταση LIFE. Μια πρόταση που υποβάλλεται χωρίς κανέναν άλλον συμμετέχοντα εκτός του ίδιου του συντονιστή δικαιούχου είναι επιλέξιμη. Από την άλλη πλευρά, ένας δικαιούχος δεν θα πρέπει να διστάσει να εμπλέξει άλλους δικαιούχους, εφόσον αυτό επιφέρει προστιθέμενη αξία για το έργο, όπως για παράδειγμα όταν η συνεργασία ενισχύει τη δυνατότητα υλοποίησης ή τον τρόπο παρουσίασης της πρότασης, την ευρωπαϊκή προστιθέμενη αξία της, τον αντίκτυπο ή/και τη δυνατότητα μεταφοράς των αποτελεσμάτων της, και τα διδάγματα που αποκομίζονται.

Οι δημόσιες επιχειρήσεις των οποίων το κεφάλαιο ανήκει στο δημόσιο και οι οποίες θεωρούνται ένα μέσο ή μια τεχνική υπηρεσία κάποιου φορέα δημόσιας διοίκησης, και υπόκεινται στον έλεγχο αυτού, αλλά στην πράξη αποτελούν ξεχωριστά νομικά πρόσωπα, πρέπει να λάβουν θέση δικαιούχου εάν ο δημόσιος φορέας διοίκησης σκοπεύει να εμπιστευθεί την υλοποίηση των δράσεων του εν λόγω έργου στις επιχειρήσεις αυτές.⁴

Όλοι οι συνδικαιούχοι οφείλουν να δηλώσουν το νομικό καθεστώς τους (συμπληρώνοντας τη φόρμα υποβολής A5) και να παρέχουν πλήρη στοιχεία για το κράτος μέλος ή την τρίτη χώρα όπου βρίσκονται εγγεγραμμένοι. Επιπλέον, όλοι οι δικαιούχοι, εγγεγραμμένοι ή μη στην ΕΕ, υποχρεούνται να δηλώσουν ότι δεν υπόκεινται σε καμία από τις περιπτώσεις που προβλέπονται στα Άρθρα 106(1) και 107 του Ευρωπαϊκού Δημοσιονομικού Κανονισμού⁵ (υπογράφοντας τη φόρμα υποβολής A3 ή A4 – βλ. οδηγίες στην ενότητα 3 του παρόντος).

Για τους δικαιούχους του ιδιωτικού τομέα, η Αναθέτουσα Αρχή μπορεί να δεχθεί να συμμετέχουν σε ένα έργο **συνδεδεμένες οντότητες του δικαιούχου**, υπό την προϋπόθεση ότι πληρούνται όλοι οι όροι που αναγράφονται στο Υπόδειγμα Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και στο Παράρτημα Χ αυτού (*Financial and Administrative Guidelines – Οικονομικές και διοικητικές οδηγίες*). Ωστόσο, η συσχέτιση των οντοτήτων ως συνδεδεμένες ενδέχεται να περιπλέξει τη δομή του

⁴ Τέτοιο παράδειγμα αποτελούν στην Ισπανία οι «empresas públicas» όπως οι TRAGSA και EGMASA, και στην Ελλάδα οι οργανισμοί περιφερειακής ανάπτυξης.

⁵ Κανονισμός (ΕΕ, Ευρατόμ) αριθ. 966/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 25ης Οκτωβρίου 2012 σχετικά με τους δημοσιονομικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον γενικό προϋπολογισμό της Ένωσης και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ, Ευρατόμ) αριθ. 1605/2002 του Συμβουλίου (ΕΕ L298 της 26.10.2012, σ. 1).

έργου και συνεπώς να επηρεάσει αρνητικά την τεχνική και οικονομική συνοχή του έργου. Ως εκ τούτου, επαφίεται εξ ολοκλήρου στη διακριτική ευχέρεια της Αναθέτουσας Αρχής αν θα αποδεχθεί συνδεδεμένες επιχειρήσεις, ενώ σε καμία περίπτωση δεν θα γίνουν αποδεκτές συνδεδεμένες οντότητες δικαιούχων δημοσίου τομέα ή οντότητες που δεν συμμορφώνονται με την περιγραφή των συνδεδεμένων οντοτήτων κατωτέρω.

Οι συνδεδεμένες οντότητες χρειάζεται να συμμορφώνονται με τα κριτήρια επιλεξιμότητας και μη εξαίρεσης που ισχύουν για τους αιτούντες και πρέπει να έχουν δομική σύνδεση με τον υποκείμενο δικαιούχο (μέσω νομικού πλαισίου ή κεφαλαίου) η οποία δεν θα περιορίζεται στο έργο ούτε θα έχει θεσπιστεί με μοναδικό σκοπό την υλοποίηση του έργου (συνεπώς η σύνδεση θα ισχύει ανεξάρτητα από τη λήψη της επιχορήγησης, ενώ θα πρέπει να υφίσταται πριν από την πρόσκληση υποβολής προτάσεων και να παραμείνει σε ισχύ μετά την ολοκλήρωση του έργου).

Ως συνδεδεμένες οντότητες μπορούν να γίνουν δεκτές εκείνες που ελέγχονται απευθείας από τον δικαιούχο (θυγατρικές εταιρείες ή εξαρτημένες εταιρείες πρώτης βαθμίδας), οντότητες που ελέγχουν τον δικαιούχο (μητρική εταιρεία) ή, στην περίπτωση κοινοπραξιών, ο δικαιούχος πρέπει να ορίζεται νομικά ως δίκτυο, ομοσπονδία ή ένωση στην οποία να ανήκουν οι προτεινόμενες συνδεδεμένες οντότητες. **Ωστόσο, εάν διάφοροι δικαιούχοι επιθυμούν να συνεργαστούν με την ίδια «συνδεδεμένη επιχείρηση», η εν λόγω «συνδεδεμένη επιχείρηση» οφείλει αντ' αυτού να προταθεί ως «δικαιούχος».**

Ένας **συγχρηματοδότης έργου** συμβάλλει στο έργο αποκλειστικά με οικονομικούς πόρους, δεν φέρει τεχνικές ευθύνες και δεν μπορεί να επωφεληθεί από την ευρωπαϊκή χρηματοδοτική συνεισφορά. Επιπλέον, δεν έχει δικαίωμα να λειτουργήσει, στο πλαίσιο του έργου, ως υπερβολάβος κανενός από τους δικαιούχους του έργου.

Οι προτάσεις έργου που εμπλέκουν ιδιωτική επιχειρηματική συγχρηματοδότηση θα αντιμετωπιστούν ευνοϊκά κατά τη διαδικασία αξιολόγησης εφόσον η συγκεκριμένη συγχρηματοδότηση συμβάλλει στην αναμενόμενη βιωσιμότητα των αποτελεσμάτων του έργου.

Για συγκεκριμένες εργασίες προσδιορισμένης διάρκειας, μια πρόταση μπορεί να προβλέπει τη χρήση **υπεργολάβων**. Οι υπερβολάβοι παρέχουν εξωτερικές υπηρεσίες προς τους δικαιούχους του έργου, οι οποίοι πληρώνουν εξ ολοκλήρου τις παρεχόμενες υπηρεσίες. Οι δικαιούχοι (και οι συνδεδεμένες με αυτούς οντότητες) δεν δύνανται να λειτουργήσουν ως υπερβολάβοι. Οι υπερβολάβοι υπό κανονικές συνθήκες δεν κατονομάζονται στην πρόταση. Εάν κατονομαστούν, πρέπει και πάλι να γίνουν σεβαστοί οι Γενικοί Όροι του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement).

Για πιο αναλυτική περιγραφή των σχετικών κανόνων που αφορούν τον συντονιστή δικαιούχο, τους συνδικαιούχους, τις συνδεδεμένες επιχειρήσεις, τους συγχρηματοδότες και τους υπερβολάβους, ανατρέξτε στους Γενικούς Όρους του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement).

1.5.3 Ποιος είναι ο βέλτιστος προϋπολογισμός για ένα έργο LIFE;

Δεν υπάρχει προκαθορισμένο ελάχιστο μέγεθος των προϋπολογισμών έργου. Ενώ μεγάλα φιλόδοξα έργα (με συνολικό κόστος άνω των 5 εκατ. ευρώ) έχουν χρηματοδοτηθεί αρκετές φορές στο παρελθόν, τα μικρά έργα (με συνολικό κόστος κάτω των 500.000 ευρώ) σπάνια έχουν πετύχει να

λάβουν χρηματοδότηση εξαιτίας του περιορισμένου αποτελέσματός τους και κατά συνέπεια της χαμηλής προστιθέμενης αξίας τους.

Συνιστάται στους αιτούντες για έργα πληροφόρησης και διακυβέρνησης στο πλαίσιο της «Δράσης για το Κλίμα» να βεβαιωθούν ότι η κλίμακα (και ο προϋπολογισμός) των προτεινόμενων δράσεων είναι επαρκώς μεγάλη ώστε να διασφαλίσει ότι το έργο πετυχαίνει ουσιαστικά αποτελέσματα με σημαντική προστιθέμενη αξία για την ΕΕ.

1.5.4 Ποιο είναι το μέγιστο ποσοστό ευρωπαϊκής συγχρηματοδότησης στο Πρόγραμμα LIFE;

Για τη διάρκεια ισχύος του πρώτου Πολυετούς Προγράμματος Εργασίας LIFE για την περίοδο 2014-2017, το μέγιστο ποσοστό συγχρηματοδότησης της ΕΕ στα έργα επιχορήγησης δράσης LIFE ανέρχεται στο 60% του συνολικού κόστους των επιλέξιμων έργων.

1.5.5 Πόσο οφείλουν να συνεισφέρουν οι δικαιούχοι στον προϋπολογισμό του έργου;

Προσδοκάται από τον συντονιστή δικαιούχο και τυχόν συνδικαιούχους να συμβάλουν στον προϋπολογισμό του έργου με μια λογική χρηματοδοτική συνεισφορά. Η χρηματοδοτική συνεισφορά ενός δικαιούχου θεωρείται απόδειξη της δέσμευσής του στην υλοποίηση των στόχων του έργου – κατά συνέπεια, μια ιδιαίτερα χαμηλή συνεισφορά ενδέχεται να γίνει αντιληπτή ως απουσία ή ελλιπή δέσμευση.

Μια πρόταση θα απορριφθεί αν η οικονομική συμβολή οποιουδήποτε από τους δικαιούχους στον προϋπολογισμό του έργου είναι μηδενική.

Επιπλέον, στα έργα όπου εμπλέκονται δημόσιοι φορείς ως συντονιστές ή/και συνδικαιούχοι, το άθροισμα της χρηματοδοτικής συνεισφοράς τους στον προϋπολογισμό του έργου πρέπει να ξεπερνά (κατά 2% τουλάχιστον) το άθροισμα του κόστους αμοιβών προσωπικού που δεν θεωρείται «πρόσθετο». Για λεπτομέρειες, παρακαλούμε ανατρέξτε στην ενότητα 3.4 του παρόντος.

1.5.6 Ποια είναι η βέλτιστη ημερομηνία έναρξης και η βέλτιστη διάρκεια για ένα έργο;

Κατά την προετοιμασία του χρονικού σχεδιασμού του έργου, οι δικαιούχοι θα πρέπει να έχουν υπόψη τους ότι η αναμενόμενη ημερομηνία υπογραφής των συμφωνητικών επιχορήγησης για τα έργα LIFE 2017 θα είναι την περίοδο Μαΐου-Ιουνίου 2017. Η πρώτη δυνατή ημερομηνία έναρξης για τα έργα είναι η **15η Ιουνίου 2018**. Τυχόν κόστη πριν από την ημερομηνία έναρξης του έργου δεν θα θεωρηθούν επιλέξιμα και δεν μπορούν να συμπεριληφθούν στον προϋπολογισμό έργου.

Δεν υπάρχει προκαθορισμένη χρονική διάρκεια έργου για τα έργα LIFE. Η διάρκεια του έργου πρέπει να ανταποκρίνεται στον χρόνο που απαιτείται για την ολοκλήρωση όλων των δράσεων του έργου και για την επίτευξη όλων των στόχων του. Τα περισσότερα έργα διαρκούν 2–5 έτη.

Μόνο υπό εξαιρετικές περιστάσεις, η Αναθέτουσα Αρχή ενδέχεται να αποφασίσει να δώσει παράταση της διάρκειας του έργου. Η εμπειρία από τα προηγούμενα προγράμματα LIFE έχει δείξει ότι πολλά έργα αντιμετώπισαν δυσκολίες να ολοκληρώσουν όλες τις δράσεις εντός της προταθείσας διάρκειας έργου, κυρίως εξαιτίας απρόβλεπτων καθυστερήσεων και δυσκολιών που προέκυψαν

κατά το έργο. Ως εκ τούτου, συστήνεται έντονα στους δικαιούχους να εντάξουν ένα κατάλληλο περιθώριο ασφαλείας (για παράδειγμα, 6 μήνες) στο χρονοδιάγραμμα της πρότασής τους.

Οι δικαιούχοι θα πρέπει επίσης να γνωρίζουν ότι ένα έργο το οποίο έχει ολοκληρώσει όλες τις δράσεις του πριν από την αναμενόμενη ημερομηνία ολοκλήρωσης δικαιούται να υποβάλει την τελική του αναφορά νωρίτερα από το προγραμματισθέν και να λάβει την τελική πληρωμή του πριν από την επίσημη ημερομηνία ολοκλήρωσης έργου που αναφέρεται στο συμφωνητικό επιχορήγησης.

1.5.7 Πού μπορεί να πραγματοποιηθεί ένα έργο LIFE;

Τα έργα LIFE πραγματοποιούνται στο έδαφος των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Το Πρόγραμμα LIFE μπορεί να χρηματοδοτεί δραστηριότητες εκτός της Ένωσης και σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη (ΥΧΕ), υπό τον όρο ότι ο συντονιστής δικαιούχος εδρεύει εντός της ΕΕ και ότι παρέχονται σαφείς ενδείξεις ότι οι εν λόγω δραστηριότητες είναι αναγκαίες για την επίτευξη των κλιματικών στόχων της Ένωσης και για τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων που εκτελούνται σε εδάφη των κρατών μελών όπου ισχύουν οι Συνθήκες (για παράδειγμα, δράσεις που υλοποιούνται σε έναν διασυνοριακό ποταμό). Σημειώνεται ότι αυτό συμβαίνει απολύτως κατ'εξίαιρεση, καθώς συνήθως οι δράσεις πρέπει να πραγματοποιούνται εντός της Ένωσης. Ωστόσο, αν το υπό μελέτη πρόβλημα δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί επιτυχώς ή αποτελεσματικά χωρίς να ληφθούν δράσεις και σε χώρες εκτός ΕΕ, η δυνατότητα αυτή παρέχεται. Ποιοτικά και ποσοτικά στοιχεία που να αιτιολογούν την ανάγκη για τις συγκεκριμένες δράσεις εκτός ΕΕ είναι απαραίτητο να συμπεριληφθούν στην περιγραφή κάθε μίας από αυτές τις δράσεις, στις σχετικές φόρμες.

Ένα έργο που πραγματοποιείται εξ ολοκλήρου εκτός των εδαφών των κρατών μελών όπου ισχύουν οι Συνθήκες, δηλαδή εξ ολοκλήρου σε υπερπόντιες χώρες ή/και ΥΧΕ δεν θα είναι επιλέξιμο.

Τα κριτήρια επιλεξιμότητας που διατυπώνονται στην ανακοίνωση αριθ. 2013/C-205/05 της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΕ C-205 της 19/07/2013, σ. 9-11) αναφορικά με την επιλεξιμότητα ισραηλινών οντοτήτων και των δραστηριοτήτων τους στα κατεχόμενα από το Ισραήλ εδάφη από τον Ιούνιο του 1967, για επιχορηγήσεις, βραβεία και χρηματοδοτικά μέσα χρηματοδοτούμενα από την Ένωση μετά το 2014, ισχύουν για όλες τις δράσεις στο πλαίσιο αυτής της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων, συμπεριλαμβανομένων και των τρίτων μερών που αναφέρονται στο άρθρο 137 του Ευρωπαϊκού Δημοσιονομικού Κανονισμού.

1.5.8 Ποιος πρέπει να διαχειρίζεται ένα έργο LIFE;

Προβλέπεται ότι τη διαχείριση του έργου αναλαμβάνει το προσωπικό του συντονιστή δικαιούχου. Ωστόσο, εφόσον αυτό αιτιολογηθεί κατάλληλα, τη διαχείριση μπορεί να αναλάβει ένας υπεργολάβος υπό τον άμεσο έλεγχο του συντονιστή δικαιούχου. Οποιαδήποτε άλλη συμφωνία για τη διαχείριση του έργου πρέπει να έχει επεξηγηθεί και αιτιολογηθεί κατάλληλα. Συνιστάται κάθε έργο να διαθέτει έναν διαχειριστή έργου πλήρους απασχόλησης.

Η πρόταση πρέπει να περιγράφει ξεκάθαρα ποιος θα είναι υπεύθυνος για τη διαχείριση του έργου, τι αριθμός προσωπικού και πόσος χρόνος θα αφιερωθεί στη συγκεκριμένη εργασία και πώς και από ποιον θα λαμβάνονται αποφάσεις σχετικές με το έργο κατά την περίοδο υλοποίησης του έργου (δηλαδή πώς και από ποιον θα γίνεται ο έλεγχος της διαχείρισης έργου).

1.5.9 Ανάθεση δραστηριοτήτων του έργου σε τρίτους

Οι δικαιούχοι οφείλουν να επιδείξουν την τεχνική και οικονομική δυνατότητα και ικανότητα εκτέλεσης των δραστηριοτήτων του προτεινόμενου έργου. Κατά συνέπεια, προβλέπεται ότι το ποσοστό του προϋπολογισμού έργου που αφορά εξωτερική βοήθεια πρέπει να παραμείνει κάτω του 35%. Υψηλότερα ποσοστά γίνονται δεκτά μόνο κατ' εξαίρεση, εφόσον υπάρξει επαρκής σχετική αιτιολόγηση στην πρόταση έργου.

Σε περίπτωση οποιασδήποτε εξωτερικής βοήθειας, πρέπει να γίνουν σεβαστοί οι Γενικοί Όροι του Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE.

Σύμφωνα με το άρθρο 19 του Κανονισμού LIFE, συστήνεται έντονα στους δικαιούχοι (δημόσιου και ιδιωτικού τομέα) να χρησιμοποιήσουν ένα σύστημα «πράσινων» συμβάσεων. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει συντάξει έναν οδηγό για το θέμα αυτό.

Βρείτε περισσότερες πληροφορίες στη διεύθυνση http://ec.europa.eu/environment/gpp/toolkit_en.htm

1.5.10Υπό ποιες προϋποθέσεις καλύπτει διακρατικά έργα το LIFE;

Ο Κανονισμός LIFE επισημαίνει ότι κατά την επιλογή των έργων προς συγχρηματοδότηση, η Αναθέτουσα Αρχή οφείλει να λάβει έντονα υπόψη τα διακρατικά έργα, εφόσον η διακρατική συνεργασία αποτελεί καθοριστικό εχέγγυο για την επίτευξη των κλιματολογικών στόχων. Με βάση το κριτήριο ανάθεσης 7, μια πρόταση θα λαμβάνει υψηλότερη βαθμολογία αν υπάρχουν επαρκή στοιχεία που να αποδεικνύουν την προστιθέμενη αξία της διακρατικής προσέγγισης. Εφόσον προσκομιστούν τέτοια στοιχεία, η πρόταση ενδέχεται να λάβει υψηλότερη βαθμολογία στη διαδικασία επιλογής έργων και συνεπώς θα έχει υψηλότερες πιθανότητες να επιλεγεί προς συγχρηματοδότηση.

Σημείωση: Η έννοια του «διακρατικού» όπως προβλέπεται στον Κανονισμό LIFE καλύπτει μόνο τη συνεργασία μεταξύ κρατών μελών, καθώς και μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών που συμμετέχουν στο Πρόγραμμα LIFE στο πλαίσιο του άρθρου 5 του Κανονισμού LIFE. Δραστηριότητες εκτός της Ένωσης ή σε υπερπόντιες χώρες και εδάφη, αν και είναι δυνατές σύμφωνα με το άρθρο 6 του Κανονισμού LIFE, δεν λαμβάνουν επιπλέον βαθμολογία σύμφωνα με το κριτήριο ανάθεσης 7.

1.5.11Πόσο αναλυτική πρέπει να είναι μια πρόταση LIFE;

Μια πρόταση πρέπει να είναι όσο το δυνατόν πιο συνοπτική και σαφής γίνεται. Οι αιτούντες πρέπει να αποφύγουν ογκώδεις προτάσεις και υπερβολικά λεπτομερείς περιγραφές των περιοχών του έργου, κλιματολογικών τεχνολογιών που δεν σχετίζονται με την πρόταση, κ.λπ.

Ωστόσο, είναι απαραίτητη η παροχή ξεκάθαρων και αναλυτικών περιγραφών για όλες τις δράσεις του έργου. Πρέπει να περιληφθούν χάρτες στα παραρτήματα όπου αυτό είναι χρήσιμο προκειμένου να διευκρινιστεί η τοποθεσία των προτεινόμενων δράσεων.

Δεν πρέπει να υποβληθούν φυλλάδια, βιογραφικά σημειώματα και παρόμοια έγγραφα, και σε αντίθετη περίπτωση θα αγνοηθούν.

1.5.12Αναδρομική χρηματοδότηση

Δράσεις ήδη σε εξέλιξη πριν από την έναρξη του έργου δεν είναι επιλέξιμες. Δεν παρέχεται αναδρομική χρηματοδότηση για δράσεις που πραγματοποιούνται πριν από την ημερομηνία έναρξης του έργου.

Όταν οι δράσεις που πρόκειται να πραγματοποιηθούν στο πλαίσιο του έργου διαφέρουν σημαντικά από προηγούμενες ή εν εξελίξει δραστηριότητες σε όρους συχνότητας ή έντασης, δεν θεωρούνται δράσεις σε εξέλιξη. Ο αιτών οφείλει να περιλάβει επαρκείς πληροφορίες στην πρόταση ώστε να εκτιμηθεί αυτό το ζήτημα.

Κατ' εξαίρεση, σε περίπτωση δράσεων που πραγματοποιήθηκαν και ολοκληρώθηκαν στο παρελθόν και οι οποίες προτείνεται να επαναληφθούν με παρόμοια συχνότητα ή ένταση κατά τη διάρκεια του έργου, ο αιτών πρέπει να παράσχει στοιχεία που να αποδεικνύουν ότι οι εν λόγω δράσεις δεν θα λάμβαναν χώρα χωρίς το έργο LIFE.

1.5.13 Μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του έργου και των δράσεών του

Τα έργα LIFE εκπροσωπούν μια σημαντική επένδυση, και η Ευρωπαϊκή Ένωση αποδίδει μεγάλη σημασία στη μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των επενδύσεων αυτών. Είναι υποχρεωτικό καθ' όλη τη διάρκεια του έργου, οι δικαιούχοι να μελετούν τη διασφάλιση, διατήρηση, ανάπτυξη και χρήση ή αναπαραγωγή αυτών των επενδύσεων μετά την ολοκλήρωση του έργου. Το θέμα αυτό πρέπει να ενταχθεί στην πρόταση. Το συγκεκριμένο ζήτημα θα εξεταστεί προσεκτικά κατά τη διαδικασία αξιολόγησης, ειδικά υπό το πρίσμα του κριτηρίου ανάθεσης 1.

Περισσότερες συμβουλές και οδηγίες αναλυτικά για κάθε τομέα προτεραιότητας είναι διαθέσιμες στην ενότητα 2.

1.5.14 Δυνατότητα αναπαραγωγής και μεταφοράς

Τα έργα LIFE οφείλουν να έχουν προστιθέμενη αξία για την ΕΕ. Σε αυτό το πλαίσιο, προβλέπεται τα έργα να μπορούν να αναπαραχθούν σε ευρεία κλίμακα και τα αποτελέσματα να τυγχάνουν ευρείας διάδοσης ώστε να εξασφαλιστεί ισχυρή προστιθέμενη αξία για την Ένωση, πέρα από τα όρια της επένδυσης στο συγκεκριμένο έργο LIFE. Οι όροι αναπαραγωγή και μεταφορά αναφέρονται στη δυνατότητα του έργου να προσφέρεται για αναπαραγωγή και μεταφορά τόσο κατά τη διάρκεια της υλοποίησής του όσο και μετά από αυτήν. Η επιτυχής αναπαραγωγή και μεταφορά προϋποθέτει τη χάραξη μιας στρατηγικής με ενέργειες που θα πολλαπλασιάζουν τον αντίκτυπο των αποτελεσμάτων των έργων και θα διασφαλίζουν την ευρύτερη διείσδυσή τους σε μεγάλες μάζες του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του έργου ή/και σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα μετά το τέλος του έργου LIFE. Η διαδικασία αυτή υπερβαίνει τη διάδοση και μεταφορά γνώσης και τη δικτύωση, και αφορά την ανάπτυξη και εφαρμογή τεχνικών, μεθόδων ή στρατηγικών του έργου σε άλλους τομείς.

Παραδείγματα τυπικών δραστηριοτήτων που θα πρέπει να περιληφθούν για να στηρίξουν μια αξιόπιστη στρατηγική αναπαραγωγής και μεταφοράς είναι τα ακόλουθα:

- Ανάλυση με στόχο τον εντοπισμό των στρατηγικών συνεργατών που είναι απαραίτητοι για την αναπαραγωγή και τη μεταφορά της προτεινόμενης λύσης σε διαφορετικά περιβάλλοντα, και δραστηριότητες που αφορούν τη διαπραγμάτευση μαζί τους.
- Τεχνικές και επιχειρηματικές δραστηριότητες με στόχο την αξιολόγηση της πιθανής επέκτασης της προτεινόμενης λύσης σε άλλες βιομηχανικές/εμπορικές εφαρμογές.

- Μελέτες/δραστηριότητες σχετικά με την πρόσβαση σε χρηματοδοτικές πηγές, καθώς και τη φυσική καταγραφή θέσεων κατάλληλων για αναπαραγωγή και μεταφορά.
- Διαπραγμάτευση και σχεδιασμός για τη μεταφορά της προτεινόμενης λύσης σε διαφορετικά περιβάλλοντα.
- Ανάπτυξη ενός αξιόπιστου σχεδίου αναπαραγωγής και μεταφοράς (υποχρεωτικό).

Τα συγκεκριμένα ζητήματα θα εξεταστούν προσεκτικά κατά τη διαδικασία αξιολόγησης, ειδικά υπό το πρίσμα του κριτηρίου ανάθεσης 6.

1.5.15 Ερευνητικές δραστηριότητες και υποδομές μεγάλου μεγέθους

Αν και οι ερευνητικές δραστηριότητες λαμβάνουν ευρωπαϊκή χρηματοδότηση μέσω του «Ορίζοντα 2020 – Πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία (2014–2020)»⁶, είναι δυνατή η διεξαγωγή περιορισμένου βαθμού έρευνας στο πλαίσιο ενός έργου LIFE, με σκοπό τη βελτίωση και την ενίσχυση της γνώσης πάνω στην οποία στηρίζεται το έργο. Η έρευνα οφείλει να είναι αυστηρώς περιορισμένη και άμεσα σχετιζόμενη με τους στόχους του έργου. Ο αιτών θα πρέπει να εξηγήσει αναλυτικά γιατί η σωστή υλοποίηση του έργου βασίζεται στις συγκεκριμένες ερευνητικές δραστηριότητες, καταδεικνύοντας ότι η υφιστάμενη επιστημονική βάση είναι ανεπαρκής, και πώς θα χρησιμοποιηθεί η νέα γνώση για την εφαρμογή των δράσεων του έργου και την επίτευξη των στόχων του. Σε αυτή την περίπτωση, οι επιστημονικές δημοσιεύσεις θεωρούνται σημαντικά παραδοτέα του έργου.

Τα έργα με αντικείμενο την κατασκευή μεγάλων υποδομών δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Προγράμματος LIFE και ως εκ τούτου δεν είναι επιλέξιμα. Ένα έργο θεωρείται ότι αφορά την κατασκευή μεγάλων υποδομών εφόσον το κόστος «μίας μονάδας υποδομής» ξεπερνά τα 500.000 ευρώ. Με τον όρο «μία μονάδα υποδομής» νοούνται όλα τα στοιχεία που περιγράφονται στη φόρμα F4a και τα οποία εξασφαλίζουν φυσικά τη λειτουργικότητα της επένδυσης υποδομής (π.χ. για πράσινες και μπλε υποδομές⁷, στέγαση τεχνολογικού εξοπλισμού, κ.λπ.). Το συγκεκριμένο ποσό δύναται κατ' εξαίρεση να ξεπεραστεί εφόσον στην πρόταση παρασχεθούν πλήρη τεχνολογικά αιτιολογικά στοιχεία που να καταδεικνύουν την αναγκαιότητα της υποδομής για τη διασφάλιση ουσιαστικής συμβολής στους στόχους των Άρθρων 14, 15 ή 16 του Κανονισμού LIFE.

1.5.16 Συμπληρωματικότητα με άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του Κανονισμού LIFE, οι δραστηριότητες που υποστηρίζονται από το Πρόγραμμα LIFE πρέπει να διασφαλίζουν την ύπαρξη συνεκτικότητας και συνεργειών, και να αποφεύγουν τις αλληλεπικαλύψεις με άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της Ένωσης. Συγκεκριμένα, η Αναθέτουσα Αρχή και τα κράτη μέλη οφείλουν να εξασφαλίσουν τον συντονισμό με το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο

⁶ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1290/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με τη θέσπιση των κανόνων συμμετοχής και διάδοσης του «Ορίζοντα 2020 – Πρόγραμμα-πλαίσιο για την έρευνα και την καινοτομία (2014-2020)» και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1906/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 81).

⁷ Οι πράσινες υποδομές είναι ένα σχεδιασμένο δίκτυο φυσικών και ημιφυσικών περιοχών, ο σχεδιασμός και η διαχείριση του οποίου αποσκοπούν στην παροχή ευρέος φάσματος οικοσυστημικών υπηρεσιών και στην προστασία της βιοποικιλότητας. Τις πράσινες υποδομές συνθέτει ένα μεγάλο εύρος διαφορετικών περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, από τις πράσινες ταράτσες ως τις πράσινες πλημμυρικές περιοχές ή τους ποταμούς ελευθέρως ροής. Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε τη διεύθυνση http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/index_en.htm. Οι πράσινες και μπλε υποδομές βρίσκουν εφαρμογή στο αστικό περιβάλλον και δίνουν μεγαλύτερη έμφαση στη διαχείριση των ομβρίων υδάτων.

Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και το πρόγραμμα «Ορίζοντας 2020».

Το Πρόγραμμα LIFE ενθαρρύνει την υιοθέτηση των πορισμάτων από τη σχετική με το περιβάλλον και το κλίμα έρευνα και καινοτομία του προγράμματος «Ορίζοντας 2020» στα έργα. Στο πλαίσιο αυτό, προσφέρει ευκαιρίες συγχρηματοδότησης για έργα με σαφή περιβαλλοντικά και κλιματικά οφέλη που εξασφαλίζουν συνέργειες μεταξύ του Προγράμματος LIFE και του προγράμματος «Ορίζοντας 2020».

Είναι, συνεπώς, αναγκαίο για τους δικαιούχους να εξετάσουν επισταμένως πριν από την υποβολή της πρότασης αν οι προτεινόμενες δράσεις του έργου τους **στην πράξη θα μπορούσαν να χρηματοδοτηθούν ή χρηματοδοτούνται ήδη** μέσω άλλων κεφαλαίων της ΕΕ.

Οι δικαιούχοι οφείλουν να ενημερώσουν την Αναθέτουσα Αρχή για οποιαδήποτε σχετική χρηματοδότηση που έχουν λάβει από τον ευρωπαϊκό προϋπολογισμό, καθώς και για τυχόν σχετικές εκκρεμείς αιτήσεις χρηματοδότησής τους από τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Οι δικαιούχοι οφείλουν επίσης να επιβεβαιώσουν ότι δεν λαμβάνουν εν ενεργεία λειτουργικές επιχορηγήσεις από το LIFE (ή άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα) τα οποία θα οδηγούσαν σε διπλή χρηματοδότηση.

Εάν δεν υπάρξει τέτοια διευκρίνιση στην κατάλληλη φόρμα A7, η πρόταση ενδέχεται να απορριφθεί.

Λάβετε υπόψη ότι το θέμα αυτό αποτελεί ζήτημα αυξανόμενης προσοχής, καθώς υπάρχουν στοιχεία ότι ένας αυξανόμενος αριθμός παρόμοιων ή ίδιων προτάσεων υποβάλλονται σε διάφορα προγράμματα. Οι συμβαλλόμενες αρχές διενεργούν ολοένα και πιο ενδελεχείς ελέγχους και επανελέγχους. Σε περίπτωση που δεν δηλωθεί ότι η ίδια ή μια παρόμοια πρόταση έχει υποβληθεί σε άλλο πρόγραμμα (ή, στη χειρότερη περίπτωση, χρηματοδοτείται ήδη εν μέρει) είναι πιθανό να προκύψουν σοβαρές συνέπειες.

Επιπλέον, κατά το στάδιο αναθεώρησης του έργου, η εθνική αρχή ενδέχεται επίσης να κληθεί να υποδείξει τα βήματα που ελήφθησαν προκειμένου να διασφαλιστεί ο συντονισμός και η συμπληρωματικότητα της χρηματοδότησης LIFE με άλλα προγράμματα ευρωπαϊκής χρηματοδότησης.

1.5.17 Προτάσεις που αποτελούν συνέχιση προηγούμενων έργων LIFE ή βασίζονται σε προηγούμενα έργα LIFE

Εάν ο αιτών προτείνει τη συνέχιση ενός προηγούμενου έργου LIFE, οφείλει να περιγράψει με σαφήνεια στη φόρμα A7 γιατί απαιτείται μια περαιτέρω φάση του έργου και πώς αυτή θα συμπληρώσει τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν με το προηγούμενο έργο. Στο πεδίο περιβιωσιμότητας (φόρμα B6), ο αιτών πρέπει επίσης να εξηγήσει με ποιον τρόπο θα διασφαλιστεί η περαιτέρω συνέχιση του έργου με πόρους εκτός του Προγράμματος LIFE. Τέλος, είναι εξίσου σημαντικό ο αιτών να παράσχει αναλυτικές πληροφορίες στην περιγραφή κάθε μίας από τις κύριες δράσεις (φόρμες C) για τον τρόπο με τον οποίο κάθε δράση ενισχύει και συμπληρώνει την παρόμοια δράση που εκτελέστηκε κατά το προηγούμενο έργο.

Οι αιτούντες οφείλουν επίσης να δείξουν ότι έχουν λάβει υπόψη άλλα έργα LIFE που έχουν χρηματοδοτηθεί και τα οποία έχουν ως στόχο παρόμοια θέματα. Θα χρειαστεί να εξηγήσουν πώς η πρότασή τους στηρίζεται σε αυτά ή διαφέρει από αυτά, και πώς θα συντονιστεί μαζί τους εφόσον αυτά είναι ακόμα εν εξελίξει.

Τα συγκεκριμένα θέματα θα εξεταστούν προσεκτικά κατά τη διαδικασία αξιολόγησης. Η μη παροχή ολοκληρωμένης σχετικής πληροφόρησης θα επηρεάσει αρνητικά την τελική βαθμολογία της πρότασης.

1.5.18 Ποσοτικοποίηση των περιβαλλοντικών οφελών και της δράσης για το κλίμα

Οι βελτιωμένες επιδόσεις/πλεονεκτήματα που συνεπάγεται η προτεινόμενη λύση πρέπει να είναι μετρήσιμα όσον αφορά τα αναμενόμενα περιβαλλοντικά οφέλη και τη δράση για το κλίμα. Αυτό γίνεται υποδεικνύοντας με σαφήνεια ποια είναι η επιλεγμένη βάση αναφοράς. Τα περιβαλλοντικά οφέλη και η δράση για το κλίμα πρέπει να παρουσιαστούν μέσα από μια προσέγγιση κύκλου ζωής, όπου απαιτείται, και να είναι ξεκάθαρα, ουσιαστικά, φιλόδοξα, αλλά και αξιόπιστα. Σε αυτό το πλαίσιο, θα διασφαλιστεί η συνεκτικότητα ανάμεσα στα περιβαλλοντικά οφέλη και τη δράση για το κλίμα που περιγράφονται στις σχετικές φόρμες της πρότασης, με τις τιμές που αναγράφονται στον πίνακα με τους δείκτες επίδοσης.

Σημείωση: Ειδικές συμβουλές και οδηγίες για τα έργα κλιματικής διακυβέρνησης και πληροφόρησης είναι διαθέσιμες στην ενότητα 2.

1.5.19 Συντονισμός πολλαπλών προτάσεων με στόχο το ίδιο ή συναφές θέμα

Τα στοιχεία καταδεικνύουν ότι υποβάλλεται αυξανόμενος αριθμός προτάσεων με στόχο το ίδιο ή παρόμοιο θέμα, συχνά ακόμα και μέσα στο ίδιο κράτος μέλος.

Για να αποφευχθούν τέτοιες καταστάσεις, συστήνεται έντονα στους αιτούντες να επικοινωνούν με τα [Εθνικά Σημεία Επαφής \(http://ec.europa.eu/environment/life/contact/nationalcontact/\)](http://ec.europa.eu/environment/life/contact/nationalcontact/) ώστε να ελέγχουν αν το θέμα που πραγματεύονται αποτελεί ήδη αντικείμενο άλλων αιτήσεων. Εάν ισχύει αυτό, προτείνεται στους αιτούντες να επιδιώξουν συνεργασίες για την αποφυγή ενδεχόμενων επικαλύψεων και την αύξηση των συνεργειών.

1.6 Περιορισμός του «αποτύπωματος άνθρακα» του έργου και πράσινες συμβάσεις

Καλείστε να εξηγήσετε πώς σκοπεύετε να διασφαλίσετε ότι το «αποτύπωμα άνθρακα» του έργου σας παραμένει όσο χαμηλό όσο είναι λογικά εφικτό. Στην περιγραφή του έργου πρέπει να συμπεριληφθούν λεπτομέρειες σχετικά με τις προσπάθειες μείωσης των εκπομπών CO₂ κατά τη διάρκεια ζωής του έργου. Ωστόσο, είναι καλό να γνωρίζετε ότι οι δαπάνες για την αντιστάθμιση των εκπομπών αερίων που συμβάλλουν στο φαινόμενο του θερμοκηπίου δεν συμπεριλαμβάνονται στα επιλέξιμα κόστη.

Απαιτείται από όλα τα έργα LIFE να εφαρμόζουν σύστημα πράσινων συμβάσεων όταν αναθέτουν σε τρίτους την παροχή υπηρεσιών και υλικών. Οι προτάσεις που θα περιλαμβάνουν έναν σαφή και αναλυτικό μηχανισμό για την εκτεταμένη υιοθέτηση πράσινων συμβάσεων από την πλειοψηφία ή το σύνολο των δικαιούχων θα λάβουν επιπλέον βαθμούς στο πλαίσιο του κριτηρίου ανάθεσης 7.

1.7 Ρήτρα προστασίας προσωπικών δεδομένων

Τα προσωπικά δεδομένα που παρέχονται μαζί με την πρότασή σας, και πιο συγκεκριμένα το όνομα, η διεύθυνση και άλλα στοιχεία επικοινωνίας των δικαιούχων και των συγχρηματοδοτών, αποθηκεύονται σε μια βάση δεδομένων με τίτλο ESAP, η οποία κοινοποιείται στους οργανισμούς και τις υπηρεσίες της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και σε μια ομάδα εξωτερικών αξιολογητών, οι οποίοι δεσμεύονται από συμφωνία εμπιστευτικότητας. Η βάση ESAP χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη διαχείριση της αξιολόγησης των προτάσεων LIFE.

Τα ίδια προσωπικά δεδομένα των επιτυχόντων έργων θα μεταφερθούν σε μια άλλη βάση δεδομένων με τίτλο BUTLER, η οποία θα κοινοποιηθεί στους οργανισμούς και τις υπηρεσίες της Ένωσης, καθώς και σε μία εξωτερική ομάδα παρακολούθησης, τα μέλη της οποίας δεσμεύονται από συμφωνία εμπιστευτικότητας. Η βάση BUTLER χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη διαχείριση έργων LIFE.

Στον ιστότοπο LIFE δημοσιεύεται και διατίθεται στο ευρύ κοινό περίληψη του έργου, συμπεριλαμβανομένης της ονομασίας του συντονιστή δικαιούχου και των στοιχείων επικοινωνίας του. Κάποια στιγμή, ο συντονιστής δικαιούχος θα κληθεί να ελέγξει την ακρίβεια αυτής της περίληψης.

Ο κατάλογος με τους επιτυχόντες δικαιούχους και τα σχετικά επιχορηγούμενα ποσά ανά επιλεγμένο έργο θα δημοσιευθεί επίσης σε μια δημόσια βάση δεδομένων με τίτλο Financial Transparency System (Σύστημα δημοσιονομικής διαφάνειας)⁸.

Η Αναθέτουσα Αρχή, ή οι ανάδοχοι αυτής, έχουν επίσης τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν τα προσωπικά δεδομένα των μη επιτυχόντων αιτούντων, για επόμενες ενέργειες που σχετίζονται με μελλοντικές αιτήσεις.

Στο πλαίσιο αυτής της διαδικασίας, η Αναθέτουσα Αρχή και οι υπεργολάβοι της εφαρμόζουν τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 45/2001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 18ης Δεκεμβρίου 2000, για την προστασία των προσώπων σε σχέση με την επεξεργασία προσωπικών δεδομένων από τα κοινοτικά θεσμικά όργανα και οργανισμούς, και για την ελεύθερη κυκλοφορία τέτοιων δεδομένων. Θα έχετε σαφώς το δικαίωμα πρόσβασης στα δεδομένα που έχουμε στην κατοχή μας και σας αφορούν, και να ζητήσετε διορθώσεις.

Η υποβολή μιας πρότασης υπονοεί ότι αποδέχεστε την ως ανωτέρω διάθεση των προσωπικών δεδομένων που περιέχονται στην πρότασή σας. Τα εν λόγω δεδομένα δεν θα χρησιμοποιηθούν με κανέναν άλλον τρόπο ή για κανέναν άλλον σκοπό εκτός από αυτούς που περιγράφονται παραπάνω.

⁸ [Financial Transparency System \(FTS\) - Ευρωπαϊκή Επιτροπή: http://ec.europa.eu/budget/fts/about_en.htm](http://ec.europa.eu/budget/fts/about_en.htm)

2 LIFE Δράση για το Κλίμα

2.1 Τι είναι το LIFE Δράση για το Κλίμα;

Το LIFE Δράση για το Κλίμα έχει ως συγκεκριμένο σκοπό την πλήρωση των ακόλουθων γενικών στόχων, όπως ορίζονται στο άρθρο 3 του Προγράμματος LIFE:

- να συμβάλει στη στροφή προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, με αποδοτικότητα των πόρων και ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος
- να βελτιώσει την ανάπτυξη, την υλοποίηση και την επιβολή της κλιματικής πολιτικής και νομοθεσίας της Ένωσης
- να ευνοήσει και να προαγάγει την ολοκλήρωση και την ενσωμάτωση περιβαλλοντικών και κλιματικών στόχων σε άλλες πολιτικές της Ένωσης και στην πρακτική του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα
- να υποστηρίξει τη βελτίωση της κλιματικής διακυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα, συμπεριλαμβανομένης της βελτιωμένης συμμετοχής της κοινωνίας των πολιτών, των ΜΚΟ και τοπικών παραγόντων

Τον Οκτώβριο του 2014, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο⁹ θέσπισε το πλαίσιο ευρωπαϊκής πολιτικής για το κλίμα και την ενέργεια με ορίζοντα το 2030, θέτοντας έναν φιλόδοξο εγχώριο στόχο στο σύνολο της οικονομίας για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 40% ως το 2030, καθώς και στόχους ύψους τουλάχιστον 27% στα θέματα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ενεργειακής απόδοσης. Η Συμφωνία των Παρισίων δικαιώνει την προσέγγιση της Ένωσης. Η εφαρμογή του πλαισίου για την ενέργεια και το κλίμα έως το 2030, όπως συμφωνήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, αποτελεί προτεραιότητα, σε συνέχεια της Συμφωνίας των Παρισίων.

Απαιτούνται συγκεκριμένες προσεγγίσεις προκειμένου να ενισχυθεί η ενσωμάτωση των κλιματικών στόχων στις πρακτικές των κρατών μελών, να αντιμετωπιστεί η άνιση και ανεπαρκής υλοποίηση της κλιματικής νομοθεσίας στα κράτη μέλη, και να βελτιωθεί ουσιαστικά η διάδοση και η προώθηση της κλιματικής πληροφορίας και των σχετικών πολιτικών στόχων.¹⁰

Τα έργα στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης για υποβολή προτάσεων οφείλουν **να υποστηρίζουν την εφαρμογή της πολιτικής της ΕΕ για το κλίμα και να προετοιμάζουν την Ευρώπη για τις κλιματικές προκλήσεις** των επόμενων ετών και δεκαετιών. Η «Στρατηγική πλαίσιο για μια ανθεκτική Ενεργειακή Ένωση με μια μακρόπνη πολιτική για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής με το βλέμμα στο μέλλον»¹¹ και η ανακοίνωση της Επιτροπής της 15ης Δεκεμβρίου 2011 με τίτλο «Χάρτης πορείας για τη μετάβαση σε μια ανταγωνιστική οικονομία χαμηλών επιπέδων ανθρακούχων εκπομπών το 2050» («Χάρτης 2050») αναγνώρισαν ότι η δοκιμή νέων προσεγγίσεων για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής θα παραμείνει ουσιαστικής σημασίας για τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών επιπέδων εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Η αποτελεσματική συμμετοχή στην Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (CCA), ως οριζόντια προτεραιότητα της Ένωσης, είναι επίσης απαραίτητο να διασφαλιστεί όπως αναγνωρίζεται στην ανακοίνωση της Επιτροπής «Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή»¹².

⁹ Συμπεράσματα Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 24ης Οκτωβρίου 2014.

¹⁰ Προοίμιο (3) του κανονισμού αριθ. 1293/2013

¹¹ COM(2015) 80 final

¹² COM/2013/0216 final

Η βασική πρωτοβουλία για μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, Ευρώπη υποστηρίζει τη στροφή προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, με αποδοτικότητα των πόρων και ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος, με στόχο τη βιώσιμη ανάπτυξη, παρέχοντας ένα μακροπρόθεσμο πλαίσιο δράσεων σε πολλούς τομείς πολιτικής, συμπεριλαμβανομένης της κλιματικής αλλαγής και της ενέργειας. Επιπρόσθετα, η συνολική βελτίωση της διακυβέρνησης, ιδίως μέσω της ευαισθητοποίησης και συμμετοχής των ενδιαφερομένων, είναι ουσιώδης προϋπόθεση για την επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων.

Συνεπώς, το υποπρόγραμμα «Δράση για το Κλίμα» **απαιτεί από τα έργα να συμβάλλουν σε έναν από τους ακόλουθους τρεις τομείς προτεραιότητας:**

- Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής (CCM),
- Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (CCA), και
- Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (CGI).

Τα έργα οφείλουν να επιλέξουν σε ποιον τομέα προτεραιότητας συνεισφέρουν τα μέγιστα και να το επισημάνουν στην αίτηση. Συστήνεται, όπου είναι δυνατόν, τα έργα να συνεισφέρουν **σε περισσότερους από έναν από τους εν λόγω τομείς προτεραιότητας.**¹³

Οι συνέργειες με άλλες περιβαλλοντικές και κλιματικές πολιτικές πρέπει να βρίσκονται στο επίκεντρο των έργων Δράσης για το Κλίμα. Για παράδειγμα, κατά περίπτωση, πρέπει να προωθείται η προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και η διατήρηση της βιοποικιλότητας. Ο Κανονισμός LIFE και, σε μικρότερο βαθμό, η στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή, επισημαίνουν προσεγγίσεις για την προσαρμογή με βάση το οικοσύστημα. Καθώς η συγκεκριμένη προσέγγιση συνεπάγεται σαφείς συνέργειες και πολλαπλά οφέλη, οι αιτούντες πρέπει να προσδιορίσουν αν η πρότασή τους είναι προσανατολισμένη από την αρχική της σύλληψη και σχεδιασμό προς την κατεύθυνση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή ή προς την κατεύθυνση της διατήρησης της φύσης, και ακολούθως να υποβάλουν αίτηση στο ανάλογο σκέλος του Προγράμματος LIFE. Τέτοια παραδείγματα μπορεί να περιλαμβάνουν προτάσεις σχετικά με την αποκατάσταση τυρφώνων, τον επανασχεδιασμό ακτογραμμής ή την αποκατάσταση πλημμυρικής πεδιάδας ποταμού. Τα έργα σε αστικές περιοχές μπορούν επίσης να προωθήσουν συνέργειες ανάμεσα στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και στον μετριασμό αυτής, σε συνδυασμό με περιβαλλοντικές πολιτικές. Τέτοια παραδείγματα μπορεί να περιλαμβάνουν προτάσεις σχετικά με τη θερμομόνωση κτιρίων, τις πράσινες υποδομές και τα μέτρα εξοικονόμησης νερού.

Λύσεις, μέθοδοι και προσεγγίσεις που έχουν αναπτυχθεί από έργα του υποπρογράμματος LIFE Δράση για το Κλίμα θα πρέπει να έχουν τη δυνατότητα να εφαρμοστούν σε μεγαλύτερη κλίμακα και να υποστηριχθούν από ιδιωτικές επενδύσεις, άλλα ευρωπαϊκά ή εθνικά χρηματοδοτικά προγράμματα, και χρηματοδοτικά μέσα, κατά περίπτωση.

Με στόχο τη βελτιστοποίηση της χρήσης των πόρων του Προγράμματος LIFE θα πρέπει να ενθαρρύνονται **οι συνέργειες μεταξύ των δράσεων του υποπρογράμματος LIFE «Περιβάλλον», ιδίως όσον αφορά την προστασία της βιοποικιλότητας, και των μέτρων μετριασμού της αλλαγής του κλίματος και προσαρμογής σε αυτήν του υποπρογράμματος LIFE «Δράση για το Κλίμα», αναφορικά με τα δάση και τα εδάφη, την ανεπάρκεια υδάτων και την ξηρασία, καθώς και τη διαχείριση των κινδύνων πλημμύρας.**^{14,15}

¹³ Προοίμιο (18) του κανονισμού αριθ. 1293/2013

¹⁴ Προοίμιο (16) του κανονισμού αριθ. 1293/2013

¹⁵ Προοίμιο (17) του κανονισμού αριθ. 1293/2013

Τα έργα σε έναν τομέα προτεραιότητας που ενδέχεται να υπονομεύσουν τους περιβαλλοντικούς ή κλιματικούς στόχους σε άλλον τομέα προτεραιότητας δεν θα χρηματοδοτούνται αν ο αντίκτυπος αυτός δεν περιγράφεται και δεν δικαιολογείται αναλυτικά στην πρόταση και αν τα πιθανά εναλλακτικά μέτρα και τα ενδεχόμενα μέτρα μετριασμού και προσαρμογής δεν έχουν σχεδιαστεί σωστά.

Η πείρα από προγενέστερα προγράμματα LIFE ανέδειξε την ανάγκη εστίασης των προσπαθειών σε συγκεκριμένες περιβαλλοντικές και κλιματικές προτεραιότητες και συγκεκριμένους τομείς δράσης. Αυτές οι θεματικές προτεραιότητες θα πρέπει να μην είναι εξαντλητικές, προκειμένου να δίνεται η δυνατότητα στους αιτούντες να υποβάλουν προτάσεις σε άλλους τομείς, καθώς και να ενσωματώνουν νέες ιδέες και να αντιδρούν σε νέες προκλήσεις.¹⁶ Σε συμμόρφωση με τον γενικό στόχο του Κανονισμού LIFE, οι αιτήσεις για έργα ενθαρρύνονται ιδιαίτερα να προσανατολίζονται στην αντιμετώπιση συγκεκριμένων κλιματικών προκλήσεων **σε καθέναν από τους τρεις τομείς προτεραιότητας, οι οποίοι περιγράφονται παρακάτω με τη μορφή προτεραιοτήτων πολιτικής της ΕΕ**. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι συγκεκριμένες προτεραιότητες ενδέχεται να μεταβάλλονται κάθε χρόνο. Το συγκεκριμένο ζήτημα θα εξεταστεί κατά τη διαδικασία αξιολόγησης, ειδικά υπό το πρίσμα του κριτηρίου ανάθεσης 4.

Η κατασκευή μεγάλων υποδομών θεωρείται ότι δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του Προγράμματος LIFE και ως εκ τούτου δεν πρόκειται να λάβει στήριξη.

2.2 Τι είναι τα έργα Δράσης για το Κλίμα;

Σύμφωνα με τον Κανονισμό LIFE, τα έργα *LIFE για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή* πρέπει να είναι πιλοτικά, επίδειξης ή βέλτιστων πρακτικών.

- **Πιλοτικό έργο** είναι ένα έργο που εφαρμόζει μια τεχνική ή μια μέθοδο η οποία δεν έχει εφαρμοστεί ούτε έχει δοκιμαστεί στο παρελθόν ή αλλού, αποφέρει πιθανά περιβαλλοντικά ή κλιματικά οφέλη σε σύγκριση με τις τρέχουσες βέλτιστες πρακτικές, και μπορεί να εφαρμοσθεί μεταγενέστερα σε ευρύτερη κλίμακα σε παρόμοιες καταστάσεις. Τα έργα αυτά έχουν στόχο να αξιολογήσουν την αποτελεσματικότητα της μεθόδου, να ενημερώσουν άλλα ενδιαφερόμενα μέρη για τα αποτελέσματα και να ενθαρρύνουν, όπου είναι εφικτό, τη χρήση των τεχνικών και μεθόδων που δοκιμάστηκαν με επιτυχία στο πλαίσιο του έργου. Να σημειωθεί ότι η εφαρμογή της δράσης/μεθοδολογίας μία καθιερωμένης λύσης σε μία συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή στην οποία δεν είχε εφαρμοστεί πριν δεν θεωρείται 'πιλοτική' δράση αλλά δράση 'επίδειξης'.
- Τα **έργα επίδειξης** αποτελούν έργα που θέτουν σε εφαρμογή, δοκιμάζουν, αξιολογούν και διαδίδουν ενέργειες, μεθοδολογίες ή προσεγγίσεις που είναι καινούριες ή άγνωστες στο πλαίσιο του συγκεκριμένου έργου, όπως το γεωγραφικό, οικολογικό, κοινωνικοοικονομικό πλαίσιο, και οι οποίες θα μπορούσαν να εφαρμοσθούν αλλού σε παρόμοιες περιστάσεις. Προκειμένου να εξασφαλιστεί η απαιτούμενη προστιθέμενη αξία για την ΕΕ, τα έργα αυτά πρέπει να είναι σχεδιασμένα έτσι ώστε να επιδείξουν κατά πόσο οι τεχνικές και οι μέθοδοι αποδίδουν στο πλαίσιο του έργου. Ένα επιτυχημένο έργο επίδειξης είναι διαθέσιμο σε όλους τους πιθανούς ενδιαφερόμενους και στοχεύει να τους ενθαρρύνει να χρησιμοποιήσουν τις τεχνικές και μεθόδους που επιδείχθηκαν στο πλαίσιο του έργου. Τα έργα επίδειξης ενδέχεται να έχουν υψηλότερη προστιθέμενη αξία για την Ένωση αν εφαρμοστούν σε εθνικό ή διακρατικό επίπεδο, αντί σε τοπική κλίμακα.

¹⁶ Προοίμιο (36) του κανονισμού αριθ. 1293/2013

Όσον αφορά την κλίμακα επίδειξης, το έργο οφείλει να υλοποιηθεί σε μια τεχνική κλίμακα που να επιτρέπει την αξιολόγηση της τεχνικής και οικονομικής βιωσιμότητας του προτεινόμενου έργου σε μεγαλύτερη κλίμακα. Η πρόταση πρέπει να δικαιολογεί την επιλογή της συγκεκριμένης κλίμακας για το έργο, υπό το παραπάνω πρίσμα. Ειδικότερα, για έργα που αναπτύσσουν συστήματα στήριξης αποφάσεων, εργαλεία σχεδιασμού ή ανάλογης θεματικής, απαιτείται να υπάρχει μια συγκεκριμένη δράση έργου που θα εφαρμόζει το εργαλείο προκειμένου να επιδείξει την τεχνική και οικονομική του βιωσιμότητα, και να καταστήσει **εφικτή τη σύγκριση με την πρότερη κατάσταση αναφοράς**.

Σημειώνεται ότι η εφαρμογή μιας εδραιωμένης βέλτιστης πρακτικής/μεθοδολογίας σε μια συγκεκριμένη γεωγραφική περιοχή όπου δεν έχει εφαρμοστεί στο παρελθόν θεωρείται **δραστηριότητα «βέλτιστης πρακτικής»**.

- Τα **έργα βέλτιστων πρακτικών** αποτελούν έργα που εφαρμόζουν κατάλληλες, οικονομικά αποδοτικές και τελευταίου τύπου τεχνικές, μεθόδους και προσεγγίσεις, λαμβάνοντας υπόψη το συγκεκριμένο πλαίσιο του έργου. Γίνονται διαθέσιμες προς υιοθέτηση σε όλους τους πιθανούς ενδιαφερόμενους και περιγράφουν πώς μπορεί να γίνει αυτό.
- Σύμφωνα με τον Κανονισμό LIFE, τα **έργα πληροφόρησης, ευαισθητοποίησης και διάδοσης** της Δράσης για το Κλίμα είναι έργα που αποσκοπούν στην υποστήριξη της επικοινωνίας, της διάδοσης πληροφοριών και της ευαισθητοποίησης στους τομείς των υποπρογραμμάτων «Περιβάλλον» και «Δράση για το Κλίμα». Οφείλουν ειδικά να εξυπηρετούν έναν ή περισσότερους από τους γενικούς στόχους του τομέα προτεραιότητας Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (CGI), σύμφωνα με το άρθρο 16 του Κανονισμού LIFE. Έργα που αποσκοπούν στην ενίσχυση της κλιματικής διακυβέρνησης και της οικοδόμησης δυναμικού ενθαρρύνονται έντονα.

Όλα τα έργα οφείλουν να συμβάλλουν στους γενικούς στόχους του Προγράμματος LIFE σύμφωνα με το άρθρο 1 του Κανονισμού LIFE. Αυτό σημαίνει ότι τα κλιματικά πλεονεκτήματα που παρουσιάζει το έργο πρέπει να έχουν μία εφαρμογή με σαφή στόχο και έναν δυνητικό αντίκτυπο προς την επίτευξη μιας κοινωνίας με χαμηλές εκπομπές άνθρακα και ανθεκτικότητα στην αλλαγή κλίματος ή/και την ενσωμάτωση κλιματικών στόχων στον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα.

Προκειμένου να εξασφαλιστεί η απαιτούμενη προστιθέμενη αξία για την ΕΕ, η παρακολούθηση, η αξιολόγηση και η ενεργή διάδοση των κύριων αποτελεσμάτων ή/και διδαγμάτων του έργου αποτελούν ουσιαστικό τμήμα του έργου και των επόμενων δράσεών του.

2.3 Τομέας προτεραιότητας: Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής (CCM)

2.3.1 Γενικό πεδίο εφαρμογής και στόχοι

Ο Κανονισμός LIFE επισημαίνει ότι για τη συμβολή στη μείωση των εκπομπών αερίων θερμοκηπίου, ο τομέας προτεραιότητας του Μετριασμού της Κλιματικής Αλλαγής περιλαμβάνει πιο συγκεκριμένα τους ακόλουθους ειδικούς στόχους¹⁷:

- τη συμβολή στην υλοποίηση και ανάπτυξη της πολιτικής και νομοθεσίας της Ένωσης για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης σε όλους τους τομείς πολιτικής, κυρίως μέσω της ανάπτυξης, δοκιμής και επίδειξης προσεγγίσεων πολιτικής και διαχείρισης, βέλτιστων πρακτικών και λύσεων για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής.
- τη βελτίωση της γνωστικής βάσης για την ανάπτυξη, εκτίμηση, παρακολούθηση, αξιολόγηση και υλοποίηση αποτελεσματικών δράσεων και μέτρων μετριασμού της κλιματικής αλλαγής, και την ενίσχυση της δυνατότητας πρακτικής εφαρμογής αυτών των γνώσεων.
- τη διευκόλυνση της ανάπτυξης και υλοποίησης ολοκληρωμένων προσεγγίσεων, λόγου χάρη για στρατηγικές και έργα μετριασμού της κλιματικής αλλαγής σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο.
- τη συμβολή στην ανάπτυξη και επίδειξη καινοτόμων τεχνολογιών, συστημάτων, μεθόδων και μέσων μετριασμού της κλιματικής αλλαγής τα οποία προσφέρονται για αναπαραγωγή, μεταφορά και ενσωμάτωση.

2.3.2 Σύνδεση με τους στόχους της πολιτικής της ΕΕ για το κλίμα

Τα έργα στο πλαίσιο του τομέα προτεραιότητας Μετριασμού της Κλιματικής Αλλαγής πρέπει να συμβάλλουν στη μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών ρύπων και στην επίτευξη του στόχου της Ένωσης για το σύνολο της οικονομίας όσον αφορά τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά τουλάχιστον 40% ως το 2030, σε σχέση με τα επίπεδα του 1990, καθώς και τους στόχους για τουλάχιστον 27% χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και ενεργειακή απόδοση.

Η πολιτική και η νομοθεσία της Ένωσης για το κλίμα με στόχο τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου επικεντρώνονται ειδικότερα στα εξής θέματα:

- την ανανεώσιμη ενέργεια
- την ενεργειακή αποδοτικότητα
- το σύστημα εμπορίας εκπομπών
- τη βιομηχανική παραγωγή υψηλής κατανάλωσης ενέργειας και εκπομπής αερίων του θερμοκηπίου
- τις χρήσεις γης, τις αλλαγές χρήσεων γης και τη δασοπονία
- τη διατήρηση των φυσικών καταβροθών άνθρακα
- τις μεταφορές και τα καύσιμα
- τα φθοριούχα αέρια και τις ουσίες που καταστρέφουν το όζον

¹⁷Άρθρο 14 του Κανονισμού LIFE (ΕΕ) αριθ. 1293/2013

- τη δέσμευση και χρήση άνθρακα
- τη δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα¹⁸
- τις προσπάθειες κρατών μελών και περιφερειακών/τοπικών αρχών για μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
- την παρακολούθηση και την υποβολή αναφορών για τα αέρια θερμοκηπίου

2.3.3 Προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ για την πρόσκληση του 2017

Στο πλαίσιο της παρούσας πρόσκλησης, ενθαρρύνονται ειδικότερα προτάσεις που εμπίπτουν στους ακόλουθους τομείς:

- Ενεργοβόρες βιομηχανίες
- Φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου
- Χρήσεις γης, αλλαγές χρήσεων γης και δασοπονία (LULUCF)

Επιπλέον, για τις προτάσεις που αποσκοπούν στην πιλοτική εφαρμογή ή στην επίδειξη τεχνικών λύσεων για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου μέσω οικολογικής καινοτομίας, κυκλικής οικονομίας και άλλων μέσων, ενθαρρύνεται η παρουσίαση εμπορικά αξιοποιήσιμων ('close to market') έργων. Τέτοιου είδους προτάσεις πρέπει να βασίζονται στις βέλτιστες διαθέσιμες τεχνολογίες και να προάγουν τα επίπεδα τεχνολογικής ετοιμότητας προς την ανάπτυξη σε βιομηχανική και εμπορική κλίμακα. Η βιομηχανοποίηση και η εμπορευματοποίηση δύνανται να ξεκινήσουν ήδη κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου και θα πρέπει να υποστηρίζονται από μία αξιόπιστη στρατηγική επιχειρηματικότητας, η οποία να περιλαμβάνει για παράδειγμα την ανάπτυξη ενός επιχειρηματικού μοντέλου, αναλύσεις επενδύσεων και αναλύσεις της αγοράς. Αυτού του είδους οι προτάσεις πρέπει να περιλαμβάνουν μια αναλυτική στρατηγική αναπαραγωγής και δυνατότητας μεταφοράς με τις αντίστοιχες δραστηριότητες και παραδοτέα. Η ανάπτυξη ενός αξιόπιστου επιχειρηματικού σχεδίου καθώς κι ενός σχεδίου αναπαραγωγισιμότητας και μεταφοράς είναι υποχρεωτικά παραδοτέα για τα εμπορικά αξιοποιήσιμα έργα. Περισσότερες οδηγίες σχετικά με τα εμπορικά αξιοποιήσιμα έργα παρέχονται στις Οδηγίες για αιτούντες 2017: LIFE Περιβάλλον και αποδοτικότητα των πόρων, κεφάλαιο 2.3.1.

1. Ενεργοβόρες βιομηχανίες

Για να επιτευχθούν οι στόχοι που ορίζονται στο Πλαίσιο πολιτικής για το Κλίμα και την Ενέργεια της ΕΕ με ορίζοντα το 2030 και να μπορέσουμε να συνεισφέρουμε στην υλοποίηση των χαρτών πορείας προς μια οικονομία χαμηλών επιπέδων εκπομπών άνθρακα το 2050, από διάφορους βιομηχανικούς κλάδους, απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις στη βιομηχανική καινοτομία και σε μονάδες επίδειξης.

⁽¹⁸⁾ Η κατασκευή υποδομών για τη δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα θεωρείται ότι υπερβαίνει το πεδίο εφαρμογής του Προγράμματος LIFE και υποστηρίζεται από άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα (για παράδειγμα, το πρόγραμμα NER300).

Το πρόγραμμα LIFE υποστηρίζει την ανάπτυξη κι εφαρμογή προηγμένων **διαδικασιών παραγωγής και επεξεργασίας πρωτοπόρων λύσεων με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα**. Αυτό είναι απαραίτητο για τη διατήρηση της ανταγωνιστικότητας στην Ευρωπαϊκή βιομηχανία και την παράλληλη εξασφάλιση της επίτευξης των κλιματικών στόχων. Οι προτάσεις πρέπει να επικεντρώνονται ειδικότερα στις **ενεργοβόρες βιομηχανίες**, και κυρίως (αλλά όχι αποκλειστικά) στις βιομηχανίες εκείνες που ενδέχεται να είναι εκτεθειμένες σε σημαντικό κίνδυνο διαρροής άνθρακα^(*).

Για τον λόγο αυτό θα δοθεί υποστήριξη σε έργα που στοχεύουν στην ανάπτυξη και την επίδειξη καινοτόμων και οικονομικά αποδοτικών τεχνολογιών και διαδικασιών, με στόχο τη μείωση της έντασης των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου (ΑτΘ)¹⁹ από τις βιομηχανίες παραγωγής και επεξεργασίας. Οι αιτούντες για τέτοιου είδους έργα καλούνται να λάβουν υπόψιν τους τα ακόλουθα βασικά χαρακτηριστικά:

- Οι προτάσεις που αφορούν σε ενεργοβόρες βιομηχανίες πρέπει να επικεντρώνονται στον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την υλοποίηση καινοτομικών λύσεων, κυρίως μέσω προγραμμάτων επίδειξης με μακροπρόθεσμο αντίκτυπο, συμπεριλαμβανομένων των έργων που πραγματοποιούνται σε πραγματικό περιβάλλον βιομηχανίας. Τα έργα θα πρέπει να παρέχουν οικονομικά βιώσιμες λύσεις, διαδικασίες και τεχνολογίες, νέες πρώτες ύλες ή προϊόντα που να επιτρέπουν σημαντικές μειώσεις εκπομπών ΑτΘ συγκεκριμένης έντασης ⁽²⁰⁾. Η μείωση των εκπομπών ΑτΘ δεν πρέπει να προκύπτει αποκλειστικά από την αλλαγή καυσίμου.
- Οι δραστηριότητες αναμένεται να ξεκινούν από επίπεδα Τεχνολογικής Ετοιμότητας βαθμίδας 4-5 και να στοχεύουν σε επίπεδα βαθμίδας 8-9. Οι αιτούντες μπορούν να προτείνουν προπαρασκευαστικές δράσεις, όπως η ανάπτυξη στρατηγικών και μελετών προκαταρκτικής σκοπιμότητας σε καινοτόμες λύσεις, εφόσον αυτές χρησιμοποιούνται στην ανάπτυξη συγκεκριμένων δράσεων εφαρμοζόμενων στη διάρκεια του προγράμματος. Τον κύριο λόγο στις δραστηριότητες αναμένεται να έχουν οι βιομηχανίες, με στήριξη από συνεργάτες και παρόχους τεχνολογίας ⁽²¹⁾.
- Οι προτάσεις **μπορούν να αφορούν μια ποικιλία τεχνολογικών λύσεων και διαδικασιών** με δυνατότητες ευρείας εφαρμογής ή να συνδυάζουν διαφορετικές τεχνολογίες σε πολλούς κλάδους. Η συνεργασία ανάμεσα στους διάφορους βιομηχανικούς κλάδους ενθαρρύνεται, και οι αιτούντες οφείλουν, όποτε αυτό είναι δυνατόν, να επιδιώκουν συνέργειες, συμπεριλαμβανομένων δυνατοτήτων χρηματοδότησης από σχετικά εθνικά/περιφερειακά προγράμματα έρευνας, καινοτομίας ή κλιματικά προγράμματα ή/και συσσωρευτική χρηματοδότηση.
- οι αιτούντες οφείλουν να **επιδιώκουν τη συμπληρωματικότητα με άλλα έργα**, ιδίως με την αφομοίωση αποτελεσμάτων από προγράμματα έρευνας Ευρωπαϊκής χρηματοδότησης, όπως τα έργα του προγράμματος «Ορίζοντας 2020». Παρακαλείσθε να σημειώσετε ότι θα πριμοδοτηθούν προγράμματα που αφομοιώνουν αποτελέσματα από Ευρωπαϊκά έργα έρευνας μονάχα εφόσον στην πρόταση συμπεριληφθεί μία σύντομη αλλά κατανοητή περιγραφή των αποτελεσμάτων αυτών και πως θα χρησιμοποιηθούν για την εφαρμογή του έργου LIFE.

(*) Με τον όρο «διαρροή άνθρακα» (carbon leakage) νοείται η αύξηση εκπομπών ΑτΘ λόγω της μεταφοράς μίας βιομηχανία που εδρεύει σε μία χώρα στην οποία υφίσταται νομοθεσία εκπομπών άνθρακα προς τρίτες χώρες όπου η βιομηχανία δεν υπόκειται σε παρόμοιους περιορισμούς εκπομπών άνθρακα.

⁽¹⁹⁾ Λόγος μεταξύ των άμεσων εκπομπών ΑτΘ και ανά μονάδα παραγωγής μιας δραστηριότητας

⁽²⁰⁾ Οι βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές ορίζονται στα αντίστοιχα αρχεία Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών και είναι συμβατές με τους δείκτες αναφοράς που έχουν τεθεί <http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference/>

⁽²¹⁾ βλ. Πρόγραμμα Εργασίας Horizon 2020 για το 2016-2017. Γενικό Παράρτημα, Ενότητα G
http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/wp/2016-2017/annexes/h2020-wp1617-annexa_en.pdf

- Μία ειδική δράση πρέπει να αναφέρεται στο ζήτημα της μεταφοράς των νέων τεχνολογιών, διαδικασιών ή προϊόντων εντός του κλάδου και ενδεχομένως και σε άλλους κλάδους. Αναμένεται ότι τα προγράμματα αυτά μεταφέρουν λύσεις και τεχνολογίες ή ενισχύουν την καινοτομία αυτών που παρέχουν υλικά στις ενεργοβόρες βιομηχανίες.
- Τα έργα οφείλουν να ενισχύουν την ηγετική βιομηχανική θέση της Ευρώπης στον τομέα προηγμένης παραγωγής και επεξεργασίας, και την απασχόληση ειδικά στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις, και να δημιουργούν νέες ευκαιρίες αγοράς στον συγκεκριμένο τομέα.

2. Φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου

Οι υδροφθοράνθρακες (HFCs) και άλλα φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου δεν προσβάλλουν το στρώμα του όζοντος, αλλά είναι αέρια που επιδρούν σημαντικά στο κλίμα, επομένως η χρήση τους χρειάζεται να περιοριστεί δραματικά. Για τον λόγο αυτόν, ο κανονισμός (ΕΕ) 517/2014 αναφορικά με τα φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου περιλαμβάνει την αποκαλούμενη σταδιακή μείωση των HFCs κατά 80% μέχρι το 2030. Το 2016 επιτεύχθηκε μία συμφωνία στο πλαίσιο του Πρωτοκόλλου του Μόντρεαλ (η συμφωνία 'Kigali') σχετικά με την μείωση των HFCs σε παγκόσμια κλίμακα.

Τα έργα σε αυτόν τον τομέα προτεραιότητας θα πρέπει να εμπίπτουν στις παρακάτω κατηγορίες:

- **Διαθεσιμότητα κατάλληλων εναλλακτικών:** Στους περισσότερους τομείς χρήσης HFCs προσφέρονται πλέον εναλλακτικές σε ορισμένες εφαρμογές, υπάρχουν ωστόσο ορισμένοι τομείς εφαρμογής στους οποίους εξακολουθεί να υπάρχει επείγουσα ανάγκη για περαιτέρω καινοτομία ή/και για επίδειξη της καταλληλότητας (ασφάλεια, κόστος, ενεργειακή απόδοση, εφαρμοσιμότητα) της χρήσης εναλλακτικών φιλικών προς το κλίμα. Άλλα φθοριούχα αέρια, όπως το εξαφθοριούχο θείο (SF₆), το τριφθοριούχο άζωτο (NF₃) και οι υπερφθοράνθρακες (PFC), έχουν ιδιαίτερα αυξημένες ιδιότητες θέρμανσης του κλίματος (έως και 23.000 φορές περισσότερο από το CO₂), συνεπώς η αναζήτηση κατάλληλων εναλλακτικών για τη χρήση τους αποτελεί υψηλή προτεραιότητα.

²⁰ βλ. Horizon 2020 Work Programme 2016-2017 (Πρόγραμμα εργασίας «Ορίζοντας 2020» για την περίοδο 2016-2017), 20. General Annexes, ενότητα G

http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/wp/2016-2017/annexes/h2020-wp1617-annex-ga_en.pdf

²¹ Οι βέλτιστες διαθέσιμες τεχνικές προσδιορίζονται στα σχετικά Έντυπα Αναφοράς Βέλτιστων Διαθέσιμων Τεχνικών (Best Available Techniques) και συμμορφώνονται προς τους δείκτες συγκριτικής αξιολόγησης που περιλαμβάνονται στην «απόφαση για τους δείκτες αναφοράς» – Benchmarking Decision.

<http://eippcb.jrc.ec.europa.eu/reference>

Τα έργα επίδειξης, τα πιλοτικά έργα ή τα έργα βέλτιστων πρακτικών που επιδεικνύουν τη χρήση εναλλακτικών των φθοριούχων αερίων με χαμηλό δυναμικό υπερθέρμανσης του πλανήτη (GWP), πρέπει να δοκιμαστούν στους ακόλουθους τομείς:

- Δοσιμετρικές συσκευές εισπνοής (MDI ή σπρέι για το άσθμα)
- Εξοπλισμός κλιματισμού και ψύξης για υψηλές εξωτερικές θερμοκρασίες
- Κύκλοι Rankine με οργανικό ρευστό (ORC)
- Αντλίες θερμότητας
- Βελτίωση σχεδίασης συστημάτων για την αντιμετώπιση ζητημάτων που σχετίζονται με την αναφλεξιμότητα και την πίεση ώστε να ευνοηθεί η χρήση φυσικών ψυκτικών μέσων (π.χ. CO₂, κ.λπ.) για κάθε είδους εξοπλισμό που χρησιμοποιεί φθοριούχα αέρια
- Χρήση εξαφθοριούχου θείου (SF₆) στους ηλεκτρικούς διακόπτες, ειδικότερα πρωτεύουσας μέσης τάσης, αλλά και υψηλής τάσης
- Φθοριούχα αέρια (SF₆, NF₃, PFC, κ.λπ.) που χρησιμοποιούνται σε διεργασίες κατασκευής όπως αυτές της βιομηχανίας ηλεκτρονικών (ημιαγωγοί, φωτοβολταϊκά) και σε άλλες χρήσεις με εκπομπές (αεροσκάφη, στρατιωτικός τομέας, βιομηχανικές διεργασίες)
- **Εμπόδια που θέτουν τα πρότυπα:** Ένα άλλο σημαντικό εμπόδιο στη χρήση εναλλακτικών των φθοριούχων αερίων, φιλικών προς το κλίμα, είναι τα πρότυπα στον τομέα της ψύξης και του κλιματισμού. Το γεγονός ότι οι οργανισμοί που ορίζουν τα σχετικά πρότυπα δεν διαθέτουν ανάλογη πληροφόρηση για τις διαδικασίες διαχείρισης και ελαχιστοποίησης κινδύνου στα εύφλεκτα ψυκτικά μέσα, συγκεκριμένα τους υδρογονάνθρακες, δημιουργεί ένα σημαντικό κενό.

Τα πιλοτικά έργα, τα έργα επίδειξης και τα έργα βέλτιστων πρακτικών πρέπει να παρουσιάζουν τον τρόπο με τον οποίο οι κίνδυνοι από εύφλεκτα ψυκτικά μέσα, και ειδικά από τους υδρογονάνθρακες, ελαχιστοποιούνται μέσω της σχεδίασης και χρήσης εξοπλισμού που έχει ως στόχο τη μεγιστοποίηση της ποσότητας φόρτισης του ψυκτικού μέσου χωρίς να διακυβεύεται η ασφάλεια. Η ελαχιστοποίηση των κινδύνων είναι απαραίτητο να καθοδηγείται από αντικειμενικά δεδομένα. Αυτό μπορεί να εμπλέκει τον συνδυασμό υπάρχουσας σχετικής πληροφορίας με υπάρχουσα έρευνα, καθώς και με νέες συμπληρωματικές μελέτες στο εργαστήριο και το πεδίο, προκειμένου να υποστηριχθεί η ανάπτυξη διαδικασιών που θέτουν πρότυπα και η εργασία υφιστάμενων επιτροπών καθορισμού προτύπων.

3. Χρήσεις γης, αλλαγές χρήσεων γης και δασοπονία (LULUCF)

Τον Ιούλιο του 2016 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε μία πρόταση για την ένταξη των εκπομπών και απορροφήσεων των αερίων του θερμοκηπίου από τον τομέα LULUCF στο πλαίσιο Κλίμα-Ενέργεια για το 2030. Με βάση αυτήν την πρόταση, τα Κράτη Μέλη θα πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι συνολικές εκπομπές και απορροφήσεις των απογεγραμμένων θερμοκηπικών αερίων βρίσκονται σε ισορροπία και ότι συνολικά ο τομέας των LULUCF δεν παράγει καθαρές εκπομπές ('κανόνας μη χρέωσης'). Η πρόταση τονίζει την σημασία χρήσης χωρικών δεδομένων για τον καθορισμό της

χρήσης γης και της αλλαγής χρήσεων γης, κάνοντας χρήση των υφιστάμενων Ευρωπαϊκών και εθνικών συστημάτων δεδομένων. Επίσης η πρόταση λαμβάνει υπόψη της το κεκτημένο των λογιστικών κανόνων του τομέα LULUCF για όλη την Ευρωπαϊκή Ένωση που ορίζονται στην Απόφαση 529/2013, η οποία ισχύει μέχρι το 2020.

Βασική πρόκληση στον τομέα αυτόν συνιστά η συλλογή ή εκτίμηση αξιόπιστων δεδομένων για τον άνθρακα από δάση και εδάφη ώστε να αναπτυχθούν αξιόπιστοι κανόνες λογιστικής και αναφοράς που να χαρακτηρίζονται από διαφάνεια. Μια άλλη πρόκληση είναι η δοθεί κίνητρο για εφαρμογή μέτρων τα οποία να διασφαλίζουν ότι τα ευρωπαϊκά τοπία (δάση, εδάφη και αγροτικές εκτάσεις) συμβάλλουν στους στόχους της Συμφωνίας των Παρισίων. Αυτά τα μέτρα θα πρέπει να εφαρμόζονται με τρόπο που να μην απειλείται η παραγωγή τροφίμων και να συμβάλλουν στην επίτευξη ισορροπίας ανάμεσα στις ανθρωπογενείς εκπομπές και τις απορροφήσεις μέχρι το 2050, ενώ παράλληλα προστατεύουν και ενισχύουν τόσο τις επίγειες καταβόθρες (δέσμευση άνθρακα) όσο και τις δεξαμενές (αποθήκευση άνθρακα).

Το Πρόγραμμα LIFE θα στηρίξει επίσης έργα τα οποία αντιμετωπίζουν τα προβλήματα κλιματικής αλλαγής που προκύπτουν από την **υποβάθμιση του εδάφους** με τις διάφορες μορφές που λαμβάνει αυτή. Τα αποτελέσματα των μέτρων για την ενίσχυση της οργανικής ύλης του εδάφους και της αποθήκευσης άνθρακα πρέπει να εκτιμηθούν καλύτερα, ενώ χρειάζεται να δοθεί περισσότερη προσοχή στη σχετική παρακολούθηση. Μια λεπτομερής αξιολόγηση της διαθεσιμότητας και της **χρήσης της βιώσιμης βιομάζας** που να συνδέεται με συγκεκριμένες ενέργειες μπορεί επίσης να συμπεριληφθεί ως μέρος ενός έργου, δεδομένου ότι η ζήτηση για ανανεώσιμες πηγές ενέργειας αυξάνεται. Τέτοιου είδους μέτρα και εκτιμήσεις για τις χρήσεις γης συμβάλλουν στην οικοδόμηση μιας οικονομίας χαμηλών εκπομπών άνθρακα.

Οι προτάσεις θα πρέπει να αφορούν έργα που μπορούν **να αναπαραχθούν και να μεταφερθούν σε άλλες περιφέρειες και κράτη μέλη** (απαιτούμενο), και που εστιάζουν σε **συνέργειες μεταξύ περιβαλλοντικών και κλιματικών δράσεων που σχετίζονται με τη γεωργία, τα δάση και τα εδάφη, συμπεριλαμβανομένων των δράσεων παρακολούθησής τους**. Τα έργα θα πρέπει να είναι ειδικότερα προσανατολισμένα στις **συγκεκριμένες προτεραιότητες ευρωπαϊκής πολιτικής που αναφέρονται παρακάτω**:

Τομέας χρήσεων γης:

- Νέες, πρωτότυπες και οικονομικά-αποδοτικές τεχνικές διαχείρισης τοπίου και γης για να βελτιωθεί η εφαρμογή μέτρων μείωσης των εκπομπών όπως:
 - Αποφυγή της αποστράγγισης και προώθηση της επανύγρανσης των υγροτόπων (πχ αποφυγή περαιτέρω αποστράγγισης και πυρκαγιών σε τυρφώνες, προώθηση αποκατάστασης ελωδών περιοχών).
 - Επιλογή καλύτερων καλλιεργητικών ποικιλιών, ιδιαίτερα ειδών με βαθιές ρίζες.
 - Μετατροπή οργώσιμων εκτάσεων σε χορτολιβαδικές.
 - Επέκταση της εναλλαγής των καλλιεργειών, χρήση αντιδιαβρωτικών ή εμβόλιμων καλλιεργειών για την μείωση της εφαρμογής αγρανάπαυσης.
 - Βελτίωση της διαχείρισης των θρεπτικών ουσιών και των λιπασμάτων, όπως διαχείριση καλλιέργειας/υπολειμμάτων, αναστολείς νιτροποίησης, βελτίωση της απόδοσης του αζώτου.
 - Υποστήριξη της βιώσιμης χρήσης και/ή της προστασίας των σπάνιων/τοπικών καλλιεργειών και των ζωικών γενετικών πόρων.

- Προάσπιση και προώθηση μέτρων βελτίωσης της διαχείρισης του εδάφους και της διατήρησης της δυνατότητας αποθήκευσης άνθρακα στη γη, πχ, γεωργο-δασοκομία.
 - Αποκατάσταση υποβαθμισμένων εκτάσεων.
 - Προώθηση κλιματικά-φιλικών τρόπων διαχείρισης των ελωδών περιοχών (όπως η μετατροπή σε καλλιεργούμενες ελώδεις εκτάσεις)
- **Λογιστική καταγραφή των αερίων θερμοκηπίου από τις χρήσεις γης**
 - Οικοδόμηση ή ενδυνάμωση του δυναμικού συγκεκριμένα για χρήση των γεωγραφικών δεδομένων, εκμετάλλευση των υφιστάμενων Ευρωπαϊκών και εθνικών συστημάτων συλλογής δεδομένων (όπως το LUCAs, το LPIS/ACS και το Copernicus) για την ταυτοποίηση και τον εντοπισμό της χρήσης γης και της αλλαγής χρήσης γης.
 - Οικοδόμηση ή ενδυνάμωση του δυναμικού για την παρακολούθηση και τη λογιστική καταγραφή των αποθεμάτων και των ροών άνθρακα σε δάση και γεωργικές περιοχές σε τοπικό, περιφερειακό και διαπεριφερειακό επίπεδο.
 - Βελτίωση της παρακολούθησης και της επικοινωνίας σχετικά με την απώλεια και την υποβάθμιση της αποθήκευσης άνθρακα (όπως απώλεια χορτολιβαδικών εκτάσεων, υποβάθμιση πρώην και υφιστάμενων τυρφώνων).
- Τα έργα μπορούν να αναφέρονται σε:
- Ανάπτυξη και προώθηση εργαλείων ελέγχου/αποτύπωσης του άνθρακα και σχετικά σχήματα επισήμανσης και ποιότητας.
 - Συνολική ανάλυση των χρήσεων γης σε φάρμες και ενσωμάτωση πρακτικών χαμηλών εκπομπών σε μεγάλες γεωγραφικές περιοχές (πχ περιφέρειες), για παράδειγμα εφαρμογή των υπολογιστών χρήσεων γης.
 - Εκτίμηση της δυνατότητας αποθήκευσης άνθρακα ή μειωμένων εκπομπών κατά τον δημόσιο χωροταξικό σχεδιασμό.
- **Βιώσιμη διαχείριση δασών και βιώσιμη χρήση στερεάς βιομάζας**
 - Ανάπτυξη και προώθηση ειδικών τρόπων κλιματικά έξυπνων δράσεων δασοκομίας σε σχέση με:
 - Δάσωση και αναδάσωση.
 - Διατήρηση του άνθρακα στα δάση.
 - Ενδυνάμωση της διαχείρισης των δασών, συμπεριλαμβανομένης της αραιώσης, και διατήρησης του εδάφους.
 - Μελέτη τοπικών αλυσίδων αξίας και διευκόλυνση της παραγωγής με χαμηλές εκπομπές άνθρακα και της μετατροπής της βιομάζας σε αποθήκη άνθρακα μακράς διάρκειας (υποκατάσταση υλικών).
 - Αξιολόγηση και εφαρμογή των ροών κύκλου ζωής του άνθρακα που εμπεριέχεται στη βιομάζα, σε σημαντικές οικονομικές αλυσίδες μεταποίησης μέσα σε μία κοινότητα – αρχή των διαδοχικών διαδικασιών.
 - Ανάπτυξη νέων προσεγγίσεων (π.χ. πρότυπες πόλεις ή περιφέρειες) για την παραγωγή, κατανάλωση και διαχείριση της βιομάζας με βιώσιμο τρόπο, οι οποίες να έχουν ως αντίκτυπο ουσιαστικές αλλαγές της υφιστάμενης κατάστασης (δηλαδή προκαλούν σταθερή αλλαγή συμπεριφοράς στον τομέα ή περιοχή-στόχο).
 - Αποδοτική μετατροπή της βιομάζας (εστιάζοντας στην βιομάζα από απόβλητα και υπολείμματα) σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και πρώτες ύλες για την βιο-οικονομία με σκοπό τη μείωση εκπομπών ΑτΘ από την αντικατάσταση των ορυκτών πηγών ενέργειας και υλικών
 - Μονάδες επίδειξης
 - Οργανισμοί εφοδιαστικής αλυσίδας
 - Συμπαραγωγή θερμότητας και ενέργειας με πιθανή διασύνδεση στην ολοκληρωμένη παραγωγή υλικών και ενέργειας

- Εφαρμογή δασοπονικών τεχνολογιών χαμηλών εκπομπών άνθρακα και διασύνδεση των πρακτικών δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που έχουν ως αντίκτυπο ουσιαστικές αλλαγές της υφιστάμενης κατάστασης.

2.4 Τομέας προτεραιότητας: Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (CCA)

2.4.1 Γενικό πεδίο εφαρμογής και στόχοι

Με σκοπό τη συμβολή στην υποστήριξη των προσπαθειών που οδηγούν σε αυξημένη ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, ο τομέας προτεραιότητας Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (CCA) περιλαμβάνει συγκεκριμένα τους ακόλουθους ειδικούς στόχους, όπως ορίζονται στο άρθρο 15 του Κανονισμού LIFE:

- τη συμβολή στην ανάπτυξη και υλοποίηση της πολιτικής και νομοθεσίας της Ένωσης για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένης της ενσωμάτωσης της διάστασης της προσαρμογής της κλιματικής αλλαγής σε όλους τους τομείς πολιτικής, κυρίως μέσω της ανάπτυξης, δοκιμής και επίδειξης προσεγγίσεων πολιτικής ή διαχείρισης, βέλτιστων πρακτικών και λύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, συμπεριλαμβανομένων, όπου αρμόζει, οικοσυστημικών προσεγγίσεων.
- τη βελτίωση της γνωστικής βάσης για την ανάπτυξη, εκτίμηση, παρακολούθηση, αξιολόγηση και υλοποίηση αποτελεσματικών δράσεων και μέτρων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, δίνοντας προτεραιότητα, όπου αρμόζει, σε όσες εφαρμόζουν οικοσυστημικές προσεγγίσεις, και την ενίσχυση της δυνατότητας πρακτικής εφαρμογής αυτών των γνώσεων.
- τη διευκόλυνση της ανάπτυξης και υλοποίησης ολοκληρωμένων προσεγγίσεων, λόγου χάρη για στρατηγικές και έργα προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, με προτεραιότητα, όπου αρμόζει, στις οικοσυστημικές προσεγγίσεις.
- τη συμβολή στην ανάπτυξη και επίδειξη καινοτόμων τεχνολογιών, συστημάτων, μεθόδων και εργαλείων προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή τα οποία προσφέρονται για αναπαραγωγή, μεταφορά και ανάδειξη της έννοιας της κλιματικής αλλαγής.

2.4.2 Σύνδεση με τους στόχους της πολιτικής της ΕΕ για το κλίμα

Η κλιματική αλλαγή έχει μία ποικιλία επιπτώσεων στην υγεία μας, τα οικοσυστήματα και την οικονομία, συχνά και σε αλληλεπίδραση με άλλους παράγοντες, όπως η αλλαγή των χρήσεων γης. Πολλοί οικονομικοί κλάδοι εξαρτώνται άμεσα από τις κλιματικές συνθήκες και αντιμετωπίζουν ήδη τις επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής σε τομείς όπως η γεωργία, η δασοπονία, ο θερινός ή ο χειμερινός τουρισμός, η υγεία και η αλιεία. Σημαντικοί οργανισμοί κοινής ωφέλειας, όπως οι πάροχοι ενέργειας και νερού, επηρεάζονται επίσης. Τα οικοσυστήματα και οι υπηρεσίες που αυτά παρέχουν δέχονται πλήγμα από τις δυσμενείς επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής, η οποία επιταχύνει την υποβάθμιση της βιοποικιλότητας και μειώνει την ικανότητά τους να αποφορτίζουν τα ακραία φυσικά φαινόμενα. Οι κλιματικές αλλαγές θα έχουν συνέπειες για τη διαθεσιμότητα βασικών φυσικών πόρων (νερό, έδαφος), γεγονός που θα οδηγήσει σε σημαντικές αλλαγές στις συνθήκες γεωργίας και βιομηχανικής παραγωγής σε ορισμένες περιοχές.

Η Στρατηγική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή²², η οποία εκδόθηκε τον Απρίλιο του 2013 παρέχει ένα πλαίσιο και τους μηχανισμούς βελτίωσης της ετοιμότητας της ΕΕ έναντι των τρεχόντων και μελλοντικών επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής. Αναγνωρίζει ότι η βελτιωμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση αποτελεί κρίσιμο σημείο για την οικοδόμηση μίας κλιματικά ανθεκτικής Ευρώπης. Η εφαρμογή των πολιτικών προσαρμογής σε πολλές Ευρωπαϊκές χώρες και παγκοσμίως βαθμιαία επιταχύνεται, έχοντας λάβει πρόσφατα στήριξη από την **Συμφωνία των Παρισίων**. Η Συμφωνία χαράσσει ένα παγκόσμιο σχέδιο δράσης για την αποφυγή των κινδύνων της κλιματικής αλλαγής μέσω του περιορισμού της παγκόσμιας υπερθέρμανσης σε κάτω από 2°C. Σε σχέση με την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, οι κυβερνήσεις συμφώνησαν να ενδυναμώσουν την ικανότητα των κοινωνιών να αντιμετωπίσουν την επίπτωση της κλιματικής αλλαγής.

Η εργασία σε επίπεδο πόλεων έχει εντατικοποιηθεί την τελευταία περίοδο. Η κλιματική πολιτική στις πόλεις έχει λάβει υποστήριξη από την Συμφωνία των Παρισίων που αναγνωρίζει τις πόλεις ως βασικούς φορείς εφαρμογής δράσεων και αποτελεί μία από τις προτεραιότητες εφαρμογής της Στρατηγικής Προσαρμογής της ΕΕ. Μέσα στο νέο **Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια**²³, η προσαρμογή έχει συνενωθεί με τις δράσεις μετριασμού σε μία Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία στην οποία συμμετέχουν πάνω από 7000 πόλεις στον κόσμο. Το Σύμφωνο φιλοδοξεί να προωθήσει επιπλέον ολοκληρωμένη δράση στον τομέα της προσαρμογής και του μετριασμού στο αστικό πλαίσιο.

Οι στόχοι και οι προτεραιότητες για χρηματοδότηση της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή εξειδικεύονται στην Στρατηγική της ΕΕ για την προσαρμογή και στο Πολυετές Πρόγραμμα Εργασίας του LIFE για το 2014-2017.

2.4.3 Προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ για την πρόσκληση του 2017

Η χρηματοδότηση LIFE για την προσαρμογή θα δώσει προτεραιότητα σε έργα που αφορούν **βασικά διατομεακά, διαπεριφερειακά ή/και διασυνοριακά ζητήματα**. Ενθαρρύνονται έργα με δυνατότητες επίδειξης και μεταφοράς, ενώ το ίδιο ισχύει για έργα που αφορούν **πράσινες υποδομές και οικοσυστημικές προσεγγίσεις για την προσαρμογή**, καθώς και έργα με στόχο την **προώθηση καινοτόμων λύσεων προσαρμογής**. Επιπλέον, η Ευρωπαϊκή Ένωση θα προωθήσει τα έργα προσαρμογής ιδίως στους ακόλουθους ευάλωτους τομείς:

- διασυνοριακή διαχείριση πλημμύρων, προώθηση συμφωνιών συνεργασίας με βάση την οδηγία της ΕΕ για τις πλημμύρες
- διασυνοριακή διαχείριση παράκτιων περιοχών, με έμφαση σε πυκνοκατοικημένα δέλτα ποταμών και παράκτιες πόλεις
- ενσωμάτωση μέτρων προσαρμογής στον αστικό χωροταξικό σχεδιασμό, σχεδιασμό κτιρίων και διαχείριση φυσικών πόρων
- βιωσιμότητα και ανθεκτικότητα των κλάδων γεωργίας, δασοπονίας και τουρισμού
- βιώσιμη διαχείριση υδάτων, καταπολέμηση της ερημοποίησης και των δασικών πυρκαγιών σε περιοχές επιρρεπείς στην ξηρασία

Η Στρατηγική ορίζει επίσης ότι η Ευρωπαϊκή Ένωση θα στηρίξει τη δημιουργία **εκτιμήσεων τρωτότητας και στρατηγικών προσαρμογής**, οι οποίες μπορεί να έχουν και διασυνοριακό χαρακτήρα.

²² Ανακοίνωση της Επιτροπής COM(2013) 216 final

²³ Ιστότοπος του «Covenant of Mayors»: http://www.covenantofmayors.eu/about/covenant-of-mayors_en.html.

Οι προτάσεις έργων με έμφαση στην **αστική προσαρμογή** ενθαρρύνονται επίσης στην Πρόσκληση του 2017. Σε αυτό το πλαίσιο, οι δράσεις που αναγράφονται παρακάτω αποτελούν παραδείγματα που συμβάλλουν στην επίτευξη αυτού του σημαντικού στόχου πολιτικής της ΕΕ:

- ανάπτυξη και υλοποίηση τοπικών πρωτοβουλιών για την προσαρμογή και τον μετριασμό στην κλιματική αλλαγή («Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια - Covenant of Mayors for Climate and Energy» και «Δήμαρχοι για την προσαρμογή - Mayors Adapt»), συμπεριλαμβανομένης της συνεργασίας ανάμεσα σε τοπικές αρχές.
- έργα που συμβάλλουν ταυτόχρονα στην προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή και στον μετριασμό αυτής (όπως αυτά που σχετίζονται με το «Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια»), καθώς και στους στόχους για την διατήρηση της φύσης και της βιοποικιλότητας στις αστικές περιοχές
- ανάπτυξη και εφαρμογή καινοτόμων λύσεων προσαρμογής σε αστικές περιοχές, συμπεριλαμβανομένων αυτών για τους τομείς υδάτων, ενέργειας και κατασκευών και λύσεων που αφορούν την υγεία και την ευημερία
- προώθηση και ανάπτυξη πράσινων υποδομών²⁴ στις πόλεις, το οποίο συμπεριλαμβάνει την καταπολέμηση του φαινομένου της αστικής θερμικής νησίδας (με πράσινες στέγες ή δίκτυα χώρων πρασίνου ως ζώνες αερισμού), τη βελτίωση της διαπερατότητας των αστικών επιφανειών ή/και τον έλεγχο των κινδύνων πλημμύρας (με περιοχές συγκράτησης πολλαπλών χρήσεων)
- εφαρμογή συνεργασιών δημοσίου-ιδιωτικού τομέα, συμπεριλαμβανομένης της εφαρμογής τρόπων ασφάλισης.

²⁴ Οι πράσινες υποδομές αποτελούν ένα σχεδιασμένο δίκτυο φυσικών και ημιφυσικών περιοχών, ο σχεδιασμός και η διαχείριση του οποίου αποσκοπούν στην παροχή ενός ευρέος φάσματος οικοσυστημικών υπηρεσιών και στην προστασία της βιοποικιλότητας. Αυτό με τη σειρά του προωθεί μια καλύτερη ποιότητα ζωής και ανθρώπινης ευημερίας, και μας προστατεύει από την κλιματική αλλαγή και άλλες περιβαλλοντικές καταστροφές, μετριάζοντας, για παράδειγμα, τις πλημμύρες, αποθηκεύοντας άνθρακα, αποτρέποντας τη διάβρωση του εδάφους ή επιτρέποντας τον αερισμό. Οι πράσινες υποδομές αποτελούνται από ένα μεγάλο εύρος διαφορετικών περιβαλλοντικών χαρακτηριστικών, από τις πράσινες ταράτσες ως τις πράσινες πλημμυρικές περιοχές ή τους ποταμούς ελευθέρως ροής. Για περισσότερες πληροφορίες, επισκεφθείτε τη διεύθυνση http://ec.europa.eu/environment/nature/ecosystems/index_en.htm.

2.5 Τομέας προτεραιότητας: Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (CGI)

2.5.1 Γενικό πεδίο εφαρμογής και στόχοι

Το LIFE Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (CGI) στοχεύει ειδικά να συμβάλει στην ανάπτυξη και την εφαρμογή της πολιτικής και της νομοθεσίας της ΕΕ για το κλίμα.

Οι ειδικοί στόχοι του τομέα προτεραιότητας Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (CGI) που καθορίζονται στο άρθρο 16 του Κανονισμού LIFE είναι πιο συγκεκριμένα οι εξής:

- η προώθηση της ευαισθητοποίησης για κλιματικά ζητήματα, συμπεριλαμβανομένης της εξασφάλισης υποστήριξης από μέρους του κοινού και των παραγόντων στην πολιτική που χαράσσει η Ένωση στον τομέα του κλίματος, και η προώθηση της γνώσης όσον αφορά τη βιώσιμη ανάπτυξη.
- η υποστήριξη της επικοινωνίας, της διαχείρισης και της διάδοσης πληροφοριών στον τομέα του κλίματος, και η διευκόλυνση της ανταλλαγής γνώσεων σχετικά με επιτυχείς κλιματικές λύσεις και πρακτικές, μεταξύ άλλων μέσω της ανάπτυξης πλατφορμών συνεργασίας μεταξύ ενδιαφερόμενων μερών, καθώς και μέσω εκπαίδευσης.
- η προώθηση και η συμβολή για την αποτελεσματικότερη συμμόρφωση με τη νομοθεσία της Ένωσης για το κλίμα και την επιβολή της εφαρμογής της, κυρίως μέσω της προώθησης της ανάπτυξης και της διάδοσης βέλτιστων πρακτικών και προσεγγίσεων πολιτικής.
- η προώθηση της βελτίωσης της κλιματικής διακυβέρνησης, με τη διεύρυνση της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων μερών, συμπεριλαμβανομένων των ΜΚΟ, στη διαβούλευση και την εφαρμογή της πολιτικής.

2.5.2 Σύνδεση με τους στόχους της πολιτικής της ΕΕ για το κλίμα

Τα έργα στο πλαίσιο του τομέα προτεραιότητας Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρησης (CGI) πρέπει να προωθούν δράσεις που συμβάλλουν στον στόχο της μετάβασης σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα με ανθεκτικότητα στην αλλαγή του κλίματος.

Στο πλαίσιο αυτό, η ανάπτυξη μακροπρόθεσμων στρατηγικών και νέων μέτρων πολιτικής για το κλίμα, η ολοκληρωμένη εφαρμογή της πολιτικής και της νομοθεσίας για το κλίμα, καθώς και η εξασφάλιση μεγαλύτερης διείσδυσης των φιλικών προς το κλίμα τεχνολογιών είναι σημαντική. Αυτές οι πτυχές είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την επίτευξη καλύτερης διακυβέρνησης και ενσωμάτωσης κλιματικών δράσεων σε άλλες πολιτικές, καθώς και με την προώθηση της γνώσης, της διάδοσης των πληροφοριών και της συμμετοχής των ενδιαφερομένων.

Έργα που αποσκοπούν στην προώθηση της κλιματικής διακυβέρνησης και της ανάπτυξης σχετικών δυνατοτήτων ενθαρρύνονται έντονα. Δραστηριότητες που αφορούν αποκλειστικά την ευαισθητοποίηση (όπως η δημιουργία μιας ιστοσελίδας) δεν ενδείκνυνται. Εάν ένα έργο παράγει εργαλεία ή μελέτες, θα πρέπει να υπάρχει μία ειδική και συγκεκριμένη δράση που να εφαρμόζει το εργαλείο/τις μελέτες κατά τη διάρκεια της εφαρμογής του έργου.

Τα έργα δύνανται να αναπτύξουν πλατφόρμες συνεργασίας και να μοιραστούν βέλτιστες πρακτικές για την αποτελεσματικότερη συμμόρφωση, εφαρμογή και ενσωμάτωση, και να καλλιεργήσουν την υποστήριξη του κοινού και των ενδιαφερόμενων μερών αναφορικά με τις προσπάθειες χάραξης πολιτικής της Ένωσης.²⁴

2.5.3 Προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ για την πρόσκληση του 2017

Ειδικότερα, ενθαρρύνονται οι προτεραιότητες ευρωπαϊκής πολιτικής που αναγράφονται παρακάτω:

- **Ανάπτυξη και εφαρμογή των εθνικών στρατηγικών για το κλίμα και την ενέργεια με ορίζοντα το 2030 ή/και τα μέσα του αιώνα.**

Στο πλαίσιο της Ενεργειακής Ένωσης, προβλέπεται ο εξορθολογισμός και η ενσωμάτωση του σχεδιασμού των στρατηγικών για το κλίμα και την ενέργεια ώστε να διασφαλιστεί η συνοχή μεταξύ των τομέων πολιτικής. Επιπλέον, η Συμφωνία των Παρισίων καλεί τα μέρη να προετοιμάσουν στρατηγικές για τα μέσα του αιώνα. Ένα σημαντικό στοιχείο για την προετοιμασία τέτοιων στρατηγικών είναι η ανάπτυξη και η χρήση εργαλείων ποσοτικών μοντέλων και εφαρμογής ποσοτικών προβλέψεων που μπορούν να παρέχουν ενημέρωση στους φορείς χάραξης πολιτικής και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι προτάσεις θα πρέπει να περιλαμβάνουν συγκεκριμένες δράσεις για χρήση και εφαρμογή αυτών των αναπτυσσόμενων εργαλείων και στρατηγικών, για παράδειγμα την εφαρμογή των βασικών δράσεων που ταυτοποιούνται στην κλιματική στρατηγική από έναν δήμο κατά τη διάρκεια του προγράμματος. Όταν αρμόζει, η ανάπτυξη αυτών των στρατηγικών μπορεί επίσης να αφορά στις επιπτώσεις ουσιαστών τομεακών αλλαγών, οι οποίες απαιτούνται μακροπρόθεσμα για την επίτευξη μίας οικονομίας χαμηλού άνθρακα, με στόχο την αύξηση της ευαισθητοποίησης των ενδιαφερόμενων φορέων και του κοινού.

- **Αξιολόγηση της λειτουργίας του Ευρωπαϊκού Συστήματος Εμπορίας Δικαιωμάτων Εκπομπών**

Η βελτιωμένη εφαρμογή και ανάπτυξη πολιτικών για το κλίμα απαιτεί επίσης διαφάνεια και λογοδοσία. Συνεπώς, είναι σημαντική η ύπαρξη ενός σταθερού συστήματος για την παρακολούθηση των εξελίξεων μέσα από προηγμένες διαδικασίες παρακολούθησης και υποβολής αναφορών, καθώς και μια ισχυρά δομημένη διαδικασία εκ των υστέρων αξιολόγησης των αποτελεσμάτων των πολιτικών για το κλίμα. Βασικό στοιχείο είναι η (εκ των υστέρων) αξιολόγηση της λειτουργίας του συστήματος εμπορίας εκπομπών της ΕΕ, των επιπτώσεων και της αλληλεπίδρασής της με την ενέργεια και άλλα μέσα άσκησης πολιτικής, και τη σχετική ανάπτυξη εύκολα προσβάσιμων πληροφοριών και δεδομένων. Κατά συνέπεια, απαιτούνται έργα τα οποία να οικοδομούν ευρύτερα και ισχυρότερα δίκτυα εμπειρογνομόνων και να εξασφαλίζουν την ευρύτερη διάδοση της γνώσης όσον αφορά την απογραφή, τις προβλέψεις και την παρακολούθηση των εκπομπών και την αξιολόγηση των σχετικών πολιτικών και μέτρων.

²⁵ Προοίμιο 21 του κανονισμού αριθ. 1293/2013

- **Οικοδόμηση δυνατοτήτων, αύξηση της ευαισθητοποίησης των τελικών χρηστών και της αλυσίδας διανομής εξοπλισμού φθοριούχων αερίων**

Σε σχέση με τον κανονισμό (ΕΕ) 517/2014 για τα φθοριούχα αέρια του θερμοκηπίου, είναι σημαντικές οι δραστηριότητες που αυξάνουν την αφομοίωση της κατάρτισης για τη χρήση φιλικών προς το περιβάλλον εναλλακτικών (πχ. αμμωνία, CO₂, υδρογονάνθρακες, HFO) στο προσωπικό το οποίο είναι επιφορτισμένο με την επισκευή εξοπλισμού. Εκστρατείες ευαισθητοποίησης των τελικών χρηστών και της αλυσίδας διανομής εξοπλισμού (π.χ. χονδρεμπόρους, σούπερ μάρκετ, διαχειριστές μεγάλων κτιρίων) θα μπορούσαν να προωθήσουν την ανάγκη κατάρτισης και να διευκολύνει την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών. Είναι ιδιαίτερα σημαντικό να ληφθούν υπόψη οι υφιστάμενες γεωγραφικές ανισότητες κατά την διαθεσιμότητα της εκπαίδευσης. Ευρύτερος και πιο μακροχρόνιος αντίκτυπος μπορεί να επιτευχθεί με προγράμματα «εκπαίδευσης του εκπαιδευτή».

- **Προγράμματα που προάγουν την ενδυνάμωση των καταναλωτών ώστε να επωφελούνται από την εξοικονόμηση στην κατανάλωση καυσίμου οχημάτων και φορτηγών σε πραγματικές συνθήκες και επιτρέπουν στους καταναλωτές να είναι ενήμεροι κατά την λήψη αποφάσεων αγοράς οχημάτων χαμηλών εκπομπών**

Τα έργα θα πρέπει να παραδίδουν συγκεκριμένα αποτελέσματα για τους καταναλωτές και συγκεκριμένα να συνεισφέρουν στην συλλογή αξιόπιστων δεδομένων μεγάλης κλίμακας ώστε να παρακολουθείται τυχόν απόκλιση ανάμεσα στις τιμές κατανάλωσης καυσίμου/εκπομπών CO₂ που έχει εγκριθεί κατά την εναρμονισμένη παγκοσμίως διαδικασία δοκιμής ελαφρών επαγγελματικών οχημάτων (WLTP) και στις τιμές σε πραγματικές συνθήκες, που βιώνουν οι καταναλωτές στους δρόμους. Τα προγράμματα θα πρέπει να έχουν ευρεία γεωγραφική κάλυψη στην Ευρώπη. Πιο συγκεκριμένα τα προγράμματα μπορούν να περιλαμβάνουν:

- Καμπάνιες πληροφόρησης για την υιοθέτηση των δοκιμών WLTP και RDE
- Πλατφόρμες αυτοαναφοράς ώστε οι καταναλωτές να αναφέρουν/προάγουν και να συγκρίνουν την πραγματική κατανάλωση καυσίμου (βλ για παράδειγμα το Εργαλείο Πράσινης Ανάπτυξης ('Green Driving Tool') του JRC²⁶).
- Υποστήριξη στις εθελοντικές προσεγγίσεις για συλλογή δεδομένων κατανάλωσης καυσίμου σε πραγματικές συνθήκες για ξεκάθαρη ταυτοποίηση των οχημάτων χαμηλών εκπομπών
- Παρακολούθηση της κατανάλωσης καυσίμου σε μεγάλη κλίμακα με επιτόπιες μετρητικές συσκευές.

Σε τέτοιου είδους προγράμματα θα πρέπει ιδανικά να συμμετέχουν οργανισμοί καταναλωτών, οδηγών οχημάτων, περιβαλλοντικές ομάδες, εταιρείες μίσθωσης ή ανεξάρτητοι οργανισμοί έρευνας.

- **Παρακολούθηση, εκτίμηση και την εκ των υστέρων αξιολόγηση των πολιτικών για το κλίμα** Οι αιτούντες μπορούν να προτείνουν έργα που οικοδομούν πλατφόρμες συντονισμού σχετικά με τα συστήματα παρακολούθησης, εκτίμησης και εκ των υστέρων αξιολόγησης ώστε να υποστηρίζεται η ανάπτυξη οικονομικά αποδοτικής δράσης για το κλίμα, τόσο στον μετριασμό όσο και στην προσαρμογή. Τέτοια έργα θα πρέπει να έχουν συγκεκριμένα μέτρα εφαρμογής.
- **Καλές πρακτικές και δραστηριότητες αύξησης της ευαισθητοποίησης σχετικά με τις ανάγκες προσαρμογής**

Έργα που αποσκοπούν στην ανάπτυξη και τη χρήση πρακτικών και ουσιαστών δεικτών και συστημάτων παρακολούθησης της προσαρμογής και προωθούν τη χρήση των κλιματικών υπηρεσιών στον σχεδιασμό της προσαρμογής σε τοπικό επίπεδο (‘μεταφορά των κλιματικών επιπτώσεων σε μικρότερη κλίμακα’). Επιπλέον, οι αιτούντες θα πρέπει να προτείνουν προγράμματα καλής πρακτικής και αύξησης της ευαισθητοποίησης που να επικεντρώνονται στην κατανόηση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων καθώς και του κόστους και της απόδοτικότητας της προσαρμογής και στην εφαρμογή συγκεκριμένων δράσεων ως αντίδραση σε αυτές τις επιπτώσεις και τα κόστη.

- **Παροχή κινήτρου για αλλαγή νοοτροπίας σε τοπικό ή (δια-)περιφερειακό επίπεδο, ενσωμάτωση δράσεων μείωσης εκπομπών και αποδοτικότητας πόρων**

Τα έργα μπορούν να αναφέρονται στα εξής θέματα:

- Δημιουργία τοπικών, περιφερειακών και διά-περιφερειακών δράσεων για την ενδυνάμωση και την διατήρηση του δυναμικού αποθήκευσης άνθρακα στο έδαφος
- Ενθάρρυνση της δράσης για το κλίμα σε κοινότητες όπου οι εκπομπές από τον τομέα των χρήσεων γης έχουν (ή πρόκειται να έχουν) μεγάλο μερίδιο στις εκπομπές όλων των οικονομικών τομέων τα επόμενα χρόνια και ευρεία προώθηση των αποτελεσμάτων
- Βελτίωση της κατανόησης των οικονομικών και κοινωνικών ωφελειών από τις δράσεις μετριασμού της κλιματικής αλλαγής, για παράδειγμα, οικονομικές απόψεις κλειστού κύκλου, τοπικές αξιακές αλυσίδες για γεωργικά προϊόντα, στρατηγικές διατροφής, δημιουργία θέσεων εργασίας σε τοπικές κοινότητες, κλπ.

Πρωταρχικός στόχος των επιτυχημένων έργων θα πρέπει να είναι η επίδειξη νέων και καινοτόμων κλιματικών μέτρων τα οποία θα μπορούσαν σε επόμενο στάδιο να αναπαραχθούν στο πλαίσιο της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής. Για τον σκοπό αυτό θα πρέπει να προσπαθούν όχι μονάχα να μπορούν να αναπαραχθούν σε μεγαλύτερη κλίμακα αλλά επίσης να προσδιορίζουν οικονομικά αποδοτικά αποτελέσματα μετριασμού που είναι εύκολο να παρακολουθηθούν (υπό την έννοια της συμμόρφωσης και της κλιματικής επίδοσης) ή να παρέχουν εργαλεία για την βελτίωση αυτής της παρακολούθησης.

²⁶ <https://green-driving.jrc.ec.europa.eu/>

2.5.4 Πώς προετοιμάζεται μια Κλιματική πρόταση έργου LIFE;

Λογικά βήματα για τη σχεδίαση μιας πρότασης έργου

1. Προσδιορίστε το πρόβλημα το οποίο φιλοδοξεί να αντιμετωπίσει η πρόταση στη Φόρμα B2

Οι αιτούντες πρέπει να αποδείξουν ότι κατανοούν σε βάθος το υπό εξέταση πρόβλημα επεξηγώντας το περιγραφικά και σε ποσοτικούς όρους, με ολοκληρωμένο και πειστικό τρόπο, στην πρόταση έργου (στον βαθμό που αυτό είναι λογικά δυνατό, ανάλογα με τη φύση και το αντικείμενο του έργου). Η **περιγραφή του προβλήματος** χρειάζεται να περιλαμβάνει πληροφορίες για τις βαθύτερες αιτίες του, τη σοβαρότητα και την έκτασή του σε σχέση με το πεδίο αναφοράς που στοχεύεται. Οι αιτούντες πρέπει να περιγράψουν πως το έργο επηρεάζει συγκεκριμένα τα ενδιαφερόμενα μέρη του έργου. Παρακαλείστε να σημειώσετε ότι η αξιολόγηση θα βασίζεται μονάχα στην πληροφορία που παρέχεται στο αρχείο, οπότε είναι ιδιαίτερα σημαντικό να παρέχεται μία ξεκάθαρη και κατανοητή περιγραφή του προβλήματος που πρέπει να απευθυνθεί. Στην αντίθετη περίπτωση δεν θα είναι δυνατό να εκτιμηθεί η λογική του έργου και των δραστηριοτήτων του.

Μόλις το πρόβλημα προσδιοριστεί, οι αιτούντες πρέπει να ελέγξουν εάν το υπό εξέταση πρόβλημα σχετίζεται σαφώς με τη νομοθεσία και την πολιτική της ΕΕ για το κλίμα.

Προτείνεται η διενέργεια σχετικού ελέγχου στη βάση δεδομένων της ιστοσελίδας LIFE ώστε να διευκρινιστεί αν έχουν πραγματοποιηθεί παρόμοια έργα στον ίδιο τομέα. Οι αιτούντες ενδέχεται να εντοπίσουν πιθανές σχέσεις, να βασιστούν σε υφιστάμενη γνώση και να χρησιμοποιήσουν διδάγματα ή λύσεις από προηγούμενα ή/και εν εξελίξει έργα – στην περίπτωση που έχει ήδη αναπτυχθεί μια θεματική βάση δεδομένων ή γνωστική πλατφόρμα μέσα από έργα LIFE, οι αιτούντες θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν/βασιστούν σε αυτά αντί να δημιουργήσουν νέα.

Στην πρόταση έργου απαιτείται να παρουσιαστεί μια σαφής και ολοκληρωμένη **ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης** (η βάση αναφοράς) από πλευράς κλιματικών/περιβαλλοντικών και κοινωνικών προκλήσεων για το συγκεκριμένο πεδίο αναφοράς. Η περιγραφή της κατάστασης πριν από την παρέμβαση του έργου εξυπηρετεί για να υποδείξει το σημείο εκκίνησης του έργου. Η βάση αναφοράς βοηθά να καταδειχθούν οι λογικές σχέσεις ανάμεσα στα υπό εξέταση προβλήματα, στα αίτιά τους, στις δραστηριότητες και στα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Η βάση αναφοράς είναι επίσης καθοριστικής σημασίας για την εκτίμηση των αναμενόμενων επιδράσεων και την παρακολούθηση της προόδου του έργου. Από αυτήν την άποψη, η περιγραφή της βάσης αναφοράς πρέπει να περιλαμβάνει ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα, για παράδειγμα αποτελέσματα κάποιων έρευνας που να καταδεικνύουν το επίπεδο ευαισθητοποίησης των δημοσίων υπαλλήλων αναφορικά με τους κινδύνους από πλημμύρες κ.λπ.

Η βάση αναφοράς οφείλει να περιλαμβάνει σαφείς και συγκεκριμένες πληροφορίες για προηγούμενα και εν εξελίξει έργα, υπό την ευθύνη ή όχι των αιτούντων, στον ίδιο τομέα. Ειδικότερα, η πρόταση πρέπει να αναφέρει τι έχει επιτευχθεί από προηγούμενες ή/και εν

εξελίζει παρεμβάσεις και ποια είναι η προστιθέμενη αξία της πρότασης σε σύγκριση με τα υπάρχοντα ή/και προηγούμενα έργα.

Σε περίπτωση που κάποιες πληροφορίες δεν είναι διαθέσιμες ή είναι παρωχημένες, οι αιτούντες μπορούν να χρησιμοποιήσουν προπαρασκευαστικές δράσεις για να συμπληρώσουν ή/και να ενημερώσουν τη βάση αναφοράς. Ωστόσο, είναι αναγκαίο να παρέχονται βασικά δεδομένα –τουλάχιστον ποιοτικά– για να αποδειχθεί η αναγκαιότητα και το σκεπτικό του έργου. Πρέπει επίσης να παρέχεται η πηγή όλων των δεδομένων αναφοράς.

Παράδειγμα προβλημάτων προς αντιμετώπιση από τα έργα:

- *Ανεπαρκής ευαισθητοποίηση των κατοίκων της περιοχής ΥΥ για τους κινδύνους από τις πλημμύρες του ποταμού ΧΧ*
- *Τεχνολογικά εμπόδια για την ανάπτυξη ενός οικονομικά αποδοτικού συστήματος ανάκτησης αποβλήτων/θερμότητας.*

2. Προσδιορίστε τι πρόκειται να επιτευχθεί (αναμενόμενα αποτελέσματα)

Οι στόχοι προς επίτευξη πρέπει να είναι σαφείς, συγκεκριμένοι και μετρήσιμοι. Η απλή υλοποίηση –για παράδειγμα– μιας εκστρατείας επικοινωνίας, χωρίς την επίτευξη κάποιου συγκεκριμένου και μετρήσιμου παραδοτέου σε σχέση με το προσδιορισμένο πρόβλημα, δεν μπορεί να θεωρηθεί στόχος του έργου και θετικό αποτέλεσμα ενός έργου είναι για παράδειγμα, οι αλλαγές στις στάσεις και τις συμπεριφορές.

Παράδειγμα αναμενόμενων αποτελεσμάτων:

- *Αυξημένη ευαισθητοποίηση των πολιτών της περιοχής ΥΥ για τις πρακτικές μετριασμού των πλημμύρων από τον ποταμό ΧΧ.*
- *Μείωση των τεχνολογικών εμποδίων για την ανάπτυξη ενός οικονομικά αποδοτικού συστήματος ανάκτησης αποβλήτων/θερμότητας.*

3. Προσδιορίστε σε ποιους θα στοχεύσει το έργο

Οι αιτούντες πρέπει να μελετήσουν προσεκτικά την επιλογή της ομάδας ή των ομάδων κοινού ανάλογα με τους στόχους του έργου. Η καταλληλότητα του κοινού-στόχου για την αντιμετώπιση του υπό εξέταση προβλήματος, καθώς και το μέγεθος αυτού του κοινού αποτελούν θέματα ζωτικής σημασίας για τον σχεδιασμό της στρατηγικής και πρέπει να εξηγηθούν με σαφήνεια. Έργα τα οποία επικεντρώνονται μόνο σε τοπικό επίπεδο κινδυνεύουν να συγκεντρώσουν χαμηλή βαθμολογία εξαιτίας αυτού, εκτός εάν μπορούν να αποδείξουν ότι παρουσιάζουν υψηλή προστιθέμενη αξία για την ΕΕ.

Παράδειγμα κοινού-στόχου για τα έργα:

- *Οι πολίτες που μένουν κοντά στο ποτάμι, η μετεωρολογική υπηρεσία, οι τοπικές αρχές.*
- *Οι παραγωγοί και οι χρήστες του συστήματος ανάκτησης αποβλήτων/θερμότητας.*

4. Προσδιορίστε και περιγράψτε τις δράσεις

Όλες οι δράσεις πρέπει να είναι αναγκαίες για την επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων και κατάλληλες για την αντιμετώπιση του προβλήματος. Θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένες στο καθορισμένο κοινό-στόχο. Οι αιτούντες θα πρέπει να σχεδιάσουν μια ξεκάθαρη στρατηγική που να συνδέει τις επιμέρους δράσεις προκειμένου να επιτευχθούν ο καθορισμένος στόχος (οι αιτούντες μπορούν να εφαρμόσουν την προσέγγιση λογικού πλαισίου). Οι προτάσεις θα πρέπει να παρέχουν μια ξεκάθαρη περιγραφή των δραστηριοτήτων, παρουσιάζοντας τι θα γίνει, από ποιον, έως πότε θα γίνει (έναρξη, διάρκεια, ολοκλήρωση), πού θα γίνει και ποιος θα επωφεληθεί από τη δραστηριότητα.

Για έργα που αποσκοπούν στην αύξηση της ευαισθητοποίησης ή της κατανόησης στο κοινό-στόχο, οι αιτούντες πρέπει να αποδείξουν ότι διαθέτουν ικανοποιητική γνώση και κατανόηση των σημερινών τεχνικών επικοινωνίας και να εξηγήσουν την επιλογή και την καταλληλότητα του **μείγματος επικοινωνίας** που έχουν επιλέξει για το έργο. Η εκπόνηση μιας λεπτομερούς **στρατηγικής (πλάνου) επικοινωνίας** ως προπαρασκευαστική δράση σε τέτοια έργα θεωρείται επίσης αναγκαιότητα, και τα βασικά στοιχεία μιας τέτοιας στρατηγικής θα πρέπει να παρουσιάζονται ήδη στην πρόταση έργου.

Επίσης, **οι προτάσεις θα πρέπει να συμπεριλαμβάνουν ένα κομμάτι «εφαρμογής στην πράξη» στο έργο.** Το έργο δεν πρέπει να περιορίζεται αποκλειστικά στην ανάπτυξη εργαλείων και μεθοδολογιών, αλλά να περιλαμβάνει επίσης μια ρεαλιστική στρατηγική με συγκεκριμένες

δραστηριότητες που θα επιτρέψουν τη διείσδυση και την αποτελεσματική χρήση των εργαλείων αυτών από τους αρμόδιους φορείς, κατά τη διάρκεια και ενδεχομένως μετά την ολοκλήρωση του έργου.

Οι αιτούντες καλούνται να εμπλέξουν τα ενδιαφερόμενα μέρη στον σχεδιασμό και την υλοποίηση του έργου προκειμένου να διευκολύνουν τις συνέργειες, τα πολλαπλασιαστικά αποτελέσματα και τη διείσδυση των αποτελεσμάτων του έργου. Αυτό ενδεχομένως να περιλαμβάνει εθνικές ή τοπικές αρχές επιφορτισμένες με την εφαρμογή σχετικών θεμάτων, πχ το τμήμα του Υπουργείου Περιβάλλοντος που είναι υπεύθυνο για το εθνικό σχέδιο διαχείρισης πλημμύρων, κ.λπ.

5. **Καθορίστε τους δείκτες για την παρακολούθηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων του έργου** Οι δείκτες αυτοί πρέπει να συνδέονται στενά με τους **στόχους** του έργου, παρέχοντας πληροφόρηση σχετικά με όσα αναμένεται να επιτευχθούν μέσω του έργου. Οι δείκτες αυτοί οφείλουν **να παρέχουν ενημέρωση για τον αντίκτυπο στην κατάσταση του περιβάλλοντος/κλίματος**, όποτε αυτό είναι δυνατόν, καθώς και για **τον αντίκτυπο στη στάση και τις πρακτικές του κοινού-στόχου**. Ο αντίκτυπος του έργου υπολογίζεται ως προς τη βάση αναφοράς, όπως αυτή έχει καθοριστεί πριν από την έναρξη του έργου. Για τον λόγο αυτό οι αιτούντες θα πρέπει να παρουσιάζουν ξεκάθαρα τα δεδομένα για την βάση αναφοράς. Οι δείκτες μέτρησης της προόδου του έργου (ολοκλήρωση των εργασιών/αποτελέσματα) δεν επαρκούν για την αξιολόγηση του αντίκτυπου του έργου. Στην πρόταση, οι αιτούντες οφείλουν να επεξηγήσουν την καταλληλότητα των δεικτών παρακολούθησης του αντίκτυπου και το μοντέλο παρακολούθησης του αντίκτυπου (π.χ. συχνότητα) που έχουν επιλέξει.

Παράδειγμα δεικτών μέτρησης του αντίκτυπου:

- % μεταβολής στο επίπεδο ευαισθητοποίησης σε σχέση με τη βάση αναφοράς, βάσει υπολογισμού μέσα από έρευνες
- % μείωση στην κατανάλωση ενέργειας του συστήματος ανάκτησης αποβλήτων/θερμότητας.

Οι αιτούντες ενθαρρύνονται να αναπτύξουν μια σειρά ειδικών δεικτών μέτρησης του αντίκτυπου οι οποίοι είναι πλέον κατάλληλοι να προστεθούν στον υποχρεωτικό πίνακα δεικτών επίδοσης LIFE, για το έργο τους. Ακόμη και αν η συμβολή του έργου στην επίτευξη των δεικτών αυτών είναι μόνο έμμεση ή μερική, αυτού του είδους οι δείκτες παρέχουν μια ένδειξη για τον βαθμό φιλοδοξίας και ικανότητας του έργου να συμβάλει στην επιτυχή αντιμετώπιση του υπό εξέταση προβλήματος.

6. **Καθορίστε μια ρεαλιστική στρατηγική που θα διασφαλίζει ότι τα αποτελέσματα του έργου θα διατηρηθούν** ή θα βελτιωθούν, και ότι οι δράσεις θα συνεχιστούν, και μετά τη λήξη του έργου. Καλό είναι να προγραμματίσετε δράσεις για να διασφαλίσετε τη χρηματοδότηση τέτοιου είδους δραστηριοτήτων μετά την ολοκλήρωση του έργου.

7. Συμπεριλάβετε ισχυρά δομημένες δράσεις για την αναπαραγωγή των προσεγγίσεων/αποτελεσμάτων των έργων σε παρόμοια πλαίσια σε άλλες περιοχές, χώρες ή/και κλάδους

Οι δραστηριότητες αναπαραγωγής οφείλουν να αφορούν περισσότερο από τη διάδοση των αποτελεσμάτων και τη δικτύωση. Σε αυτό το πλαίσιο, προσδιορίστε και θεμελιώστε τις σχετικές επαφές, δημιουργήστε ένα σχέδιο δράσεων αναπαραγωγής, συμπεριλαμβάνοντας σε αυτό τη μελέτη ενδεχόμενων απαραίτητων προσαρμογών και ευκαιριών χρηματοδότησης, και αναλάβετε συγκεκριμένες δράσεις για να θέσετε σε εφαρμογή τις τεχνικές/προσεγγίσεις που αναπτύξατε στο πλαίσιο του έργου σε άλλους τομείς.

Ορισμένα μαθήματα από παλαιότερες προσκλήσεις υποβολής προτάσεων

Οι αιτούντες καλούνται να δώσουν ιδιαίτερη προσοχή και να μελετήσουν τους ακόλουθους επαναλαμβανόμενους λόγους αποτυχίας τέτοιων προτάσεων στο παρελθόν:

- Ελλιπής προσδιορισμός και περιγραφή/παρουσίαση του στοχευμένου περιβαλλοντικού προβλήματος και των ανάλογων ζητημάτων ευαισθητοποίησης και διακυβέρνησης, με περιορισμένη ή καμία τεκμηρίωση μέσω πληροφοριών και δεδομένων. Ελλιπής περιγραφή της τρέχουσας κατάστασης (κατάσταση αναφοράς) στην περιοχή-στόχο.
- Καμία ή ελλιπής περιγραφή της προστιθέμενης αξίας του έργου σε σχέση με εν εξελίξει ή προηγούμενα έργα στον ίδιο τομέα.
- Ελλιπής προσδιορισμός και περιγραφή του κοινού-στόχου του έργου.
- Ακατάλληλο κοινό-στόχος ως προς το υπό εξέταση έργο.
- Δράσεις που δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες του προσδιορισμένου κοινού-στόχου.
- Απουσία ολοκληρωμένης στρατηγικής που να συνδέει τις επιμέρους δράσεις ώστε να επιτευχθεί ο καθορισμένος στόχος και να αντιμετωπιστεί το καθορισμένο πρόβλημα.
- Κακός ή ελλιπής προσδιορισμός και συμμετοχή των σχετικών ενδιαφερόμενων μερών στον σχεδιασμό και την υλοποίηση του έργου.
- Απουσία μιας ενότητας εφαρμογής, συμπεριλαμβανομένων δράσεων που εξασφαλίζουν την αποτελεσματική χρήση των εργαλείων/μεθόδων που αναπτύχθηκαν, από τους αρμόδιους φορείς.
- Έλλειψη μιας ρεαλιστικής στρατηγικής/σχεδίου δράσης που θα περιλαμβάνει συγκεκριμένες δράσεις, εκτός από τη διάδοση των αποτελεσμάτων και τη δικτύωση, προκειμένου να διασφαλιστεί η αναπαραγωγή της προσέγγισης/των εργαλείων σε άλλες περιπτώσεις (άλλες περιφέρειες, χώρες ή/και κλάδους).
- Καμία αναφορά ποσοτικοποίησης ή ελλιπής/περιορισμένη ποσοτικοποίηση των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.
- Μη συγκεκριμένοι/σχετικοί δείκτες για τη μέτρηση των παραδοτέων ή των αναμενόμενων αποτελεσμάτων.
- Ακατάλληλες δραστηριότητες παρακολούθησης και δείκτες παρακολούθησης για την παρακολούθηση της επίδρασης και των αποτελεσμάτων του έργου.
- Χαμηλή σχέση ποιότητας/τιμής.

Βασικά σημεία	Λίστα ελέγχου
Προσδιορισμός του προβλήματος	<ul style="list-style-type: none">- Περιγράψτε το πρόβλημα και τις βασικές αιτίες του- Υποδείξτε ποιος επηρεάζεται από το

Βασικά σημεία	Λίστα ελέγχου
	<p>πρόβλημα – διευκρινίστε ποιο είναι το κοινό-στόχος και γιατί έχει επιλεγεί η συγκεκριμένη ομάδα-στόχος</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ελέγξτε εάν η πρόταση ανταποκρίνεται πλήρως και με σαφήνεια στα προαπαιτούμενα της πρόσκλησης LIFE - Ελέγξτε τη βάση δεδομένων στην ιστοσελίδα LIFE ώστε να διευκρινίσετε αν έχουν πραγματοποιηθεί παρόμοια έργα στον ίδιο τομέα και να επιβεβαιώσετε αν μπορούν να εφαρμοστούν παρόμοιες λύσεις στη δική σας πρόταση
Περιγραφή της βάσης αναφοράς – Φόρμα B2	<ul style="list-style-type: none"> - Περιγράψτε με σαφήνεια τις κλιματικές/περιβαλλοντικές θεματικές και τις προκλήσεις ευαισθητοποίησης/επικοινωνίας <u>της συγκεκριμένης υφιστάμενης κατάστασης</u> - Συμπεριλάβετε ποσοτικά ή/και ποιοτικά δεδομένα αναφοράς τόσο για τις προκλήσεις από πλευράς περιβάλλοντος όσο και τις προκλήσεις ευαισθητοποίησης/επικοινωνίας (ειδικά για τα προγράμματα GIC) - Αναφέρετε την πηγή των δεδομένων σας
Περιγραφή των στόχων του έργου	<ul style="list-style-type: none"> - Περιγράψτε τι θα επιτύχει το έργο (αναμενόμενοι αντίκτυποι), ποιος θα το επιτύχει και πότε - Συμπληρώστε το Excel του πίνακα δεικτών επίδοσης με τον δείκτη προσδοκώμενου αντίκτυπου, και προσθέστε άλλους δείκτες, εφόσον χρειάζεται - Διευκρινίστε αν/πώς και σε τι έκταση θα διατηρηθούν τα αποτελέσματα μετά το τέλος του έργου
Περιγραφή των δραστηριοτήτων του έργου	<ul style="list-style-type: none"> - Περιγράψτε τι αφορά η δραστηριότητα (είναι κατάλληλη για την επίτευξη των αναμενόμενων αποτελεσμάτων;), σε τι αφορά η δραστηριότητα, ποιος θα την εκτελέσει και πότε, και ποιοι είναι οι πόροι που απαιτούνται – προϋπολογισμός, ανθρώπινο δυναμικό και εξοπλισμός - Ελέγξτε αν έχετε συμπεριλάβει συγκεκριμένες δράσεις για την

Βασικά σημεία	Λίστα ελέγχου
	<p>αναπαραγωγή και τη μεταφορά των αποτελεσμάτων του έργου σας</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ελέγξτε αν υπάρχει σαφής λογική σχέση ανάμεσα στο πρόβλημα/τα δεδομένα αναφοράς, τις δράσεις και τα αναμενόμενα αποτελέσματα - Τα έργα δεν θα πρέπει να έχουν αρνητικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις, για παράδειγμα επιπτώσεις στο περιβάλλον και την βιοποικιλότητα. Όπου αρμόζει, οι αιτούντες μπορούν να εφαρμόζουν μία πλήρη Ανάλυση Κύκλου Ζωής (LCA) και να την περιλαμβάνουν ως παραδοτέο του έργου - Συμπεριλάβετε μια στρατηγική και συναφείς δράσεις ώστε να διασφαλιστεί η διατήρηση και η χρήση των αποτελεσμάτων μετά την ολοκλήρωση του έργου

3 Φόρμες υποβολής

3.1 Διάρθρωση

Η διάρθρωση των προτάσεων μέσα στο σύστημα eProposal ²⁷ είναι ως εξής:

- **Διοικητικές φόρμες (φόρμες Α)**
 - Φόρμα Α1 – General project information / Γενικά στοιχεία έργου
 - Φόρμα Α2 – Coordinating beneficiary / Συντονιστής δικαιούχος
 - Φόρμα Α3 – Coordinating beneficiary declaration / Δήλωση συντονιστή δικαιούχου
 - Φόρμα Α4 – Associated beneficiary declaration and Mandate / Δήλωση και εντολή συνδικαιούχου
 - Φόρμα Α5 – Associated beneficiary / Συνδικαιούχος
 - Φόρμα Α6 – Co-financiers / Συγχορηματοδότες
 - Φόρμα Α7 – Other proposals submitted for European Union funding / Άλλες υποβληθείσες προτάσεις για χρηματοδότηση έργου από την Ευρωπαϊκή Ένωση
- **Σύντομη περιγραφή του έργου (φόρμες Β)**
 - Φόρμα Β1 – Summary description of the project / Συνοπτική περιγραφή του έργου
 - Φόρμα Β2 - Climate problem targeted and, if applicable, other environmental benefits / Πρόβλημα κλιματικής αλλαγής υπό εξέταση και, κατά περίπτωση, άλλα περιβαλλοντικά οφέλη
 - Φόρμα Β3 – EU added value and socio-economic effects / Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ και κοινωνικο-οικονομικές επιδράσεις
 - Φόρμα Β4 – Stakeholders involved and main target audience of the project / Εμπλεκόμενα μέρη και βασικό κοινό-στόχος του έργου
 - Φόρμα Β5 – Expected constraints and risks related to the project implementation and how they will be dealt with / Αναμενόμενοι περιορισμοί και κίνδυνοι αναφορικά με την υλοποίηση του έργου και πώς θα αντιμετωπιστούν
 - Φόρμα Β6 - Continuation / valorisation of the project results after the end of the project / Συνέχιση/αξιοποίηση των αποτελεσμάτων μετά το τέλος του έργου
- **Αναλυτική περιγραφή των δράσεων (φόρμες C)**
 - Φόρμα C0 – List of all actions / Κατάλογος όλων των δράσεων
 - Φόρμα C1
 - A. Preparatory actions / Προπαρασκευαστικές δράσεις (εφόσον χρειάζεται)

- B. Land purchase/lease of land and/or compensation payments for use rights / Αγορά/μίσθωση γης ή/και αποζημίωση για δικαιώματα χρήσης(εφόσον χρειάζεται)
- C. Implementation actions / Δράσεις υλοποίησης (υποχρεωτικό)
- D. Monitoring the impact of the project actions / Δράσεις παρακολούθησης του αντίκτυπου του έργου (υποχρεωτικό)
- E. Communication and dissemination of results / Επικοινωνία και διάδοση αποτελεσμάτων (υποχρεωτικό)
- F. Project management / Διαχείριση έργου (υποχρεωτικό)

²⁷ Ανατρέξτε στο Παράρτημα 3 για τον τρόπο δημιουργίας μιας πρότασης διαδικτυακά μέσω του εργαλείου eProposal

- Φόρμα C2 – Reporting schedule / Χρονοδιάγραμμα υποβολής αναφορών
- **ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΦΟΡΜΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ**
 - Φόρμα F1 – Direct personnel costs / Έξοδα άμεσου προσωπικού
 - Φόρμα F2 – Travel and subsistence costs / Έξοδα ταξιδιού και διαμονής
 - Φόρμα F3 – External assistance costs / Έξοδα εξωτερικής υποστήριξης
 - Φόρμα F4.a – Infrastructure costs / Έξοδα υποδομών
 - Φόρμα F4.b – Equipment costs / Έξοδα εξοπλισμού
 - Φόρμα F4.c – Prototype costs / Έξοδα πρωτοτύπου
 - Φόρμα F6 – Costs for consumables / Έξοδα για αναλώσιμα
 - Φόρμα F7 – Other costs / Άλλα έξοδα
 - Φόρμα F8 – Overheads / Γενικά έξοδα
 - Φόρμα FC – Financial contributions / Χρηματοδοτικές συνεισφορές

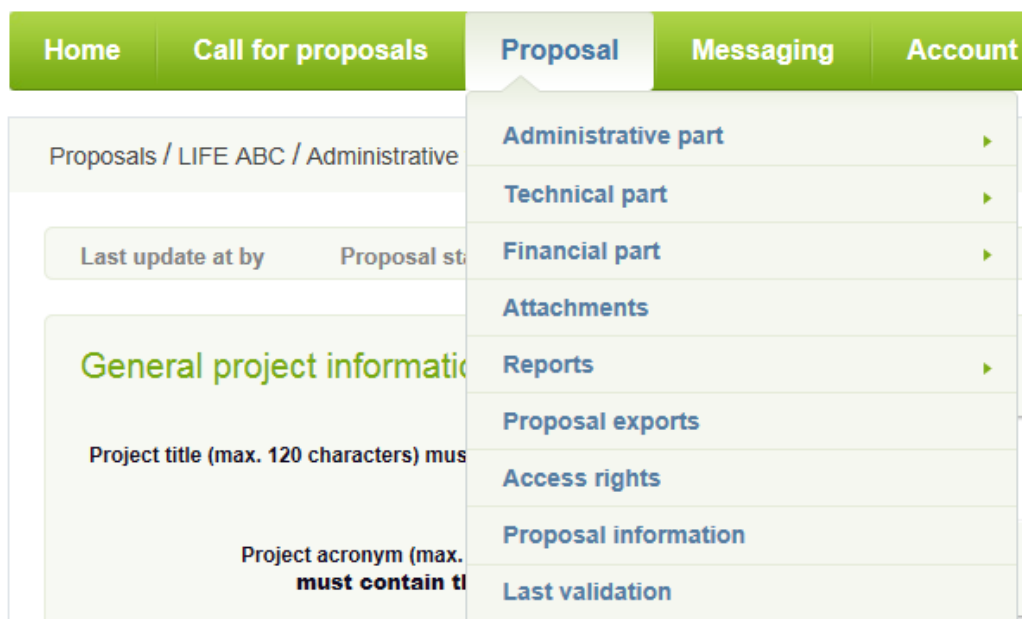
Ανατρέξτε στις παραγράφους 3.3 και 3.4 για λεπτομέρειες σχετικά με τις τεχνικές και τις οικονομικές φόρμες υποβολής.

3.2 Γενικοί κανόνες

- Προτείνεται η χρήση του προγράμματος περιήγησης Firefox ή/και Google Chrome.
- Για να εισαγάγετε δεδομένα στην πρόταση, χρησιμοποιήστε τη λειτουργία «Επεξεργασία». Η λειτουργία «Προβολή» είναι επίσης διαθέσιμη, και μπορείτε να μεταπηδάτε από τη μία λειτουργία στην άλλη ανά πάσα στιγμή κατά την προετοιμασία της πρότασής σας.
- Μπορείτε είτε να πληκτρολογήσετε την πληροφορία απευθείας στα πλαίσια κειμένου είτε να αντιγράψετε και να επικολλήσετε την πληροφορία με τη μορφή απλού κειμένου. Για λόγους ασφαλείας, όταν γίνεται αντιγραφή και επικόλληση κειμένου από κάποιο έγγραφο Word ή μια σελίδα HTML, το εν λόγω κείμενο ενδέχεται να μη γίνει εξ ολοκλήρου αποδεκτό – συνεπώς, για τον σκοπό αυτό είναι προτιμότερη η χρήση απλών, βασικών προγραμμάτων επεξεργασίας κειμένου, όπως το Notepad (Σημειωματάριο).
- **Επιλέγεται πάντα «Αποθήκευση» πατώντας στο αντίστοιχο κουμπί (Save) πριν από τη μετάβαση σε άλλη φόρμα.**
- Τα πεδία επιτρέπουν την εισαγωγή περιορισμένου αριθμού χαρακτήρων – τα όρια αυτά αναγράφονται με σαφήνεια. Παρακαλούμε λάβετε υπόψη ότι για να διασφαλιστεί ότι θα είναι δυνατή η εξαγωγή και εκτύπωση κειμένου από μεγάλα πεδία κειμένου σε αρχεία μορφής pdf, επιτρέπεται μόνο η ακόλουθη μορφοποίηση: έντονη γραφή, πλάγια γραφή, υπογράμμιση. Μόνο λίστες απλής μορφής (απλή αρίθμηση τύπου 1-2-3, Α-Β-Γ, κ.λπ. ή απλές κουκκίδες) θα εμφανίζονται σωστά. Αν χρειαστεί να εισαγάγετε πίνακες, μην το κάνετε απευθείας στα πεδία κειμένου – αντ' αυτού χρησιμοποιήστε τη λειτουργία «Εισαγωγή εικόνας» (Add picture) που είναι διαθέσιμη στο τέλος των περισσότερων φορμών.

- Τα πεδία που σημειώνονται με αστερίσκο (*) είναι υποχρεωτικά και πρέπει να συμπληρωθούν. Κατά την επιβεβαίωση υποβολής της πρότασης, θα εμφανιστούν μηνύματα λάθους εάν έχουν μείνει κενά υποχρεωτικά πεδία.
- Υπάρχει άρρηκτη σύνδεση ανάμεσα στα δεδομένα που περιέχονται σε διάφορες τεχνικές και οικονομικές φόρμες. Ως εκ τούτου βάσει αρχής οι πληροφορίες εισάγονται από τον χρήστη μόνο μία φορά και στη συνέχεια μεταφέρονται αυτόματα σε όλες τις υπόλοιπες σχετικές φόρμες της εφαρμογής.

- Μη ενεργά πεδία δεν μπορούν να συμπληρωθούν από τον χρήστη αφού η αντίστοιχη πληροφορία θα εξαχθεί ή/και υπολογιστεί αυτόματα από άλλες φόρμες.
- Μπορείτε να εισαγάγετε αντικείμενα (όπως χάρτες, διαγράμματα, πίνακες ή φωτογραφίες) σε διάφορες φόρμες όπου εμφανίζονται οι τίτλοι «Χάρτες» (Maps), «Εικόνες» (Pictures) ή «Δήλωση» (Declaration). Οι επιτρεπόμενες μορφές είναι png, jpg, tif, gif και bmp, ενώ το μέγιστο αποδεκτό μέγεθος είναι 2 MB.
- Πληκτρολογήστε όλες τις ημερομηνίες με μορφή HH/MM/EEEE ή χρησιμοποιήστε τη λειτουργία ημερολογίου, όπου διατίθεται.
- Σε οποιοδήποτε στάδιο, μπορείτε να προβάλετε την πρότασή σας σε μορφή εγγράφου pdf, κάνοντας κλικ στο κουμπί «Αίτημα pdf» (Request pdf) το οποίο είναι διαθέσιμο στα πεδία «Εξαγωγή της πρότασης» και «Συνημμένα της πρότασης» (Proposal Exports, Proposal Attachments), εντός του eProposal. Μόλις δημιουργηθεί η pdf έκδοση της πρότασής σας, θα λάβετε ένα email που θα σας επιτρέψει να κάνετε άμεση λήψη του αρχείου, ή μπορείτε να το κατεβάσετε από τα πεδία «Εξαγωγή της πρότασης» και «Συνημμένα της πρότασης» (Proposal Exports, Proposal Attachments) του eProposal – θυμηθείτε να κάνετε ανανέωση (Refresh) της σελίδας, πατώντας το πλήκτρο F5.
- Μπορείτε να εξαγάγετε το περιεχόμενο της πρότασής σας ώστε να το επεξεργαστείτε εκτός σύνδεσης:
 - ο στις φόρμες B και C με τη μορφή επεξεργάσιμου εγγράφου Word, κάνοντας κλικ στο κουμπί «Λήψη αντιγράφου εργασίας» (Download working copy) που θα βρείτε στο πεδίο «Εξαγωγή της πρότασης» (Proposal exports).
 - ο στις οικονομικές φόρμες και αναφορές με τη μορφή επεξεργάσιμου εγγράφου Excel, κάνοντας κλικ στο κουμπί «Εξαγωγή οικονομικών δεδομένων» (Financial data export) που θα βρείτε στα πεδία «Εξαγωγή της πρότασης» και «Συνημμένα της πρότασης» (Proposal Exports, Proposal Attachments).
 - ο Σημειώνεται ότι πρόκειται για έγγραφα εργασίας που θα χρησιμοποιηθούν αποκλειστικά για την προετοιμασία του περιεχομένου προς εισαγωγή στις φόρμες και τα πεδία του eProposal. Δεν είναι δυνατή η αυτόματη μεταφορά του κειμένου από το αρχείο Word ή των δεδομένων του αρχείου Excel πίσω στο eProposal.
- Μπορεί να γίνει επεξεργασία ή προβολή όλου του περιεχομένου μιας πρότασης μέσω του μενού του συστήματος eProposal, στην κορυφή της οθόνης.

3.3 Τεχνικές φόρμες υποβολής

Το τεχνικό τμήμα του αρχείου της αίτησης *LIFE Δράση για το Κλίμα* αποτελείται από τρία μέρη (Α, Β και C).

Για όποια πεδία των υποχρεωτικών φορμών δεν διαθέτετε συγκεκριμένες πληροφορίες, συστήνεται να συμπληρώσετε «Μη σχετικό», «Κανένα στοιχείο», «Μη διαθέσιμη σχετική πληροφορία» («Not applicable», «None», «No relevant information», αντίστοιχα) ή κάποια ανάλογη ένδειξη. Μην αφήνετε κενά πεδία στις υποχρεωτικές φόρμες.

3.3.1 Διοικητικές φόρμες (φόρμες Α)

Φόρμα Α1 – General project information / Γενικά στοιχεία έργου

Project title / Τίτλος του έργου (μέγ. 120 χαρακτήρες): Πρέπει να περιλαμβάνει τα βασικά στοιχεία και στόχο του έργου, όπως τον στόχο για το κλίμα που θέτει το συγκεκριμένο έργο. Σημειώνεται ότι η Αναθέτουσα Αρχή ενδέχεται να σας ζητήσει να αλλάξετε τον τίτλο ώστε να γίνει σαφέστερος. Ο τίτλος του έργου πρέπει να είναι στα αγγλικά, ακόμα και αν η ίδια η πρόταση υποβάλλεται σε διαφορετική γλώσσα.

Project acronym / Ακρώνυμο του έργου (μέγ. 25 χαρακτήρες): Το ακρώνυμο πρέπει να ξεκινά με τη λέξη LIFE, π.χ. LIFE ADAPT. Μόλις δημιουργηθεί η πρόταση στο σύστημα eProposal, όλες οι τεχνικές και οικονομικές [φόρμες, καθώς και οι φόρμες αναφορών, θα φέρουν το συγκεκριμένο ακρώνυμο \(π.χ. Proposals / LIFE ADAPT/ Technical Forms / A1 – General project information – Προτάσεις / LIFE ADAPT / Τεχνικές φόρμες / Α1 – Γενικά στοιχεία έργου\)](#)

LIFE Programme priority area / Τομέας προτεραιότητας του Προγράμματος LIFE: Επιλέξτε τον τομέα προτεραιότητας από το αναπτυσσόμενο μενού. Οι αιτούντες πρέπει να αναφέρουν εάν το έργο υποβάλλεται στον τομέα προτεραιότητας Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής (CCM), Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (CCA) ή Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (CGI).

Κλάδος προτεραιότητας: Επιλέξτε τον κλάδο προτεραιότητας από το μενού. Αν η πρόταση δεν ανήκει σε κάποιον από τους κλάδους που αναφέρονται, παρακαλούμε επιλέξτε «Άλλο» (Other). Η πληροφορία αυτή χρησιμοποιείται αποκλειστικά για στατιστικούς σκοπούς.

Expected start date / Αναμενόμενη ημερομηνία έναρξης: Πληκτρολογήστε την ημερομηνία με μορφή HH/MM/YYYY ή χρησιμοποιήστε τη λειτουργία ημερολογίου. Η πρώτη δυνατή ημερομηνία έναρξης είναι η 15η Ιουνίου 2018. Η ημερομηνία έναρξης πρέπει να είναι ρεαλιστική. Παρακαλούμε λάβετε υπόψη ότι αν επιλέξετε μια μακρινή ημερομηνία, τα έξοδα συμμετοχής στην εναρκτήρια συνάντηση για όλα τα νέα έργα ίσως να μη γίνουν αποδεκτά.

Expected end date / Αναμενόμενη ημερομηνία λήξης: Πληκτρολογήστε την ημερομηνία με μορφή HH/MM/YYYY ή χρησιμοποιήστε τη λειτουργία ημερολογίου.

Language of the proposal / Γλώσσα υποβολής της πρότασης: Επιλέξτε τη γλώσσα από το αναπτυσσόμενο μενού. Η Αναθέτουσα Αρχή συνιστά στους αιτούντες να συμπληρώσουν το τεχνικό μέρος και ιδίως το χρηματοοικονομικό μέρος της πρότασης στα αγγλικά.

Πατήστε στο κουμπί «Επόμενο» (Next) και συμπληρώστε τη φόρμα Α2 (βλ. παρακάτω).

Λάβετε υπόψη ότι μετά τη δημιουργία της πρότασης (βλ. παρακάτω, φόρμα Α2) θα χρειαστεί να εισαγάγετε τις ακόλουθες πληροφορίες στη φόρμα Α1:

Το έργο θα υλοποιηθεί στο/α ακόλουθο/α κράτος/η μέλος/η και περιφέρεια/ες ή άλλες χώρες:

- από προεπιλογή, το εργαλείο eProposal επιλέγει το κράτος μέλος στο οποίο είναι νόμιμα εγγεγραμμένος ο συντονιστής δικαιούχος (όπως δηλώνεται στη φόρμα Α2). Μπορείτε να το αλλάξετε με τα κουμπιά «Διαγραφή» (Delete) και «Προσθήκη» (Add).

- για να προσθέσετε μια περιφέρεια, επιλέξτε το κράτος μέλος και ακολούθως την περιφέρεια, και κάντε κλικ στο κουμπί «Προσθήκη» (Add). Πρέπει να επιλεγεί τουλάχιστον μία περιφέρεια.

Εφόσον κάποιες δράσεις του προγράμματος πρόκειται να υλοποιηθούν εκτός της ΕΕ, επιλέξτε τη χώρα από την αναπτυσσόμενη λίστα.

Member State	Selected regions	Actions
IT - Italy	All regions	
<input type="text" value="AT - Austria"/>	<input type="text" value="All regions"/>	<input type="button" value="Add"/>

Έχετε υπόψη σας ότι οι **Εθνικές Αρχές**, όταν τους επιτρέπεται, μπορούν να δουν ότι έχει υποβληθεί μια πρόταση (που προσδιορίζεται από τον κωδικό της, τον τίτλο, τον συντονιστή εταίρο, το συνολικό κόστος και τη συνεισφορά που ζητήθηκε), αλλά δεν μπορεί να δει την πλήρη πρόταση on-line μέχρι την προθεσμία υποβολής, εκτός εάν ο συντονιστής εταίρος τους έχει δώσει την άδεια να το πράξουν.

Αυτή η εξουσιοδότηση μπορεί να χορηγηθεί επισημαίνοντας το κουμπί επιλογής σε ΝΑΙ (YES). Εάν ο συντονιστής εταίρος δεν επιθυμεί να χορηγήσει την εξουσιοδότηση, πρέπει να επισημανθεί το κουμπί ΟΧΙ (NO).

Σε περίπτωση που ο αιτών επιλέξει ΟΧΙ, θα πρέπει να επιβεβαιώσει την επιλογή συμφωνώντας στο ακόλουθο μήνυμα:

"Σημειώστε ότι επιλέγοντας να μην αποκαλύψετε τις λεπτομέρειες της πρότασης στο Εθνικό Σημείο Επαφής μπορεί επίσης να χάσετε την ευκαιρία να:

- *Λάβετε βοήθεια για την προετοιμασία της πρότασης LIFE.*
- *Λάβετε βοήθεια για τη φάση της αναθεώρησης εάν επιλεγεί η πρότασή σας.*
- *Λάβετε υποστήριξη σε σχέση με τις δημόσιες αρχές όταν αυτό απαιτείται για την ορθή υλοποίηση των δραστηριοτήτων (π.χ. αίτημα αδειοδότησης).*
- *Λάβετε βοήθεια για το τρέχον έργο για την προώθηση της διάδοσης, καθώς και για την αναπαραγωγή και τη μεταφορά των αποτελεσμάτων των αποτελεσμάτων σε ολόκληρη την Ένωση. "*

Λάβετε υπόψη ότι η άρνηση χορήγησης πρόσβασης στις εθνικές αρχές ισχύει και για τις προτάσεις μετά την υποβολή.

Όταν ένας χρήστης της εθνικής αρχής (για το κράτος μέλος όπου είναι εγγεγραμμένος ο Συντονιστής ή ένας από τους συνδεδεμένους υποψήφιους) εγγράφεται στην eProposal, τότε θα μπορέσει να δει την πρόταση μετά από έγκριση, ακόμη και αν έχει λήξει η προθεσμία υποβολής.

Μπορείτε να καταργήσετε την εξουσιοδότηση πρόσβασης οποιαδήποτε στιγμή.

Λάβετε υπόψη ότι μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής, αυτή η επιλογή δεν είναι πλέον προσβάσιμη.

Φόρμα A2 – Coordinating beneficiary / Συντονιστής δικαιούχος

Short name / Σύνομη επωνυμία (μέγ. 10 χαρακτήρες): Ο δικαιούχος θα κατονομάζεται σε όλες τις τεχνικές και οικονομικές φόρμες και τις αναφορές με τη σύνομη επωνυμία του.

E- mail: Η συγκεκριμένη ηλεκτρονική διεύθυνση (email) θα χρησιμοποιηθεί από την Αναθέτουσα Αρχή ως μοναδικό σημείο επαφής για όλες τις ειδοποιήσεις αλληλογραφίας προς τον αιτών κατά τη διαδικασία αξιολόγησης (βλ. παρακάτω Παράρτημα 3: Εργαλείο eProposal, Βήμα 3 «Επικοινωνία μετά την υποβολή»).

Legal name / Επίσημη επωνυμία (μέγ. 200 χαρακτήρες): Καταχωρήστε την πλήρη επωνυμία με την οποία είναι καταχωρημένος ο δικαιούχος.

Legal Status / Νομικό καθεστώς: Επιλέξτε μία από τις ακόλουθες τρεις επιλογές: *Public body / Δημόσιος φορέας, Private commercial / Ιδιωτικός εμπορικός φορέας* ή *Private non-commercial / Ιδιωτικός μη-εμπορικός φορέας* (συμπεριλαμβανομένων ΜΚΟ). Σημειώστε το κατάλληλο κουτάκι. Περισσότερες οδηγίες για τον διαχωρισμό των ιδιωτικών οργανισμών από τους δημόσιους φορείς αναφέρονται στην ενότητα 1.5.2 του παρόντος εγγράφου. Επιλέξτε το κουτάκι «Είναι η εταιρεία σας ΜΜΕ;» (Is your company a SME?) αν η εταιρεία σας θεωρείται επιχείρηση μικρού ή μεσαίου μεγέθους (ΜΜΕ). Συμπληρώστε το πεδίο «Αριθμός εργαζομένων» (Number of employees) αν είστε ΜΜΕ.

Value Added Tax (VAT) number / Αριθμός φορολογικού μητρώου (ΑΦΜ): Εφόσον ισχύει, καταχωρήστε τον αριθμό φορολογικού μητρώου ΦΠΑ (ΑΦΜ).

VAT Reimbursement / Επιστροφή ΦΠΑ: Τονίζεται ότι ο μη εκπεστέος ΦΠΑ αποτελεί αποδεκτό κόστος, εκτός εάν αφορά δραστηριότητες που εμπίπτουν στην κατηγορία των κυρίαρχων εξουσιών των κρατών μελών. Εάν ο οργανισμός σας αδυνατεί να ανακτήσει καταβληθέν ΦΠΑ (για τους δημόσιους φορείς μπορεί να αφορά αποκλειστικά ΦΠΑ για δραστηριότητες που δεν εμπίπτουν στην κατηγορία των εθνικών κυρίαρχων εξουσιών), έχετε το δικαίωμα να συμπεριλάβετε την επιστροφή του ΦΠΑ στα έξοδα της υποβληθείσας πρότασης. Σε αυτήν την περίπτωση παρακαλούμε επιλέξτε «ΝΑΙ» (YES), αλλιώς επιλέξτε «ΟΧΙ» (NO).

Legal Registration Number / Αριθμός νομικής καταχώρησης: Εφόσον ισχύει, καταγράψτε τον εθνικό αριθμό ή κωδικό νομικής καταχώρησης του οργανισμού σας από το σχετικό μητρώο εταιρειών (π.χ. από το Εμπορικό Επιμελητήριο), το μητρώο επιχειρήσεων ή ανάλογο μητρώο.

Registration date / Ημερομηνία καταχώρησης: Πληκτρολογήστε την ημερομηνία με μορφή ΗΗ/ΜΜ/ΕΕΕΕ ή χρησιμοποιήστε τη λειτουργία ημερολογίου.

PIC Number / Αριθμός PIC (προαιρετικό): Ο αριθμός PIC (Participant Identification Code - Κωδικός αναγνώρισης συμμετέχοντα) είναι ένας μοναδικός 9ψήφιος κωδικός, ο οποίος χρησιμοποιείται για την ταυτοποίηση των νομικών οντοτήτων στο πλαίσιο έργων που χρηματοδοτούνται από συγκεκριμένα ευρωπαϊκά προγράμματα (για παράδειγμα, τα FP7, Ορίζοντας 2020, κ.λπ.). Σε περίπτωση που ο οργανισμός σας **είναι ήδη** εγγεγραμμένος στο σχετικό σύστημα, παρακαλούμε καταχωρήστε τον σχετικό αριθμό PIC.

Legal address / Νομική διεύθυνση: Πληκτρολογήστε την οδό και τον αριθμό, την ταχυδρομική θυρίδα (Τ.Θ.), την πόλη και τον ταχυδρομικό κώδικα.

Member State / Κράτος μέλος: Επιλέξτε το σχετικό κράτος μέλος από το αναπτυσσόμενο μενού.

Legal Representative Information/ Πληροφορίες νόμιμου εκπροσώπου: Πληκτρολογήστε Όνομα, Επώνυμο, Όνομα και αριθμό Οδού, Ταχυδρομική θυρίδα, Πόλη / Πόλη, Ταχυδρομικός κώδικας (αν ταυτίζονται με τη νομική διεύθυνση, μπορείτε να τα αντιγράψετε απευθείας).

Contact person information / Στοιχεία του υπεύθυνου επικοινωνίας: Πληκτρολογήστε όνομα, επώνυμο, οδό και αριθμό, Τ.Θ., πόλη, ΤΚ (αν ταυτίζονται με τη νομική διεύθυνση, μπορείτε να τα αντιγράψετε απευθείας).

Telephone/Fax / Τηλέφωνο/φάξ: Καταχωρήστε τις σχετικές πληροφορίες για τον υπεύθυνο επικοινωνίας.

Title / Τίτλος: Ο τίτλος που χρησιμοποιείται συνήθως στην αλληλογραφία με το άτομο που είναι υπεύθυνο για τον συντονισμό της πρότασης.

Function / Αρμοδιότητα: Συμπληρώστε την αρμοδιότητα του ατόμου που είναι υπεύθυνο για τον συντονισμό της πρότασης. Παράδειγμα: Γενικός Διευθυντής/Γενική Διευθύντρια, Διαχειριστής/τρια Έργου, κ.λπ.

Department/Service Name / Όνομα τμήματος/υπηρεσίας: Το όνομα του τμήματος ή/και της υπηρεσίας στον οργανισμό που συντονίζει την πρόταση, όπου ανήκει και ο υπεύθυνος επικοινωνίας. Η διεύθυνση που θα καταχωρηθεί στα πεδία που ακολουθούν πρέπει να αφορά το τμήμα/υπηρεσία και όχι τη νομική διεύθυνση της οντότητας.

Website / Δικτυακός τόπος (μέγ. 25 χαρακτήρες): Καταχωρήστε τον επίσημο ιστότοπο του δικαιούχου.

Brief description of the activities of the beneficiary / Σύνοψη περιγραφή των δραστηριοτήτων του δικαιούχου (μέγ. 2.000 χαρακτήρες): Παρακαλούμε περιγράψτε την οντότητα, το νομικό καθεστώς της, τις δραστηριότητές της και την εμπειρία της σε δράσεις για το κλίμα, ειδικά σε ό,τι αφορά τις προτεινόμενες δράσεις. Η περιγραφή θα πρέπει να επιτρέπει στην Αναθέτουσα Αρχή να αξιολογήσει την τεχνική αξιοπιστία του συντονιστή δικαιούχου, δηλαδή το εάν αυτός έχει την απαραίτητη εμπειρία και τεχνογνωσία για την επιτυχή υλοποίηση του προτεινόμενου έργου.

Σε περίπτωση που προτείνετε να συμπεριληφθούν στην πρότασή σας συνδεδεμένες οντότητες, κατονομάστε τις εδώ αναφέροντας καθαρά τη νομική τους επωνυμία, τον αριθμό PIC (εάν υπάρχει), καθώς και το νομικό τους καθεστώς και διεύθυνση. Καλείστε, επίσης, να εξηγήσετε σε χωριστό έγγραφο που θα μεταφορτωθεί ως συνημμένο στο σύστημα eProposal ('Affiliates_ACRONYM beneficiary') με ποιον τρόπο οι συνδεδεμένες οντότητες πληρούν τους όρους που περιγράφονται ανωτέρω, στην ενότητα 1.5.2.

Για τις ιδιωτικές μη εμπορικές οντότητες, χρειάζεται να δοθούν τα βασικά στοιχεία που αποδεικνύουν ότι η συγκεκριμένη οντότητα αναγνωρίζεται ως αυτής της μορφής.

Πατήστε το κουμπί «Αποθήκευση» (Save) στη βάση της φόρμας.

Η πρόταση έργου σας έχει πλέον δημιουργηθεί στο σύστημα eProposal και το ακρώνυμο του έργου εμφανίζεται αυτόματα σε όλες τις οθόνες και τις φόρμες που αφορούν τη συγκεκριμένη πρόταση.

Φόρμα A3 – Coordinating beneficiary declaration / Δήλωση συντονιστή δικαιούχου

Αυτή η φόρμα είναι διαθέσιμη στο τέλος της φόρμας A2 υπό τον τίτλο «A3 – Coordinating Beneficiary declaration».

Ορισμένες από τις πληροφορίες που περιέχονται σε αυτήν τη φόρμα (όνομα του δικαιούχου, συνεισφορά, δράσεις στις οποίες εμπλέκεται ο δικαιούχος και συνολικό κόστος) ανακτώνται αυτόματα από τα δεδομένα που καταχωρούνται σε άλλες φόρμες της πρότασης.

Κάντε κλικ στο κουμπί «Δημιουργία δήλωσης» (Generate declaration) και συμπληρώστε τα ακόλουθα πεδία:

- At...on... / Στο(ν)-Στη(ν) (τόπος), την (ημερομηνία): υποδείξτε τον τόπο και την ημερομηνία υπογραφής.
- Signature / Υπογραφή: Η συγκεκριμένη φόρμα πρέπει να φέρει υπογραφή.
- Name(s) and status of signatory / Όνομα και θέση των υπογραφότων: Το **όνομα** και η **θέση** του ατόμου που υπογράφει τη φόρμα πρέπει να αναγράφεται ρητώς.

Σημαντικό:

Πριν συμπληρώσετε την παρούσα φόρμα, παρακαλούμε επιβεβαιώστε ότι ο δικαιούχος δεν εμπύπτει σε καμία από τις περιπτώσεις που αναφέρονται στο άρθρο 106 παράγραφος 1 και στο άρθρο 107 του Δημοσιονομικού Κανονισμού αριθ. 966/2012 της 25ης Οκτωβρίου 2012 (ΕΕ L 298 της 26.10.2012), βλ.:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:298:0001:0096:EL:PDF>

και ότι ο δικαιούχος πληροί όλα τα σχετικά κριτήρια επιλεξιμότητας, όπως ορίζονται στο Πολυετές Πρόγραμμα Εργασίας LIFE για την περίοδο 2014-2017 και την πρόσκληση υποβολής προτάσεων LIFE, συμπεριλαμβανομένων των παρόντων οδηγιών για αιτούντες.

Για λόγους ακρίβειας, βεβαιωθείτε ότι αυτή η φόρμα **έχει δημιουργηθεί**, υπογραφεί και λάβει ημερομηνία **αφού** έχουν συμπληρωθεί όλα τα τεχνικά και χρηματοοικονομικά στοιχεία στην αίτησή σας.

Όταν συμπληρώσετε τη φόρμα, σαρώστε το ως αρχείο εικόνας (όχι ως αρχείο .pdf – βλ. αποδεκτές μορφές στην παράγραφο 3.2 Γενικοί κανόνες), και στη συνέχεια μεταφορτώστε το στην εφαρμογή χρησιμοποιώντας το κουμπί «Μεταφόρτωση δήλωσης» (Upload declaration).

Φόρμα A4 – Associated beneficiary declaration and Mandate / Δήλωση και εντολή συνδικαιούχου

Αυτή η φόρμα είναι διαθέσιμη στο τέλος της φόρμας A5 (βλ. παρακάτω), με τίτλο A4 – Associated Beneficiary declaration and Mandate. Κάντε κλικ στο «Δημιουργία δήλωσης» (Generate declaration).

Για τη συμπλήρωση της φόρμας αυτής, παρακαλούμε **δείτε τις οδηγίες της φόρμας A3.**

Τα ακόλουθα στοιχεία θα συμπληρωθούν αυτόματα:

- το όνομα και επώνυμο του νομικού εκπροσώπου του μελλοντικού συνδικαιούχου που υπογράφει τη φόρμα
- το όνομα και επώνυμο του νομικού εκπροσώπου του μελλοντικού συντονιστή δικαιούχου του έργου

Χρειάζεται να συμπληρώσετε τα ακόλουθα στοιχεία:

- At...on... / Στο(ν)-Στη(ν) (τόπος), την (ημερομηνία): υποδείξτε τον τόπο και την ημερομηνία υπογραφής.

- Signature / Υπογραφή: Η συγκεκριμένη φόρμα πρέπει να φέρει υπογραφή.
- Name(s) and status of signatory / Όνομα και θέση των υπογραφόντων: Το **όνομα** και η **θέση** του ατόμου που υπογράφει τη φόρμα πρέπει να αναγράφονται ρητώς.

Φόρμα A5 – Associated beneficiary / Συνδικαιούχος

Κάνετε κλικ στο κουμπί «Δημιουργία συνδικαιούχου» (Create Associated Beneficiary), συμπληρώστε όλα τα απαραίτητα στοιχεία και πατήστε «Αποθήκευση» (Save). Ο συνδικαιούχος εμφανίζεται στη λίστα «Συνδικαιούχοι» (Associated Beneficiaries).

Για τη συμπλήρωση της φόρμας αυτής, παρακαλούμε **δείτε τις οδηγίες της φόρμας A2.**

Εάν ο συνδικαιούχος δεν είναι νομικά εγγεγραμμένος στην ΕΕ, επιλέξτε τη χώρα από την αναπτυσσόμενη λίστα.

Φόρμα A6 – Co-financiers / Συγχρηματοδότες

Αν πρόκειται να συμβάλλει κάποιος συγχρηματοδότης στο έργο, κάνετε κλικ στο κουμπί «Προσθήκη συγχρηματοδότη» (Add Co-financier), συμπληρώστε όλα τα απαραίτητα στοιχεία και πατήστε Αποθήκευση» (Save). Ο συγχρηματοδότης εμφανίζεται στη λίστα «Συγχρηματοδότες» (Co-financiers).

Για τη συμπλήρωση της φόρμας αυτής, παρακαλούμε **δείτε επίσης τις οδηγίες της φόρμας A3 ανωτέρω.**

Λάβετε υπόψη ότι η συνεισφορά του συγχρηματοδότη πρέπει να καταχωρηθεί στη φόρμα FC (βλ. παρακάτω).

Status of the financial commitment / Κατάσταση της χρηματοδοτικής δέσμευσης: παρακαλούμε επιλέξτε «Επιβεβαιωμένη» (*Confirmed*) ή «Εκκρεμεί επιβεβαίωση» (*To be confirmed*). Εάν «Εκκρεμεί επιβεβαίωση» (*To be confirmed*), πρέπει να δοθεί κάποια σχετική εξήγηση. Σημειώνεται ότι σε επόμενο στάδιο, εφόσον η πρόταση λάβει έγκριση χρηματοδότησης, θα χρειαστεί να παραδώσετε τη φόρμα A6 με κατάσταση «Επιβεβαιωμένη» (*Confirmed*).

Όταν συμπληρώσετε τη φόρμα, σαρώστε την ως αρχείο εικόνας (όχι ως αρχείο .pdf – βλ. αποδεκτές μορφές στην ενότητα 3.2 Γενικοί κανόνες), και στη συνέχεια μεταφορτώστε την στην εφαρμογή χρησιμοποιώντας το κουμπί «Μεταφόρτωση δήλωσης» (Upload declaration).

Σημαντική σημείωση: Ο συντονιστής ή ο συνδικαιούχος πρέπει να εμφανίζεται στην πρόταση αποκλειστικά με τον ρόλο του συντονιστή ή συνδικαιούχου – όχι και ως συγχρηματοδότης. Σε περίπτωση που κάποιος συντονιστής ή συνδικαιούχος επιθυμεί να έχει καθαρή χρηματοδοτική συνεισφορά στο έργο, οφείλει και πάλι να υποβάλει μόνο τις φόρμες A2/A3 ή A4/A5, μέσα στις οποίες, ωστόσο, η χρηματοδοτική συνεισφορά του θα είναι υψηλότερη από τα προβλεπόμενα αντίστοιχα έξοδά τους.

Φόρμα A7 – Other proposals submitted for European Union funding / Άλλες υποβληθείσες προτάσεις για χρηματοδότηση έργου από την Ευρωπαϊκή Ένωση

Παρακαλούμε επιλέξτε το κουτάκι «Έχει υποβληθεί στο παρελθόν η παρούσα πρόταση;» (Has this proposal been submitted before?) εάν υποβάλλετε ξανά τη συγκεκριμένη πρόταση. Σημειώστε τα στοιχεία αναφοράς και το ακρώνυμο της προηγούμενης πρότασης. Παραδείγματος χάριν: LIFE14 CCA/country/001040 “ACRONYM”.

Οι αιτούντες δεν πρέπει να υποτιμούν τη σημασία της συγκεκριμένης φόρμας: Σε κάθε ερώτηση πρέπει να παρέχονται σαφείς και ολοκληρωμένες απαντήσεις (κατά μέγιστο 5.000 χαρακτήρες για κάθε ερώτηση). Οι δικαιούχοι οφείλουν να ενημερώσουν την Αναθέτουσα Αρχή για οποιαδήποτε σχετική χρηματοδότηση που έχουν λάβει από τον προϋπολογισμό της ΕΕ, καθώς και για τυχόν σχετικές τρέχουσες αιτήσεις χρηματοδότησής τους από τον προϋπολογισμό της Ένωσης. Οι δικαιούχοι οφείλουν επίσης να επιβεβαιώσουν ότι δεν λαμβάνουν εν ενεργεία λειτουργικές επιχορηγήσεις από το LIFE (ή άλλα ευρωπαϊκά προγράμματα) τα οποία θα οδηγούσαν σε διπλή χρηματοδότηση.

Εάν δεν υπάρξει τέτοια διευκρίνιση στην κατάλληλη φόρμα, ενδέχεται να σημάνει την απόρριψη της πρότασης.

Εάν ο αιτών προτείνει τη συνέχιση ενός προηγούμενου έργου LIFE, οφείλει να περιγράψει με σαφήνεια στην παρούσα φόρμα γιατί απαιτείται μια επιπλέον φάση του έργου και πώς αυτή θα συμπληρώσει τα αποτελέσματα που επιτεύχθηκαν με το προηγούμενο έργο διασφαλίζοντας ότι δεν θα υπάρξει διπλή χρηματοδότηση.

Τα έργα LIFE δεν πρέπει να χρηματοδοτούν δράσεις που μπορούν να λάβουν καλύτερη χρηματοδότηση από άλλα ευρωπαϊκά χρηματοδοτικά προγράμματα (βλ. ενότητα 1.5.16). **Κατά συνέπεια οι αιτούντες οφείλουν να αξιολογήσουν με προσοχή τη συγκεκριμένη πτυχή** και να παρέχουν την πληρέστερη δυνατή πληροφόρηση στις απαντήσεις τους. Δικαιολογητικά έγγραφα (π.χ. αποσπάσματα από τα κείμενα των σχετικών προγραμμάτων) πρέπει να συμπεριληφθούν (στο μέτρο του δυνατού και στον βαθμό που αρμόζει). Σας εφιστούμε επίσης την προσοχή στο σημείο 1 της δήλωσης της φόρμας A3 που υποχρεούστε να υπογράψετε. Οι εθνικές Αρχές ενδέχεται να κληθούν να ελέγξουν αυτήν την δήλωση.

3.3.2 Σύντομη περιγραφή του έργου (φόρμες B)

Φόρμα B1 – Summary description of the project / Συνοπτική περιγραφή του έργου (συμπληρώνεται στην αγγλική γλώσσα)

Παρακαλούμε περιγράψτε συνοπτικά το έργο σας. Η περιγραφή πρέπει να είναι δομημένη, συνοπτική και σαφής. Πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής:

- **Project objectives / Στόχοι του έργου (μέγ. 2.500 χαρακτήρες):** Παρακαλούμε περιγράψτε λεπτομερώς όλους τους στόχους του έργου, απαριθμώντας τους κατά φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας. Οι στόχοι πρέπει να διατυπώνονται ως προς τη συμβολή του έργου στην ανάπτυξη και την επίδειξη καινοτόμων προσεγγίσεων πολιτικής, τεχνολογιών, μεθόδων και μέσων, και ως προς τη συμβολή του στην εδραίωση της γνωστικής βάσης για την ανάπτυξη, εκτίμηση, παρακολούθηση και αξιολόγηση της πολιτικής και της νομοθεσίας για το κλίμα. Οι στόχοι αυτοί πρέπει να είναι ρεαλιστικοί (να είναι δυνατή η επίτευξή τους εντός του χρονοδιαγράμματος του έργου, με τον προτεινόμενο προϋπολογισμό και μέσα) και ξεκάθαροι (χωρίς ασάφειες).
- **Actions and means involved / Εμπλεκόμενες δράσεις και μέσα (μέγ. 2.500 χαρακτήρες):** Εξηγήστε με σαφήνεια τι μέσα θα χρησιμοποιηθούν κατά τη διάρκεια του έργου για την επίτευξη των στόχων που αναφέρονται παραπάνω (δεν πρέπει να περιληφθούν χρηματοοικονομικά μέσα). Βεβαιωθείτε ότι υπάρχει σαφής σύνδεση μεταξύ των προτεινόμενων δράσεων και μέσων, και των στόχων του έργου.
- **Expected results / Αναμενόμενα αποτελέσματα (ποσοτικοποιημένα στο μέτρο του δυνατού - μέγ. 2.500 χαρακτήρες):** Αναφέρατε τα κύρια αποτελέσματα που αναμένονται στην ολοκλήρωση του έργου. Τα εν λόγω αποτελέσματα πρέπει να σχετίζονται άμεσα με τα κλιματικά προβλήματα υπό εξέταση και με τους στόχους του έργου. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα πρέπει να είναι συγκεκριμένα, ρεαλιστικά και **ποσοτικοποιημένα** στο μέτρο του δυνατού. Δεδομένου ότι τα τελικά επιτεύγματα του έργου θα κριθούν βάσει των αναμενόμενων αποτελεσμάτων του, βεβαιωθείτε ότι τα αναμενόμενα αποτελέσματα είναι σαφώς καθορισμένα και σωστά ποσοτικοποιημένα. Τα αναμενόμενα αποτελέσματα δεν πρέπει να ταυτίζονται με τους στόχους του έργου, αλλά θα πρέπει να αποτελούν *προϊόντα* και *ποσοτικοποιημένα επιτεύγματα* που θα επιτρέψουν στο έργο την επίτευξη των στόχων του. Σε σχέση με αυτό, θα γίνει διασφάλιση της συνοχής ανάμεσα στα περιβαλλοντικά οφέλη ή/και τη δράση για το κλίμα που περιγράφονται εδώ, με τις τιμές που αναγράφονται στον πίνακα με τους δείκτες επίδοσης.
- **EU policy priorities / Προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ:** Ζητείται από τους αιτούντες να υποδείξουν αν η πρόταση ανταποκρίνεται σε κάποια από τις προτεραιότητες πολιτικής της ΕΕ που κατονομάζονται στην ενότητα 2 του παρόντος εγγράφου. Εάν αυτό δεν ισχύει, ο αιτών πρέπει να επιλέξει «Καμία» (None).
- **Reasons why the proposal falls under the selected policy priority / Λόγοι για τους οποίους η πρόταση εμπίπτει στην επιλεγμένη προτεραιότητα πολιτικής (μέγ. 2.500 χαρακτήρες):** Ο αιτών οφείλει να περιγράψει λεπτομερώς γιατί θεωρεί ότι η πρόταση εμπίπτει στη συγκεκριμένη προτεραιότητα πολιτικής.

Αν η πρόταση έργου δεν παρουσιάζεται στην αγγλική, οι αιτούντες μπορούν να συμπεριλάβουν μια περιληπτική περιγραφή του έργου και στην πρωτότυπη γλώσσα υποβολής της πρότασης. Ωστόσο, αυτό είναι προαιρετικό. Διατίθεται ξεχωριστή φόρμα με τίτλο B1 – Summary description of the

project (in the language of the proposal) / Συνοπτική περιγραφή του έργου (στη γλώσσα της πρότασης).

Φόρμα B2 - Climate problem targeted and, if applicable, other environmental benefits / Στοχευμένο πρόβλημα κλιματικής αλλαγής και, κατά περίπτωση, άλλα περιβαλλοντικά οφέλη

- **Climate problem targeted and, if applicable, other environmental benefits / Στοχευμένο πρόβλημα κλιματικής αλλαγής και, κατά περίπτωση, άλλα περιβαλλοντικά οφέλη (μέγ. 10.000 χαρακτήρες):**

Περιγράψτε συνοπτικά και με σαφήνεια το κλιματικό πρόβλημα που εξετάζει η πρότασή σας, και πώς συνδέεται αυτό με έναν ή περισσότερους από τους τρεις τομείς προτεραιότητας για το κλίμα. Επεξηγήστε γιατί θεωρείτε ότι το εν λόγω πρόβλημα σχετίζεται με την ευρωπαϊκή πολιτική και νομοθεσία για το κλίμα.

Για ορισμένους τύπους έργων που είναι επιλέξιμα στο πλαίσιο του LIFE Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (CGI) ενδέχεται να μην υπάρχει κάποιο συγκεκριμένο κλιματικό πρόβλημα, καθώς η πρόταση μπορεί να αφορά ευρύτερες δραστηριότητες για τη στήριξη μιας αποτελεσματικής ελεγκτικής διαδικασίας αλλά και μέτρα προώθησης της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία της Ένωσης για το κλίμα, καθώς και για τη στήριξη των πληροφοριακών συστημάτων και των εργαλείων πληροφόρησης σε ό,τι αφορά την εφαρμογή της νομοθεσίας της Ένωσης για το κλίμα. Σε τέτοιες περιπτώσεις όπου το «πρόβλημα» αναφέρεται σε έναν από τους παραπάνω τομείς διακυβέρνησης, και όχι σε κάποιο συγκεκριμένο κλιματικό πρόβλημα με αυστηρούς όρους, η πρόταση έργου οφείλει να προσδιορίζει και να περιγράφει λεπτομερώς το πρόβλημα κλιματικής διακυβέρνησης υπό στόχευση.

Εάν είναι δυνατή η επίτευξη και άλλων περιβαλλοντικών οφελών, παρακαλείστε να περιγράψετε τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τις συνέργειες με άλλους τομείς πολιτικής, ιδίως όσον αφορά τα έργα προσαρμογής με βάση το οικοσύστημα και το πεδίο εφαρμογής τους ώστε να προσφέρουν οφέλη διατήρησης της βιοποικιλότητας και της φύσης, και να συμπεριλάβετε κατάλληλους δείκτες για τη μέτρηση των παραδοτέων και του αντίκτυπου.

- **Please explain the project's best practice, demonstration or pilot character / Περιγράψτε τον χαρακτήρα του έργου ως πιλοτικό, επίδειξης ή βέλτιστων πρακτικών** (μέγ. 10.000 χαρακτήρες)

Για λεπτομέρειες, βλ. ενότητα 1.2.

State of the art and innovative aspects of the project / Θέματα τεχνολογικής υπεροχής και καινοτομίας του έργου:

Περιγράψτε την τεχνολογική υπεροχή της τεχνική ή της μεθόδου υπό εξέταση και την τεχνική κλίμακα του έργου (πιλοτική κλίμακα, προ-βιομηχανική κλίμακα, πρώτη εφαρμογή πλήρους κλίμακας). Στην περίπτωση έργων πιλοτικής εφαρμογής/επίδειξης, αφιερώστε χρόνο στην τεχνική περιγραφή των διαδικασιών ή μεθόδων ή/και των προτεινόμενων καινοτομιών, των νέων στοιχείων και των βελτιώσεων. Περιγράψτε, επίσης, την προηγούμενη έρευνα που διενεργήθηκε, καθώς και την εμπειρία που αποκτήθηκε κατά την προετοιμασία υλοποίησης του έργου, συμπεριλαμβάνοντας τις μελέτες σκοπιμότητας. Σε κάθε περίπτωση, περιγράψτε τα βασικά οφέλη του έργου για το κλίμα και τους στόχους του όσον αφορά τη δυνατότητα αναπαραγωγής και μεταφοράς. Περιγράψτε τις δραστηριότητες για την παρακολούθηση/μέτρηση ή/και αξιολόγηση του έργου.

Εάν η πρόταση αποσκοπεί στην ανάπτυξη και επίδειξη καινοτόμων τεχνολογιών, συστημάτων, μεθόδων και εργαλείων για τον μετριασμό της κλιματικής αλλαγής ή/και την προσαρμογή σε αυτήν, λάβετε υπόψη ότι ο καινοτόμος χαρακτήρας των προτεινόμενων δράσεων μπορεί να αξιολογηθεί από διαφορετικές οπτικές: α) σε σχέση με τις τεχνολογίες που εφαρμόζονται από το έργο (τεχνολογική καινοτομία), β) σε σχέση με τον τρόπο που εφαρμόζονται αυτές οι τεχνολογίες (καινοτομία στις διαδικασίες ή τις μεθόδους) και γ) σε σχέση με τα επιχειρηματικά και οικονομικά μοντέλα που αναπτύχθηκαν από το σχέδιο (καινοτόμο επιχειρηματικό μοντέλο). Αυτές οι διαφορετικές διαστάσεις του καινοτόμου χαρακτήρα του έργου πρέπει να συγκριθούν με τις τεχνολογικές εξελίξεις σε παγκόσμιο επίπεδο. Η καινοτομία δεν πρέπει να περιορίζεται σε καθαρά τεχνολογικά επιτεύγματα. Για παράδειγμα, μια νέα διαδικασία μπορεί να αλλάζει ένα συγκεκριμένο βήμα στη διαδικασία κατασκευής ενός προϊόντος ή, εναλλακτικά, να επιφέρει

γενικότερο μετασχηματισμό ολόκληρου του κύκλου παραγωγής και άρα των συνολικών επιδράσεων του συγκεκριμένου κύκλου. Το ίδιο ισχύει και για ένα νέο οικονομικό ή επιχειρηματικό μοντέλο το οποίο θα έχει τη δυνατότητα να μετατρέψει ένα σύνολο αποβλήτων που μέχρι πρόσφατα ήταν άνευ αξίας, σε νέα πρώτη ύλη, μέσω μιας επιχειρηματικής αναδιοργάνωσης ή μιας αλλαγής στο οικονομικό μοντέλο.

Σημαντική σημείωση: Έργα που εμπλέκουν έρευνα και ανάπτυξη, ή απλώς προπαρασκευαστικές δραστηριότητες (μελέτες, έρευνες, κ.λπ.) δεν θεωρούνται από μόνα τους καινοτόμα. Η μεταφορά βέλτιστων πρακτικών δεν θεωρείται καινοτομία.

Φόρμα B3 – EU added value and socio-economic effects / Προστιθέμενη αξία για την ΕΕ και κοινωνικο-οικονομικές επιδράσεις

EU added value of the project and its actions / Προστιθέμενη αξία του έργου και των δράσεών του για την ΕΕ (μέγ. 10.000 χαρακτήρες): Παρακαλούμε αναφέρετε εάν και πώς συμβάλλει το έργο σας στην υλοποίηση και την ανάπτυξη της νομοθεσίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το κλίμα. Περιγράψτε εάν συμβάλλει στην ενσωμάτωση της πολιτικής για το κλίμα σε άλλες πολιτικές ή/και αν συμβάλλει στη βιώσιμη ανάπτυξη.

Οι πληροφορίες που θα περιληφθούν σε αυτό το πεδίο θα χρησιμοποιηθούν για την αξιολόγηση της πρότασης σύμφωνα με τα αντίστοιχα κριτήρια ανάθεσης (για λεπτομέρειες βλ. τις «Οδηγίες για την αξιολόγηση των προτάσεων LIFE Δράση για το Κλίμα 2017»):

- **Contribution to climate objectives / Συμβολή στους κλιματικούς στόχους**

Σκιαγραφήστε τη συμβολή στην αύξηση της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή ή/και στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Τα έργα πρέπει να επιδεικνύουν μια μετασχηματιστική επίδραση που θα συμβάλλει στη στροφή προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα με αποδοτικότητα των πόρων.

- **Contribution to priority areas and EU policy priorities for 2017 / Συμβολή σε τομείς προτεραιότητας και σε προτεραιότητες ευρωπαϊκής πολιτικής του 2017**

Περιγράψτε το εύρος και την ποιότητα της συμβολής στους ειδικούς στόχους των τομέων προτεραιότητας της δράσης για το κλίμα, καθώς και στις ετήσιες προτεραιότητες για το 2017 όπως περιγράφονται στο κεφάλαιο 2.

Quality of multipurpose, synergies, integration / Ποιότητα πολλαπλών στόχων, συνεργειών και ενσωμάτωσης

Αναφέρατε και περιγράψτε συνοπτικά αν το έργο σας περιλαμβάνει κάποιον μηχανισμό υλοποίησης πολλαπλών σκοπών, ο οποίος βελτιώνει την ενσωμάτωση ειδικών περιβαλλοντικών ή κλιματικών στόχων σε άλλους τομείς πολιτικής, ή δημιουργεί συνέργειες με τους στόχους άλλων πολιτικών της Ένωσης. Για παράδειγμα, όσον αφορά έργα προσαρμογής με βάση το οικοσύστημα, περιγράψτε τα αναμενόμενα αποτελέσματα και τις συνέργειες με άλλους τομείς πολιτικής, όπως το πεδίο εφαρμογής προκειμένου να προσφέρουν οφέλη διατήρησης της βιοποικιλότητας και της φύσης.

Transnational character, green procurement, uptake/Διακρατική διάσταση, πράσινες προμήθειες, αξιοποίηση

Για κάποιο έργο με καλά αιτιολογημένη **διακρατική προσέγγιση**, ως προστιθέμενη αξία για την ΕΕ μπορεί επίσης να θεωρηθεί ένας μηχανισμός ο οποίος θα εξασφαλίζει εκτεταμένη εφαρμογή πράσινων προμηθειών ή θα προβλέπει την αξιοποίηση των αποτελεσμάτων σε ερευνητικά έργα χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ.

Όσον αφορά τον πρόσθετο βαθμό για την ενσωμάτωση των αποτελεσμάτων από ερευνητικά έργα που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ, αυτός θα χορηγηθεί μόνο εάν περιληφθεί, σε αυτή τη φόρμα, μια σύντομη αλλά περιεκτική περιγραφή τέτοιων αποτελεσμάτων και του τρόπου με τον οποίο θα χρησιμοποιηθούν για την υλοποίηση του έργου LIFE.

- **Replicability and transferability / Δυνατότητα αναπαραγωγής και μεταφοράς (μέγιστο 10000 χαρακτήρες):**

Κριτήριο ανάθεσης 6: δυνατότητα αναπαραγωγής και μεταφοράς

Παρακαλούμε περιγράψτε την στρατηγική σας για τη δυνατότητα αναπαραγωγής και μεταφοράς κατά τη διάρκεια υλοποίησης του έργου και μετά τη λήξη του (βλ. ενότητα 1.6.14 ανωτέρω για περισσότερες λεπτομέρειες). Όπως περιγράφεται παρακάτω, θα πρέπει να σκιαγραφηθούν συγκεκριμένες δραστηριότητες του έργου προκειμένου να στηριχθούν οι δηλώσεις της παρούσας ενότητας (βλ. ενότητα 3.3.3 «Αναλυτική τεχνική περιγραφή των προτεινόμενων δράσεων - φόρμες C»).

Στο πλαίσιο αυτού του τομέα προτεραιότητας, μια στρατηγική για τη διασφάλιση της δυνατότητας αναπαραγωγής και μεταφοράς των αποτελεσμάτων του έργου σε άλλα πλαίσια δεν σημαίνει απλώς δέσμευση για τη συνέχιση του έργου, αλλά περιλαμβάνει ένα ξεκάθαρο και αξιόπιστο σχέδιο που θα υποστηρίζεται από τις δραστηριότητες του έργου, το οποίο θα επιτρέψει την αναπαραγωγή σε άλλους κλάδους, οντότητες, περιοχές ή χώρες. Τονίζεται ότι η δυνατότητα αναπαραγωγής και η δυνατότητα μεταφοράς διαφοροποιούνται από τη βιωσιμότητα, η οποία αναπτύσσεται στη φόρμα Β6. Σε κάποιον βαθμό, η δυνατότητα αναπαραγωγής και η δυνατότητα μεταφοράς μπορούν να αποτελούν τμήμα μιας συνολικής στρατηγικής βιωσιμότητας.

Για τον σκοπό αυτό οι αιτούντες θα πρέπει να αναφερθούν στην πληροφορία που απαιτείται για εμπορικά αξιοποιήσιμα ή άλλου είδους έργα και περιγράφεται στην ενότητα 2.3.

Socio-economic effects of the project and efforts for reducing the project's "carbon footprint" / Κοινωνικο-οικονομικές επιδράσεις του έργου και προσπάθειες για μείωση του «αποτυπώματος άνθρακα» του έργου (μέγ. 10.000 χαρακτήρες):

Αναφέρατε τον πιθανό αντίκτυπο των δράσεων του έργου στην τοπική οικονομία και πληθυσμό. Ειδικότερα, αναμένεται από τους αιτούντες να εξετάσουν ενδελεχώς τον

αντίκτυπο στην απασχόληση και την ανάπτυξη, λαμβάνοντας επιπλέον υπόψη τη συνέχιση του έργου και σχετικά σενάρια αναπαραγωγής ή/και μεταφοράς του. Σε αυτό το πλαίσιο, θα διασφαλιστεί η συνεκτικότητα ανάμεσα στα στοιχεία για την απασχόληση και την ανάπτυξη που αναφέρονται στην παρούσα φόρμα, με τις τιμές που αναγράφονται στον πίνακα με τους δείκτες επίδοσης.

Παρακαλείστε, επίσης, να εξηγήσετε πώς θα διασφαλίσετε ότι το «αποτύπωμα άνθρακα» του έργου σας παραμένει όσο χαμηλότερο είναι εφικτό. Στο σημείο αυτό πρέπει να συμπεριληφθούν επίσης λεπτομέρειες σχετικά με τις προσπάθειες μείωσης των εκπομπών CO₂ κατά τη διάρκεια ζωής του έργου. Σε γενικές γραμμές, οι προσπάθειες αυτές θα αφορούν κυρίως τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα του έργου στο πλαίσιο των δραστηριοτήτων διαχείρισης (μείωση των μετακινήσεων για ταξίδια, χρήση ανακυκλωμένου χαρτιού, κ.λπ.).

Φόρμα B4 – Stakeholders involved and main target audience of the project / Μέρη που εμπλέκονται και βασικό κοινό-στόχος του έργου (μέγ. 12.000 χαρακτήρες)

Υποδείξτε τα ενδιαφερόμενα μέρη τα οποία σκοπεύετε να εμπλέξετε στην πρόταση, και τον τρόπο που θα γίνει αυτό. Αναφέρετε τι είδους συμβολή περιμένετε από τα μέρη αυτά και με ποιον τρόπο θα χρησιμοποιηθεί και θα είναι χρήσιμη ή/και αναγκαία η συμμετοχή τους για το έργο.

Περιγράψτε τα κοινά-στόχους και τις μεθόδους για τη διάδοση της γνώσης. Σχολιάστε τις δραστηριότητες γενικής δημοσιότητας ή/και προώθησης μάρκετινγκ της ιδέας υπό εξέταση καθ' όλη και μετά την υλοποίηση. Παρακαλούμε συνδέστε αυτήν την πληροφορία με τις δράσεις που προβλέπετε από άποψη αναπαραγωγής και μεταφοράς των αποτελεσμάτων, και συμπεριλάβετε ποιοτικά/ποσοτικά δεδομένα σχετικά με τα διάφορα κοινά-στόχους (για παράδειγμα, ενδιαφερόμενα μέρη που τρέφουν πραγματικό ή δυνητικό ενδιαφέρον για τα αποτελέσματα του έργου, την ανάλυση αγοράς, κ.λπ.).

Διασφαλίστε τον σαφή διαχωρισμό μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών και των κύριων κοινών-στόχων:

- **Ένα «βασικό κοινό-στόχος»** είναι μια ομάδα κοινού (π.χ. ομάδες του πληθυσμού, κατηγορίες επαγγελματιών, τύποι φορέων ή οργανισμών, οικονομικοί φορείς, κ.λπ.) στην οποία απευθύνονται οι δραστηριότητες του έργου. Αυτές οι ομάδες κοινού πρέπει να είναι προσδιορισμένες με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη σαφήνεια (σε ποιοτικούς και ποσοτικούς όρους) μέσα στην πρόταση και να συνδέονται με το πρόβλημα που εξετάζει το έργο. Οι δραστηριότητες παρακολούθησης του έργου οφείλουν να περιλαμβάνουν τη μέτρηση του αντίκτυπου από τις δραστηριότητες του έργου στο κοινό-στόχος ή στις δραστηριότητες αυτού (κατά περίπτωση, ανάλογα με τη φύση του έργου). Η επιλογή των ομάδων κοινού-στόχου πρέπει να στοιχειοθετείται σύμφωνα με τους επιδιωκόμενους στόχους του έργου. Όπου είναι δυνατόν, πρέπει να παρέχονται ποσοτικά και ποιοτικά δεδομένα.
- **Τα «ενδιαφερόμενα μέρη»** είναι οντότητες (π.χ. οργανισμοί, αρχές, άτομα, ομάδες ατόμων, ΜΚΟ, κ.λπ.) που τρέφουν ενδιαφέρον για το ζήτημα που μελετά το συγκεκριμένο έργο. Οι συμμετέχοντες στο έργο δεν χρειάζεται να συμπεριληφθούν σε αυτό το πεδίο. Κατά τη διάρκεια του έργου, είναι αναγκαίο να διασφαλίζεται η σωστή

διαβούλευση ή/και συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών, όπως επιτάσσει η φύση του έργου.

Φόρμα B5 – Expected constraints and risks related to the project implementation and how they will be dealt with / Αναμενόμενοι περιορισμοί και κίνδυνοι αναφορικά με την υλοποίηση του έργου και στρατηγική μετριασμού τους (μέγ. 12.000 χαρακτήρες)

Είναι σημαντικό οι αιτούντες να προσδιορίσουν όλα τα πιθανά **εσωτερικά ή εξωτερικά γεγονότα** («περιορισμούς και κινδύνους») που θα μπορούσαν να έχουν **σημαντικές αρνητικές συνέπειες** για την επιτυχή υλοποίηση του έργου. Κατονομάστε τέτοιου είδους περιορισμούς και κινδύνους με φθίνουσα σειρά σπουδαιότητας, καταδεικνύοντας έναν βασικό περιορισμό ή κίνδυνο ανά παράγραφο. Αναφέρετε επίσης τυχόν περιορισμούς και κινδύνους που οφείλονται στο **κοινωνικο-οικονομικό περιβάλλον**. Υποδείξτε πώς σχεδιάζετε να υπερβείτε κάθε έναν περιορισμό και κίνδυνο. Βεβαιωθείτε ότι η λίστα είναι συνεπής προς τους «περιορισμούς και υποθέσεις» της φόρμας C1.

Συνιστούμε να συμπεριλάβετε σε αυτήν την ενότητα λεπτομέρειες σχετικά με πιστοποιητικά, άδειες, εκτιμήσεις περιβαλλοντικών επιπτώσεων, κ.λπ., και να αναφέρετε τι υποστήριξη έχετε από τους αρμόδιους φορείς που είναι υπεύθυνοι για την έκδοση των εν λόγω εγκρίσεων. Η εμπειρία από το Πρόγραμμα LIFE έχει δείξει ότι ορισμένα έργα έχουν δυσκολία να ολοκληρώσουν όλες τις δράσεις εντός της προταθείσας διάρκειας έργου, εξαιτίας απρόβλεπτων καθυστερήσεων και δυσκολιών που προέκυψαν κατά το έργο. Είναι σημαντικό οι αιτούντες να προσδιορίσουν όλα τα πιθανά εξωτερικά γεγονότα («περιορισμούς και κινδύνους») που θα μπορούσαν να προκαλέσουν τέτοιες καθυστερήσεις. Μια πιθανή αιτία για τέτοιου είδους δυσκολίες είναι η υποχρέωση πραγματοποίησης εκτιμήσεων για θέματα που δεν είχαν προβλεφθεί κατά την προετοιμασία του έργου LIFE, και ειδικότερα:

- Εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (ΕΠΕ) σύμφωνα με την Οδηγία 85/337/ΕΟΚ (Οδηγία ΕΠΕ), όπως έχει κωδικοποιηθεί με την Οδηγία 2011/92/ΕΕ της 13ης Δεκεμβρίου 2011²⁸
- Στρατηγική περιβαλλοντική εκτίμηση (ΣΠΕ), σύμφωνα με την Οδηγία 2001/42/ΕΚ (Οδηγία ΣΠΕ)²⁹

Οι συγκεκριμένες εκτιμήσεις ενδέχεται να απαιτούν μακρόχρονες διοικητικές διαδικασίες και χρονοβόρα συλλογή και ανάλυση δεδομένων. Συνήθως αυτό δεν αποτελεί πρόβλημα αν ο απαιτούμενος χρόνος και τα αναγκαία κεφάλαια προβλέπονται στην πρόταση.

Κατά συνέπεια, πριν από την υποβολή μιας πρότασης LIFE, οι αιτούντες χρειάζεται να εξετάσουν αν απαιτείται η διενέργεια μίας ή περισσότερων από τις εκτιμήσεις που αναφέρονται παραπάνω, σύμφωνα με την ευρωπαϊκή ή την εθνική νομοθεσία.

Οι αιτούντες οφείλουν να περιγράψουν στη φόρμα B5 πώς λαμβάνονται υπόψη αυτά τα ζητήματα και πώς οι ίδιοι σχεδιάζουν να ξεπεράσουν ενδεχόμενα προβλήματα. Για την πρόληψη απρόβλεπτων προβλημάτων, είναι αναγκαία η καλή επικοινωνία και διαβούλευση με τις αρμόδιες αρχές που είναι επιφορτισμένες με τις συγκεκριμένες διαδικασίες. Αυτό θα πρέπει να έχει ήδη ολοκληρωθεί στην αρχή της προετοιμασίας της πρότασης LIFE. Η φόρμα B5 είναι η σωστή ενότητα για να υποδείξετε αν έχουν ολοκληρωθεί οι διαβουλεύσεις με τις αρμόδιες αρχές που είναι

υπεύθυνες για τις διαδικασίες εκτίμησης, και να αναφέρετε τα αποτελέσματα των διαβουλεύσεων αυτών.

Τέλος, περιγράψτε λεπτομερώς πώς έχετε συνεκτιμήσει τους εν λόγω κινδύνους στον σχεδιασμό του έργου (χρονικός προγραμματισμός, προϋπολογισμός, κ.λπ.) και στον προσδιορισμό των δράσεων.

²⁸ Κωδικοποιημένο κείμενο Οδηγίας ΕΠΕ:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:026:0001:0021:EL:PDF>

²⁹ Οδηγία ΣΠΕ:

<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2001:197:0030:0037:EL:PDF>

**Φόρμα B6 - Continuation / valorisation of the project results after the end of the project /
Συνέχιση/αξιοποίηση των αποτελεσμάτων μετά το τέλος του έργου:**

Περιγράψτε πώς θα συνεχιστεί το έργο μετά το τέλος της χρηματοδότησης LIFE και ποιες ενέργειες απαιτούνται για την εδραίωση των αποτελεσμάτων, προκειμένου να διασφαλιστεί η βιωσιμότητά τους. Περιγράψτε μια σαφή στρατηγική ή τους ξεκάθαρους μηχανισμούς που θα εφαρμοστούν ώστε να διασφαλιστεί ότι τα αποτελέσματα του έργου θα συνεχιστούν και μετά το τέλος της περιόδου χρηματοδότησης. Αυτό υπερβαίνει τις δράσεις διάδοσης και το μετά-LIFE σχέδιο. Στο πλαίσιο αυτού του τομέα προτεραιότητας, τα έργα θα πρέπει να περιλαμβάνουν μια ξεκάθαρη στρατηγική για τη διατήρηση των αποτελεσμάτων του έργου από τις προτεινόμενες λύσεις, μετά την ολοκλήρωση του έργου. Οι δραστηριότητες του έργου χρειάζεται να επιδεικνύουν δέσμευση σε αυτόν τον βαθμό και να προετοιμάζουν τη συνέχιση του έργου ήδη καθ' όλη τη διάρκεια υλοποίησής του.

Λάβετε υπόψη ότι οι πληροφορίες που παρέχονται εδώ μπορούν να επικαιροποιηθούν κατά τη διάρκεια εκτέλεσης του έργου σύμφωνα με τα αποτελέσματα του έργου.

Ειδικότερα, παρακαλούμε απαντήστε στα ακόλουθα ερωτήματα:

- **Which actions will have to be carried out or continued after the end of the project? / Ποιες δράσεις θα πρέπει να διενεργηθούν ή να συνεχιστούν μετά την ολοκλήρωση του έργου; (μέγ. 5.000 χαρακτήρες)** Αναφέρετε αυτές τις δράσεις σημειώνοντας τον κωδικό αναφοράς τους (π.χ. A1, A2, κ.λπ.) και τον τίτλο τους.
- **How will this be achieved? / Πώς θα επιτευχθεί αυτό; Which resources will be necessary to carry out these actions? / Ποιοι πόροι θα χρειαστούν για τη διενέργεια αυτών των δράσεων; (μέγ. 5.000 χαρακτήρες)** Αναφέρετε πώς οι παραπάνω δράσεις θα συνεχιστούν μετά το τέλος του έργου, από ποιον, μέσα σε ποιο χρονοδιάγραμμα και με τι χρηματοδότηση. Εξετάστε εδώ τους τεχνικούς, χρηματοοικονομικούς και ανθρώπινους πόρους.
- **To what extent will the results and lessons of the project be actively disseminated, transferred and/or replicated after the end of the project to those persons and/or organisations that could best make use of them? / Σε τι βαθμό τα αποτελέσματα και διδάγματα του έργου θα διαδοθούν, μεταφερθούν ή/και αναπαραχθούν στην πράξη μετά το τέλος του έργου, προς τα άτομα ή/και τους οργανισμούς που θα μπορούσαν να τα αξιοποιήσουν καλύτερα; (αναφέρατε συγκεκριμένα άτομα/οργανισμούς) (μέγ. 5.000 χαρακτήρες):** Αναφέρετε με ποιον τρόπο θα συνεχιστούν οι δραστηριότητες διάδοσης/αναπαραγωγής μετά το τέλος του έργου. Απαριθμήστε τα άτομα/οργανισμούς που έχουν οριστεί μέχρι στιγμής ως κοινό-στόχος για τις εν λόγω δραστηριότητες διάδοσης.
- **How will the long-term sustainability of the project's concrete actions be assured? / Πώς θα διασφαλιστεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα συγκεκριμένων δράσεων του έργου; (μέγ. 5.000 χαρακτήρες):** Παρακαλούμε περιγράψτε λεπτομερώς.

3.3.3 Αναλυτική τεχνική περιγραφή των προτεινόμενων δράσεων (φόρμες C)

Ο αιτών οφείλει να καταγράψει όλες τις δράσεις που θα υλοποιηθούν στο πλαίσιο του έργου. Υπάρχουν έξι κατηγορίες δράσεων:

- A. Preparatory actions / Προπαρασκευαστικές δράσεις (εφόσον χρειάζεται)
- B. Purchase/lease of land and/or compensation payments for use rights / Αγορά/μίσθωση γης ή/και αποζημίωση για δικαιώματα χρήσης γης (εφόσον χρειάζεται)
- C. Implementation actions / Δράσεις υλοποίησης (υποχρεωτικό)
- D. Monitoring the impact of the project actions / Δράσεις παρακολούθησης του αντίκτυπου του έργου (υποχρεωτικό)
- E. Communication and dissemination of results / Επικοινωνία και διάδοση αποτελεσμάτων (υποχρεωτικό)
- F. Project management and monitoring of the project progress / Διαχείριση έργου και παρακολούθηση της προόδου του έργου (υποχρεωτικό)

Για να θεωρηθούν επιλέξιμες προς χρηματοδότηση, όλες οι δράσεις πρέπει να πληρούν κάθε μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

- η αναγκαιότητα της δράσης πρέπει να είναι επαρκώς αιτιολογημένη, στο πλαίσιο των στόχων του έργου, και
- πρέπει να διασφαλίζεται η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των επενδύσεων.

Ο αιτών οφείλει να απαριθμήσει τις δράσεις για κάθε διαφορετική κατηγορία δράσεων (Α, Β, C, κ.λπ.) στη φόρμα C: A1, A2, ..., B1, B2, ..., C1, C2, ..., κ.ο.κ. Οι διάφορες δράσεις λαμβάνουν αυτόματα διαδοχική αρίθμηση ανά κατηγορία δράσης, και η σειρά τους μπορεί να αλλάξει με τη χρήση του βέλους «Up ↑» (πάνω) και «Down ↓» (κάτω). Μέσα σε κάθε δράση (A1, A2, ..., B1, B2, ... κ.ο.κ.), στην ενότητα **Description (what, how, where, when and why) / Περιγραφή (τι, πώς, πού, πότε και γιατί)** μπορούν να περιληφθούν από τον αιτούντα (μη αυτόματα) συγκεκριμένες επιμέρους δράσεις (A1.1, A1.2, κ.ο.κ.). Κατά τη δημιουργία μιας πρότασης συνιστάται να περιοριστεί όσο το δυνατόν περισσότερο ο αριθμός των δράσεων, ομαδοποιώντας τις σε ομοιογενείς δραστηριότητες και αποσαφηνίζοντας τη λογική σειρά εκτέλεσής τους μέσω επιμέρους δράσεων. **Υπενθυμίζουμε ότι ο αριθμός των δράσεων και των επιμέρους δράσεων πρέπει να περιορίζεται στις απολύτως αναγκαίες για την αποσαφήνιση της λογική σειράς του έργου.**

Προτείνεται να παρουσιάζονται ως ξεχωριστές δράσεις μόνο εκείνες οι δράσεις που αναμένεται να έχουν σημαντικό αντίκτυπο στο έργο (π.χ. σχεδιασμός της πιλοτικής εφαρμογής, κατασκευή της πιλοτικής εφαρμογής, κ.λπ.).

Οι δράσεις χρειάζεται να περιγραφούν με όσο το δυνατόν μεγαλύτερη ακρίβεια. Οι περιγραφές μπορούν να συνοδεύονται από χάρτες που προσδιορίζουν τη θέση των δράσεων, επεξηγηματικά γραφήματα, πίνακες ή εικόνες, τα οποία θα συμπεριληφθούν στις φόρμες μέσω της λειτουργίας «Εικόνες» (Pictures). Οι δράσεις δεν πρέπει να συγχέονται με τα παραδοτέα.

Η περιγραφή κάθε δράσης οφείλει να υποδεικνύει με σαφήνεια τις σχέσεις με άλλες δράσεις, καθώς και πώς αυτή συμβάλλει στους συνολικούς στόχους του έργου (και σε ποσοτικούς όρους). Απαιτείται να υπάρχει **σαφής συνάφεια ανάμεσα στην τεχνική περιγραφή της δράσης και τους χρηματοδοτικούς πόρους που διατίθενται για αυτήν.**

Για κάθε δράση, ο αιτών υποχρεούται να παρέχει τις ακόλουθες πληροφορίες:

- **Name of the action / Τίτλος της δράσης (μέγ. 200 χαρακτήρες):** Βεβαιωθείτε ότι ο τίτλος είναι σύντομος και ότι αντανακλά ξεκάθαρα τον στόχο της δράσης.
- **Beneficiary responsible for implementation / Δικαιούχος υπεύθυνος για την υλοποίηση:** Υποδείξτε ποιος εκ των δικαιούχων του έργου θα είναι υπεύθυνος για τον συντονισμό υλοποίησης της συγκεκριμένης δράσης, επιλέγοντας ένα όνομα από το αναπτυσσόμενο μενού. Εάν χρειάζεται να εμπλακούν περισσότεροι του ενός δικαιούχοι, παρακαλούμε αναφέρατε λεπτομερώς ποιος δικαιούχος είναι αρμόδιος για ποιο τμήμα της εν λόγω δράσης στο πεδίο κειμένου (μέγ. 500 χαρακτήρες) που βρίσκεται κάτω από την αναπτυσσόμενη λίστα.
- **Description (what, how, where, when and why) / Περιγραφή (τι, πώς, πού, πότε και γιατί) (μέγ. 7.000 χαρακτήρες):** Περιγράψτε το περιεχόμενο της δράσης, υποδεικνύοντας τι θα συμβεί, με ποια μέσα, σε ποια τοποθεσία/τόπο, με τι διάρκεια και τι ημερομηνία ολοκλήρωσης. Προσδιορίστε επακριβώς τις σχέσεις με άλλες δράσεις. Αναφέρατε **γιατί** είναι αναγκαία η συγκεκριμένη δράση και με ποιον τρόπο θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων του έργου. Για δράσεις που υλοποιούνται εκτός Ευρωπαϊκής Ένωσης, είναι απαραίτητο να εξηγηθεί αναλυτικά γιατί οι εν λόγω δράσεις είναι αναγκαίες για την επίτευξη των

περιβαλλοντικών στόχων της Ένωσης και τη διασφάλιση της αποτελεσματικότητας των παρεμβάσεων που εκτελούνται σε εδάφη των κρατών μελών όπου ισχύουν οι Συνθήκες, στο πλαίσιο του έργου. Στην ενότητα αυτή μπορούν να περιληφθούν από τον αιτούντα, μη αυτόματα, συγκεκριμένες επιμέρους δράσεις (A1.1, A1.2, κ.ο.κ. – βλ. παράδειγμα παραπάνω).

- **Assumptions related to major costs of the action / Υποθέσεις σχετικές με σημαντικά κόστη της δράσης (μέγ. 2.000 χαρακτήρες):** Συνοψίστε τη χρησιμοποιούμενη μεθοδολογία για τον υπολογισμό του κόστους των κύριων δαπανών στη συγκεκριμένη δράση (π.χ. αριθμός ημερών x μέσο ημερήσιο κόστος, κ.λπ.). Σημειώνεται ότι το συνολικό κόστος της δράσης, όπως αποτυπώνεται στις οικονομικές φόρμες, εμφανίζεται αυτόματα (άθροισμα των γραμμών κόστους στη φόρμα F για τη συγκεκριμένη δράση). Κατά τη δημιουργία μιας νέας δράσης, η τιμή αυτή είναι 0 € από προεπιλογή. Πρέπει να δώσετε λεπτομέρειες για τους διάφορους υπολογισμούς και εκτιμήσεις που αφορούν το εν λόγω συνολικό κόστος.
- **Deliverables / Παραδοτέα:** Αναφέρετε όλα τα παραδοτέα προϊόντα που σχετίζονται με κάθε δράση, καθώς και την αντίστοιχη προθεσμία ολοκλήρωσης (ημέρα /μήνας /έτος) χρησιμοποιώντας το κουμπί «Προσθήκη» (Add). **Παραδοτέα προϊόντα** είναι όλα εκείνα τα **υλικά** προϊόντα που μπορούν να αποσταλούν (π.χ. σχέδια διαχείρισης, μελέτες και άλλα έγγραφα, λογισμικά, βίντεο, κ.λπ.). Για κάθε παραδοτέο, αναφέρετε την προθεσμία ολοκλήρωσης (ημέρα /μήνα /έτος). Υπογραμμίζεται ότι κάθε παραδοτέο προϊόν πρέπει **να υποβάλλεται στην Αναθέτουσα Αρχή ως ξεχωριστό έγγραφο** (με το λογότυπο LIFE), μαζί με μια αναφορά δραστηριοτήτων.
- **Milestones / Ορόσημα:** Αναφέρετε όλα τα ορόσημα του έργου που σχετίζονται με κάθε δράση, και την αντίστοιχη προθεσμία παράδοσης/επίτευξης (ημέρα /μήνας /έτος). **Ως ορόσημα του έργου** ορίζονται όλες οι **σημαντικές στιγμές** κατά την υλοποίηση του έργου, π.χ. «Διορισμός Διευθυντή Έργου», «Έναρξη λειτουργίας του πρωτοτύπου», «Τελικό συνέδριο», κ.λπ. Τα αντίστοιχα έγγραφα δεν χρειάζεται να υποβληθούν στην Αναθέτουσα Αρχή. Θα χρειαστεί να ενημερώσετε την Αναθέτουσα Αρχή κατά πόσο ένα ορόσημο έχει ολοκληρωθεί ή όχι, με τις τεχνικές αναφορές που θα της αποστείλετε.
- **Timetable / Χρονοδιάγραμμα:** Σημειώστε την αντίστοιχη περίοδο υλοποίησης για κάθε δράση του έργου. Όταν σχεδιάζετε την περίοδο υλοποίησης του έργου σας, έχετε κατά νου ότι ένα έργο του Προγράμματος LIFE 2017 δεν μπορεί να ξεκινήσει πριν από τις 15 Ιουνίου 2018. Επίσης, είναι σημαντικό να προσθέσετε ένα κατάλληλο χρονικό περιθώριο ασφαλείας στο τέλος του έργου, για τις αναπόφευκτες απρόβλεπτες καθυστερήσεις.

Δείτε παρακάτω τις επιπλέον πληροφορίες που απαιτούνται για κάθε συγκεκριμένη δράση.

Φόρμα C0 – List of all actions / Κατάλογος όλων των δράσεων

Η συγκεκριμένη φόρμα παρέχει στον αιτών τη δυνατότητα να δημιουργήσει όλες τις δράσεις που προβλέπονται για το έργο, ανά είδος δράσης (A, B, C, κ.ο.κ.), χρησιμοποιώντας το κουμπί «Προσθήκη δράσης στο έργο» (Add project action). Μόλις δημιουργηθεί μια δράση, μπορείτε να πατήσετε στο κουμπί «Αποθήκευση και συνέχεια» (Save and next) για να δημιουργήσετε αμέσως μια νέα δράση.

Πολύ σημαντικό: οι δράσεις του έργου είναι απαραίτητο να δημιουργηθούν προκειμένου να έχετε τη δυνατότητα να καταχωρήσετε έξοδα στις οικονομικές φόρμες κατηγορίας F.

Φόρμα C1

A. Preparatory actions / Προπαρασκευαστικές δράσεις (εφόσον χρειάζεται)

Όλες οι προπαρασκευαστικές δράσεις πρέπει να οδηγούν σε πρακτικές προτάσεις ή/και πληροφορίες που να μπορούν να εφαρμοστούν (είτε κατά τη διάρκεια του έργου ή μετά το τέλος του) και να χρησιμοποιηθούν χωρίς να απαιτείται περαιτέρω προπαρασκευαστική εργασία. Τα έργα δεν πρέπει να περιλαμβάνουν προπαρασκευαστικές δράσεις οι οποίες έχουν ολοκληρωθεί πριν από την έναρξη του έργου.

Οι προπαρασκευαστικές δράσεις οφείλουν:

- να έχουν άμεση σχέση με τους στόχους του έργου
- να είναι σημαντικά μικρότερης διάρκειας από τη διάρκεια του έργου και να ολοκληρώνονται πολύ νωρίτερα από το τέλος του έργου
- να μην αποτελούν δράσεις έρευνας, εκτός και αν αφορούν κάποια από τις εξαιρέσεις που περιγράφονται στην παράγραφο 1.5.15 του παρόντος Οδηγού

Οι προπαρασκευαστικές δράσεις, επομένως, πρέπει να περιορίζονται πρωτίστως στην προετοιμασία του καθεαυτού σταδίου υλοποίησης του έργου (τεχνικός σχεδιασμός, διαδικασίες εγκρίσεων, διαβουλεύσεις με τα ενδιαφερόμενα μέρη, κ.λπ.).

Οι προπαρασκευαστικές δράσεις πρέπει να καλύπτουν όλες εκείνες τις ενέργειες που χρειάζεται να έχουν ολοκληρωθεί προκειμένου να ξεκινήσουν ή να υλοποιηθούν σωστά οι υπόλοιπες δράσεις του έργου που ανήκουν στις κατηγορίες B, C, D, E ή F. Αυτό περιλαμβάνει την προετοιμασία τεχνικών εγγράφων (προσχέδια, κ.λπ.) καθώς και όποια άλλη διοικητική ή νομική διαδικασία απαιτείται να εκτελεστεί (διαβούλευση, πρόσκληση υποβολής προσφορών, γνωμοδότηση, εκπαίδευση, κ.λπ.).

Εάν προβλέπεται η εκπόνηση σχεδίου διαχείρισης ή/και σχεδίων δράσης, η περιγραφή της αντίστοιχης προπαρασκευαστικής δράσης πρέπει να προσδιορίζει τι χρειάζεται να γίνει ώστε να διασφαλιστεί η υλοποίηση των εν λόγω σχεδίων (για παράδειγμα, το σχέδιο να λάβει την έγκριση των αρμόδιων αρχών πριν από την ολοκλήρωση του έργου).

Σε περίπτωση που οι προπαρασκευαστικές δράσεις δεν οδηγούν σε άμεση υλοποίηση κατά τη διάρκεια του έργου, η περιγραφή τους θα πρέπει να περιλαμβάνει ένα επαρκές σύνολο επεξηγήσεων, δεσμεύσεις και εγγυήσεις που να αποδεικνύουν ότι η πλήρης εφαρμογή τους μετά το έργο είναι διασφαλισμένη. Διαφορετικά, οι εν λόγω δράσεις ενδέχεται να διαγραφούν από το έργο κατά το στάδιο της αναθεώρησης.

B. Purchase/lease of land and/or compensation payment for use rights / Αγορά/μίσθωση γης ή/και αποζημίωση για δικαιώματα χρήσης γης

Είναι ιδιαίτερα σημαντικό η περιγραφή κάθε δράσης να καταδεικνύει σαφώς πώς ικανοποιείται κάθε ένας από τους όρους επιλεξιμότητας αναφορικά με την αγορά γης, που περιγράφονται στην ενότητα 2.4.3 των Οδηγιών για αιτούντες 2017 - Φύση και Βιοποικιλότητα.

Για κάθε δράση, παρακαλούμε περιγράψτε σε τι στάδιο βρίσκονται οι συνεννοήσεις με τους ιδιοκτήτες της γης. Έχει γίνει συζήτηση μαζί τους και είναι καταρχήν σύμφωνοι; Προσδιορίστε επακριβώς τι είδους οικότοποι θα αγοραστούν/εκμισθωθούν και πού βρίσκονται. Αναφέρατε τι

έκταση γης θα αγοραστεί/εκμισθωθεί ανά είδος οικότοπου και αιτιολογήστε το προτεινόμενο κόστος ανά εκτάριο συγκριτικά με τις τρέχουσες τιμές γης. Δηλώστε συγκεκριμένα εάν η αγορά της γης πρόκειται να γίνει μέσω **ανταλλαγής γαιών** (για να είναι επιλέξιμη η ανταλλαγή πρέπει να έχει ολοκληρωθεί πριν από το τέλος του έργου). Αν η αγορά ή η εκμίσθωση της γης είναι αναγκαία προκειμένου να διενεργηθούν άλλες δράσεις στο πλαίσιο του έργου, **υποδείξτε ποιες δράσεις** εξαρτώνται από τη συγκεκριμένη αγορά ή εκμίσθωση. Ανάλογα με την περίπτωση, παρακαλούμε αναφέρατε **«εναλλακτική» γη** που θα μπορούσε να αγοραστεί σε περίπτωση που προκύψουν δυσκολίες με τον αρχικό στόχο.

C. Implementation actions / Δράσεις υλοποίησης (υποχρεωτικό)

Οι δράσεις υλοποίησης (δράσεις κατηγορίας C) αποτελούν τις βασικές δράσεις της πρότασης. Απαιτείται πάντα να είναι *πιλοτικές δράσεις ή δράσεις επίδειξης ή/και βέλτιστων πρακτικών*, ή να στηρίζουν την επικοινωνία, τη διάδοση πληροφοριών και την αύξηση της ευαισθητοποίησης στον τομέα της δράσης για το κλίμα. Το αποτέλεσμα όλων των δράσεων κατηγορίας C πρέπει **να είναι συγκεκριμένο και μετρήσιμο, και να προσφέρει σαφή οφέλη** στις δράσεις για το κλίμα τις οποίες αφορά. Τα εν λόγω οφέλη πρέπει να μπορούν να μετρηθούν και να αξιολογηθούν μέσω **των δράσεων παρακολούθησης κατηγορίας D**. Το αποτέλεσμα κάθε δράσης, κατά το δυνατόν ποσοτικοποιημένο, θα πρέπει να αποτυπώνεται στο αντίστοιχο πεδίο με τα παραδοτέα ή/και τα ορόσημα του έργου.

Η πρόταση είναι απαραίτητο να περιλαμβάνει υποχρεωτικά μια δράση **αναπαραγωγής ή μεταφοράς**. Η δράση αυτή θα περιλαμβάνει ένα ακριβές σύνολο δραστηριοτήτων για την οικονομικά αποδοτική αναπαραγωγή ή μεταφορά των δράσεων και αποτελεσμάτων, αλλά και τα μέτρα που έχουν ληφθεί ώστε να εξασφαλιστεί η καθεαυτή αναπαραγωγή ή μεταφορά επιτυχημένων πιλοτικών δράσεων ή δράσεων επίδειξης. Η επιτυχής αναπαραγωγή και δυνατότητα μεταφοράς προϋποθέτουν τη χάραξη μιας στρατηγικής η οποία θα περιλαμβάνει ενέργειες που θα πολλαπλασιάζουν τον αντίκτυπο των λύσεων του έργου και θα διασφαλίζουν την ευρύτερη διεύθυνσή τους σε μεγάλες μάζες του πληθυσμού κατά τη διάρκεια του έργου ή/και σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα μετά το τέλος του έργου LIFE. Η διαδικασία αυτή υπερβαίνει τη μεταφορά γνώσης και τη δικτύωση, και αφορά την εφαρμογή των τεχνικών, των μεθόδων ή των στρατηγικών που αναπτύχθηκαν ή εφαρμόστηκαν στο έργο, σε άλλους τομείς.

Η αναπαραγωγή και η δυνατότητα μεταφοράς υπερβαίνουν τη διάδοση και αφορούν συγκεκριμένες δράσεις του έργου που αναπαράγουν και μεταφέρουν, για παράδειγμα, τις λύσεις του έργου σε άλλους τομείς, οντότητες, περιοχές και χώρες.

Οι ακόλουθες δραστηριότητες μπορούν να θεωρηθούν παραδείγματα δραστηριοτήτων αναπαραγωγής και μεταφοράς κατά την υλοποίηση του έργου:

1. Εφαρμογή μιας τεχνικής ή μεθόδου σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές
2. Παραχώρηση δικαιωμάτων χρήσης των προτεινόμενων τεχνικών ή μεθόδων σε άλλους οργανισμούς
3. Υπογραφή συμφώνου συνεργασίας με άλλους εμπορικούς/βιομηχανικούς εταίρους για την εφαρμογή των προτεινόμενων τεχνικών ή μεθόδων σε διαφορετικές γεωγραφικές περιοχές από αυτές που χρησιμοποιήθηκαν κατά το έργο

4. Προετοιμασία παραδειγμάτων επιχειρηματικής υλοποίησης των προτεινόμενων τεχνικών (επιχειρηματικό σχέδιο για εμπορικά αξιοποιήσιμα έργα) ή μεθόδων σε διαφορετικούς κλάδους από αυτούς που εξετάστηκαν στο πλαίσιο του έργου

D. Monitoring the impact of the project actions / Δράσεις παρακολούθησης του αντίκτυπου του έργου (υποχρεωτικό)

Κάθε έργο θα πρέπει να υποβάλει αναφορά σχετικά με τα αποτελέσματα και τον αντίκτυπο του έργου, λαμβάνοντας υπόψη τους **δείκτες επίδοσης LIFE** (βλ. πίνακα Excel: LIFE Performance Indicators Call 2017 / Δείκτες επίδοσης LIFE - πρόσκληση 2016). Οι δείκτες αυτοί θα συμβάλουν στην αξιολόγηση του αντίκτυπου του έργου LIFE. Παρακαλούμε μελετήστε τους δείκτες του έργου και συμπληρώστε τον αντίκτυπο της προτεινόμενης λύσης, κατά τη διάρκεια ή στο τέλος του έργου (συμπεριλάβετε σαφή ποσοτικοποίηση σε απόλυτους και σχετικούς όρους). Κάνετε το ίδιο 3 ή 5 έτη μετά την ολοκλήρωση του έργου (επιλέξτε το πιο κατάλληλο χρονικό πλαίσιο για το έργο σας).

Ο πίνακας Excel με τους δείκτες επίδοσης του έργου πρέπει να υποβληθεί μέσω του eProposal ως συνημμένο αρχείο (Attachement).

Μια δυναμική βάση δεδομένων δεικτών θα είναι διαθέσιμη στους επιτυχόντες αιτούντες το 2018. Μπορείτε να βρείτε πληροφορίες στην προεπισκόπηση της βάσης δεδομένων στην ακόλουθη ιστοσελίδα: http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/files/kpi/kpi_demo.htm. Σε περίπτωση που η ιστοσελίδα δεν λειτουργεί (αυτό μπορεί να συμβεί, για παράδειγμα, εάν ο αιτών δεν έχει εγκαταστήσει το Flash Plugin στο πρόγραμμα περιήγησης), είναι δυνατή η λήψη μιας ταινίας .mp4 από τον ακόλουθο σύνδεσμο:

http://ec.europa.eu/environment/life/project/Projects/files/kpi/kpi_demo.mp4

Στο στάδιο της αίτησης οι αιτούντες πρέπει να συμπληρώσουν τον πίνακα Excel που παρέχεται. Η δυναμική ηλεκτρονική βάση δεδομένων δεν μπορεί να συμπληρωθεί αυτή τη στιγμή και παρουσιάζεται μόνο για να δείξει στους αιτούντες το είδος των πληροφοριών που θα τους ζητηθεί να συμπληρώσουν εφόσον και έπειτα από την υπογραφή της συμφωνίας επιχορήγησης.

Η πρόταση θα πρέπει να περιλαμβάνει ειδική δράση για την παρακολούθηση και τη μέτρηση των δεικτών επίδοσης, με ξεχωριστό προϋπολογισμό. Πληροφορίες προόδου για τους δείκτες επίδοσης πρέπει να υποβάλλονται το λιγότερο μαζί με τις επίσημες αναφορές έργου (Αναφορά προόδου, Ενδιάμεση αναφορά και Τελική αναφορά).

Κατά περίπτωση, οι αιτούντες μπορούν να εφαρμόσουν μια ολοκληρωμένη ανάλυση κύκλου ζωής (AKZ) και να τη συμπεριλάβουν στα παραδοτέα του έργου.

Η εκτίμηση του **κοινωνικο-οικονομικού αντίκτυπου** των δράσεων του έργου στην τοπική οικονομία και τον πληθυσμό είναι επίσης υποχρεωτική και θα πρέπει να συμπεριληφθεί ως παραδοτέο. Αυτό μπορεί να λάβει τη μορφή μιας μελέτης που θα ενοποιεί τα δεδομένα και τα αποτελέσματα που προέκυψαν κατά τη διάρκεια ζωής του έργου, και η οποία θα παραδοθεί με την τελική αναφορά. Παραδείγματα θετικών επιδράσεων του έργου είναι τα ακόλουθα: άμεση ή έμμεση αύξηση της απασχόλησης, ενίσχυση άλλων δραστηριοτήτων (π.χ. οικοτουρισμός) που έχουν ως στόχο τη δημιουργία συμπληρωματικών πηγών εισοδήματος, μείωση της κοινωνικής και οικονομικής απομόνωσης, ενίσχυση της εικόνας της περιοχής/περιφέρειας, με αποτέλεσμα την αύξηση της βιωσιμότητας της τοπικής κοινότητας (ιδιαίτερα σε αγροτικές περιοχές).

E. Communication and dissemination of results / Επικοινωνία και διάδοση αποτελεσμάτων (υποχρεωτικό)

Τα έργα LIFE Δράση για το Κλίμα πρέπει να περιλαμβάνουν μια σημαντική ομάδα δραστηριοτήτων (ομαδοποιημένες συνθετικά σε λίγες ομοιογενείς επιμέρους δράσεις) για τη διάδοση των αποτελεσμάτων του έργου.

Τα έργα θα πρέπει κατά κανόνα να περιλαμβάνουν τους ακόλουθους τύπους δραστηριοτήτων επικοινωνίας:

- Δραστηριότητες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για το έργο, προς το ευρύ κοινό και τα ενδιαφερόμενα μέρη. Οι συγκεκριμένες δραστηριότητες πρέπει να ξεκινούν σε πρώιμο στάδιο του έργου.
- Δραστηριότητες διάδοσης με πιο τεχνικό περιεχόμενο, με στόχο τη μεταφορά των αποτελεσμάτων και των διδαγμάτων του έργου **στα ενδιαφερόμενα μέρη που θα μπορούσαν να επωφεληθούν σημαντικά από την εμπειρία του έργου.**
- Δραστηριότητες δικτύωσης.

Για κάθε δράση, προσδιορίστε το κοινό-στόχο και αιτιολογήστε την επιλογή σας. Αν μια δράση περιλαμβάνει συναντήσεις (για παράδειγμα, με τοπικούς φορείς), θα πρέπει να προσδιορίσετε πόσες συναντήσεις θα πραγματοποιηθούν, πού και πότε, ποιοι θα παρευρεθούν, τι θα συζητηθεί, πόσα άτομα αναμένεται να συμμετάσχουν και πώς αυτό θα βοηθήσει το έργο. Αν κάποια δράση αφορά έντυπα, φυλλάδια, δημοσιεύσεις, κ.λπ., προσδιορίστε τον αριθμό των αντιγράφων και των σελίδων (μέγεθος, χρώμα, κ.λπ.), καθώς και σε ποιους θα διανεμηθεί το υλικό και πότε. Αν κάποια δράση αφορά ταινία, προσδιορίστε τη μορφή, τη διάρκεια, τον αριθμό των αντιγράφων, πού θα προβληθεί, κ.λπ. Σε περίπτωση που οι δικαιούχοι προγραμματίζουν την παρουσίαση των αποτελεσμάτων του έργου σε εθνικές/διεθνείς εκδηλώσεις (διασκέψεις, συνέδρια), πρέπει να εξηγηθεί με σαφήνεια η συνάφεια τους με το έργο και η προστιθέμενη αξία που του προσφέρουν.

Όλες οι δράσεις πρέπει να συγκεκριμενοποιούν τα αναμενόμενα αποτελέσματα σε ποιοτικούς και ποσοτικούς όρους (π.χ. βελτιωμένη υποστήριξη από την τοπική κοινότητα, ενημερώθηκαν 2.500 άτομα, κυκλοφόρησαν 3.000 ενημερωτικά δελτία, κ.ο.κ.), υποδεικνύοντας πώς αυτά εξυπηρετούν τους στόχους του έργου.

Οι παρακάτω δραστηριότητες διάδοσης θεωρούνται υποχρεωτικές, και θα πρέπει να συγκεντρωθούν σε μία επιμέρους δράση η οποία θα περιλαμβάνει την ακόλουθη λίστα παραδοτέων:

- **Πληροφοριακές πινακίδες** που περιγράφουν το έργο, τοποθετημένες σε κομβικά σημεία προσιτά στο κοινό. Το λογότυπο LIFE πρέπει πάντα να αναγράφεται σε αυτές.
- Ένας καινούριος ή ένας υπάρχων ανανεωμένος **δικτυακός τόπος** (με το λογότυπο LIFE) (παραδοτέο).
- Μια **εκλαϊκευμένη αναφορά** σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή, στην αγγλική και στην πρωτότυπη γλώσσα του έργου, κατά την ολοκλήρωση του έργου. Η εν λόγω αναφορά θα έχει έκταση 5 έως 10 σελίδες και θα παρουσιάζει το έργο, τους στόχους του, τις δράσεις και τα αποτελέσματά του στο ευρύ κοινό.

Δικτύωση με άλλα έργα (συμπεριλαμβανομένων έργων στο πλαίσιο των προγραμμάτων LIFE III, LIFE+ ή/και LIFE), ενέργειες ανταλλαγής πληροφοριών, και άλλες δραστηριότητες που θα παρουσιαστούν ως μία ξεχωριστή, υποχρεωτική επιμέρους δράση.

Εργασίες συνεργασίας με τα μέσα ενημέρωσης, διοργάνωση και συμμετοχή σε εκδηλώσεις, παραγωγή εντύπων και ταινιών, τεχνικές δημοσιεύσεις – τέτοιου είδους δράσεις δεν θεωρούνται υποχρεωτικές, αλλά προβλέπονται σε πολλά έργα και είναι επιθυμητές καθώς αποτελούν απόδειξη καλής διάδοσης.

Δείτε τους Γενικούς Όρους του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) για περισσότερες λεπτομέρειες αναφορικά με τις απαιτήσεις επικοινωνίας και διάδοσης.

Ανατρέξτε, επίσης, στη διεύθυνση <http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm> για αναλυτικές οδηγίες σχετικά με τις δράσεις επικοινωνίας και διάδοσης, καθώς και οδηγίες για [τον σχεδιασμό ενός δικτυακού τόπου LIFE:](#)

<http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/resources/documents/website.pdf>.

F. Project management and monitoring of the project progress / Διαχείριση έργου και παρακολούθηση της εξέλιξης του έργου (υποχρεωτικό)

Ο αιτών οφείλει να καταγράψει τις διάφορες δραστηριότητες (ομαδοποιημένες συνθετικά σε λίγες ομοιογενείς επιμέρους δράσεις) με στόχο τη διαχείριση/λειτουργία του έργου και την παρακολούθηση της προόδου του έργου, καθώς και για τον ποιοτικό έλεγχο και τη διαχείριση του κινδύνου, συμπεριλαμβανομένου ενός σχεδίου έκτακτης ανάγκης. Η διαδικασία αυτή συνήθως περιλαμβάνει τουλάχιστον όλες τις ακόλουθες δραστηριότητες και συναφή έξοδα:

Overall project management / Συνολική διαχείριση έργου:

Κάθε έργο πρέπει να περιλαμβάνει μία επιμέρους δράση με τίτλο «Διαχείριση έργου από τον/την (όνομα υπεύθυνου δικαιούχου)» [Project management by (name of the beneficiary in charge)]. Η συγκεκριμένη επιμέρους δράση είναι απαραίτητο να περιλαμβάνει μια περιγραφή του **προσωπικού διαχείρισης** του έργου, και να περιγράφει τα καθήκοντα διαχείρισης και υποβολής αναφορών των δικαιούχων του έργου, ακόμη και αν η διαδικασία αυτή δεν επιβαρύνει οικονομικά το έργο.

Συμπεριλάβετε ένα **διάγραμμα διαχείρισης** που θα αναφέρει το εμπλεκόμενο τεχνικό και διοικητικό προσωπικό. Αυτό το διάγραμμα πρέπει να λειτουργεί ως απόδειξη ότι ο συντονιστής δικαιούχος (Διαχειριστής Έργου) έχει σαφή εξουσία και αποτελεσματικό έλεγχο επί του προσωπικού διαχείρισης του έργου, ακόμη και αν μέρος της διαχείρισης έργου χρειάζεται να ανατεθεί σε εξωτερικούς συνεργάτες. Εξηγήστε αν το προσωπικό διαχείρισης διαθέτει **προηγούμενη εμπειρία στη διαχείριση έργου**.

Συνιστάται θερμά ο διαχειριστής έργου να είναι πλήρους απασχόλησης. Αν κάποιος συντονιστής ή διαχειριστής έργου συμβάλλει επίσης άμεσα στην υλοποίηση ορισμένων δράσεων, ένα ανάλογο μέρος των εξόδων μισθοδοσίας του/της θα πρέπει να περιληφθεί στο εκτιμώμενο κόστος των ενεργειών αυτών.

Προβλέπεται ότι τη διαχείριση του έργου αναλαμβάνει το προσωπικό του συντονιστή δικαιούχου. Ωστόσο, είναι δυνατή η εξωτερική ανάθεση της διαχείρισης έργου βάσει κατάλληλης αιτιολόγησης, εφόσον ο συντονιστής δικαιούχος διατηρεί τον πλήρη και καθημερινό έλεγχο του έργου. Η πρόταση πρέπει να περιγράφει με σαφήνεια πώς διασφαλίζεται αυτός ο έλεγχος.

Χρειάζεται επίσης να αναφερθεί το **σκεπτικό για την κοινοπραξία του έργου**, αναφέροντας τη χώρα του κάθε δικαιούχου και τον ρόλο εκάστου στο έργο. Παρακαλούμε συμπεριλάβετε τον παρακάτω πίνακα ως συνημμένο της «Διαχείρισης έργου»:

	Country / Χώρα	Role in the project / Ρόλος
[Beneficiary 1] / [Δικαιούχος		
[Affiliate to Beneficiary 1] /		
[Beneficiary 2] / [Δικαιούχος		
[Beneficiary 3] / [Δικαιούχος		

Σε περίπτωση που προτείνετε να συμπεριληφθούν στην πρότασή σας συνδεδεμένες οντότητες, αυτές θα πρέπει να καταγραφούν επίσης στον πίνακα.

Audit report / Αναφορά ελέγχου:

Όπου απαιτείται (βλ. Γενικούς Όρους του Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE), ο εν λόγω έλεγχος δεν πρέπει να αφορά μόνο τη συμμόρφωση προς την εθνική νομοθεσία και τα λογιστικά πρότυπα, αλλά και να πιστοποιεί ότι όλες οι δαπάνες είναι σύμφωνες προς τους Γενικούς Όρους του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement). Στις οικονομικές φόρμες, τα έξοδα ελέγχου οφείλουν να βρίσκονται καταχωρημένα στην κατηγορία λογαριασμού «Λοιπά έξοδα» (Other costs). Η αναφορά ελέγχου πρέπει να προστεθεί στη λίστα με τα παραδοτέα του έργου. Δεν απαιτείται κάποια συγκεκριμένη επιμέρους δράση.

Το όριο για την απαίτηση πιστοποιητικού επί των οικονομικών καταστάσεων (πιστοποιητικό ελέγχου) είναι 325.000 ευρώ ευρωπαϊκής συνεισφοράς σε επίπεδο δικαιούχου. Αυτό σημαίνει ότι στην κατηγορία «Λοιπά έξοδα» (Other costs), η δαπάνη για πιστοποιητικά ελέγχου θα πρέπει να καλύπτει τον έλεγχο δαπανών όλων των δικαιούχων του έργου που λαμβάνουν ευρωπαϊκή συνεισφορά ύψους τουλάχιστον 325.000 ευρώ. Για δικαιούχους οι οποίοι λαμβάνουν μικρότερη ευρωπαϊκή συνεισφορά, δεν απαιτείται έλεγχος των εξόδων τους.

After-LIFE Plan / Σχέδιο για την περίοδο μετά τη λήξη του LIFE:

Ο συντονιστής δικαιούχος απαιτείται να παράγει και να υποβάλλει ένα «**μετά-LIFE σχέδιο**» (**After-LIFE Plan**) στην τελικής αναφοράς. Το συγκεκριμένο σχέδιο θα παρουσιαστεί στη γλώσσα του δικαιούχου και προαιρετικά στην αγγλική γλώσσα, σε έντυπη και ηλεκτρονική μορφή. Για πιλοτικά έργα και έργα επίδειξης, το μετά-LIFE σχέδιο (After-LIFE Plan) θα πρέπει επιπλέον να καθορίζει πώς θα συνεχιστεί η διάδοση και η επικοινωνία των αποτελεσμάτων μετά την ολοκλήρωση του έργου. Θα πρέπει να δίνει λεπτομέρειες για το ποιες δράσεις πρέπει να εκτελεστούν, πότε, από ποιον και με ποιες πηγές χρηματοδότησης. Απαιτείται η προσθήκη στην πρόταση μιας ειδικής επιμέρους δράσης, ενώ το σχέδιο θα πρέπει να προστεθεί στη λίστα με τα παραδοτέα του έργου.

Φόρμα – C2 Reporting schedule /

Χρονοδιάγραμμα υποβολής αναφορών

Activity reports foreseen /

Προβλεπόμενες αναφορές

δραστηριότητας:

Ο συντονιστής δικαιούχος υποχρεούται να υποβάλλει αναφορές στην Αναθέτουσα Αρχή σχετικά με την τεχνική και χρηματοοικονομική πορεία του έργου. Στις εν λόγω αναφορές πρέπει να υπογραμμίζονται τα αποτελέσματα που έχουν επιτευχθεί και τα προβλήματα που έχουν ενδεχομένως προκύψει.

Τονίζεται ότι το Συμφωνητικό Επιχορήγησης, καθώς και όλα τα έγγραφα που αφορούν τη διαχείριση έργου, την επίσημη υποβολή αναφορών (εξαιρουμένων των παραρτημάτων ή των παραδοτέων) και την επικοινωνία με την Αναθέτουσα Αρχή πρέπει να είναι γραμμένα στην αγγλική, ακόμα και αν η γλώσσα υποβολής της πρότασης έργου είναι διαφορετική. Ως εκ τούτου, το κόστος για τη μετάφραση των αναφορών (εξαιρουμένων των παραρτημάτων ή των παραδοτέων) θεωρείται επιλέξιμο.

Για έργα διάρκειας άνω των 24 μηνών ή έργα που αιτούνται ευρωπαϊκή χρηματοδότηση άνω των 300.000 €, είναι απαραίτητη η υποβολή μιας ενδιάμεσης αναφοράς, όπου θα περιλαμβάνεται αίτηση καταβολής δεύτερης προχρηματοδότησης. Για έργα διάρκειας άνω των 48 μηνών και έργα με ευρωπαϊκή χρηματοδότηση άνω των 4.000.000 €, είναι απαραίτητη η υποβολή μιας δεύτερης ενδιάμεσης αναφοράς εφόσον ο συντονιστής δικαιούχος επιθυμεί να ζητήσει την καταβολή τρίτης προχρηματοδότησης. Η ενδιάμεση αναφορά υποβάλλεται μαζί με την αίτηση ενδιάμεσης προχρηματοδότησης, σύμφωνα με τα όρια που ορίζονται στους Ειδικούς Όρους του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement). Μία «τελική αναφορά με αίτηση πληρωμής» (Final Report with payment request) θα πρέπει να υποβληθεί το αργότερο 3 μήνες μετά την ημερομηνία ολοκλήρωσης του έργου. Είναι απαραίτητο να προβλέπονται επίσης «αναφορές προόδου» (Progress reports), προκειμένου να διασφαλιστεί ότι λαμβάνεται τουλάχιστον μία αναφορά κάθε 18 μήνες (το χρονοδιάγραμμα υποβολής αναφορών μπορεί να τροποποιηθεί κατά το στάδιο αναθεώρησης). Παρακαλούμε συμβουλευτείτε τους Γενικούς Όρους του Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τις υποχρεώσεις υποβολής αναφορών στο πλαίσιο των έργων LIFE.

3.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΕΣ ΦΟΡΜΕΣ ΥΠΟΒΟΛΗΣ

Σημαντικό: Ο προϋπολογισμός του έργου μπορεί να περιλαμβάνει αποκλειστικά δαπάνες που προβλέπονται από το Άρθρο II.19 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement). Η συνεισφορά της ΕΕ θα υπολογιστεί βάσει των επιλέξιμων δαπανών.

Γενικές παρατηρήσεις

- Όλες οι δαπάνες πρέπει να είναι στρογγυλοποιημένες στο πλησιέστερο ακέραιο ποσό σε ευρώ. Οι φόρμες δεν επιτρέπουν την εισαγωγή δεκαδικών ψηφίων.
- Ο συντονιστής δικαιούχος και οι συνδικαιούχοι, οι οντότητες που αναγνωρίζονται ως «συνδεδεμένες οντότητες», καθώς και άλλες επιχειρήσεις που αποτελούν μέρος των ίδιων ομίλων ή συμμετοχών, δεν μπορούν να έχουν ρόλο υπεργολάβων.
- Η εσωτερική τιμολόγηση (δηλαδή δαπάνες που προκύπτουν από εσωτερικές συναλλαγές μεταξύ τμημάτων κάποιου δικαιούχου) πρέπει να αποφεύγεται και θα επιτραπεί μόνο εφόσον εξαιρεί κάθε στοιχείο κέρδους, ΦΠΑ και γενικών εξόδων. Σημειώνεται ότι οι δαπάνες κάθε ξεχωριστής νομικής οντότητας πρέπει κατ' αρχήν να δηλώνονται στη σωστή κατηγορία εξόδων (έξοδα προσωπικού, αναλώσιμα, άλλα έξοδα, κ.λπ.).
- Όλες οι συμβάσεις που ανήκουν σε κάποια κατηγορία δαπανών οφείλουν να σέβονται την αρχή περί απουσίας σύγκρουσης συμφερόντων, ανεξάρτητα από το εμπλεκόμενο ποσό.
- Ο φόρος προστιθέμενης αξίας που καταβάλλεται από τους δικαιούχους είναι επιλέξιμος, εκτός από τις ακόλουθες περιπτώσεις:
 - φορολογούμενες δραστηριότητες ή απαλλασσόμενες δραστηριότητες με δικαίωμα έκπτωσης
 - δραστηριότητες που ασκούνται από τον δικαιούχο ως δημόσια αρχή, είτε πρόκειται για κράτος, περιφερειακή ή τοπική κρατική αρχή, ή άλλον φορέα δημοσίου δικαίου
- Για κάθε γραμμή κόστους, επιλέξτε από τα αναπτυσσόμενα μενού τη σύντομη επωνυμία του δικαιούχου ο οποίος θα επιβαρυνθεί με τη σχετική δαπάνη, καθώς και τον αριθμό της δράσης με την οποία συνδέεται η σχετική δαπάνη.
- Για να προσθέσετε μια γραμμή κόστους χρησιμοποιήστε το κουμπί «Προσθήκη» (Add), και για να διαγράψετε μια γραμμή κόστους χρησιμοποιήστε το κουμπί «Διαγραφή» (Delete).
- Όλες οι οικονομικές φόρμες διαθέτουν ενεργοποιημένο το πλήκτρο Tab: για να δημιουργήσετε τις γραμμές κόστους γρήγορα, χρησιμοποιήστε το πλήκτρο Tab στο πληκτρολόγιο ώστε να μετακινηθείτε από το ένα πεδίο στο επόμενο, και στη συνέχεια το κουμπί «Προσθήκη» (Add) (μετά πατήστε το πλήκτρο «Enter» ώστε να προστεθεί η γραμμή κόστους).

Αν οι δικαιούχοι του έργου επιθυμούν να εμπλακούν σε δράσεις του έργου με μηδενικό κόστος (και να αποτυπώσουν τη σχετική πληροφορία στις δηλώσεις A3/A4), πρέπει να συμπεριλάβουν τις εν λόγω δράσεις στις οικονομικές φόρμες F1-F7 με το ανάλογο μηδενικό κόστος.

Εάν οι δικαιούχοι του έργου (ιδιωτικοί οργανισμοί) επιθυμούν να συμπεριλάβουν τα «συνδεδεμένα» προς αυτούς μέρη στο έργο, τότε οφείλουν να αναφέρουν στην περιγραφή του σχετικού στοιχείου κόστους ότι η δαπάνη αφορά την ανάλογη «συνδεδεμένη οντότητα + όνομα». Σημειώνεται ότι η

χρήση συνδεόμενων οντοτήτων θα πρέπει να συμπεριληφθεί στο Άρθρο 1.7 του μελλοντικού
συμφωνητικού επιχορήγησης.

Φόρμα F1 – Direct personnel costs / Έξοδα άμεσου προσωπικού

Γενικά: Τα μισθολογικά έξοδα για προσωπικό δημόσιου φορέα μπορούν να χρηματοδοτηθούν μόνον κατά το μέτρο που αφορούν δραστηριότητες υλοποίησης του έργου που ο σχετικός δημόσιος οργανισμός δεν θα είχε εκτελέσει αν δεν είχε αναληφθεί το έργο. Το εν λόγω προσωπικό, ασχέτως αν απασχολείται πλήρως ή μερικώς στο έργο, πρέπει να αποσπαστεί/να ανατεθεί ειδικά σε κάποιο έργο. Η ανάθεση ατόμου θα λάβει τη μορφή είτε ενός συμβατικού εγγράφου είτε μιας επιστολής ανάθεσης η οποία θα υπογράφεται από την αρμόδια υπηρεσία ή αρχή του αντίστοιχου δικαιούχου.

Επιπλέον, το ποσό της συνεισφοράς των δημόσιων φορέων (με την ιδιότητα του συντονιστή δικαιούχου ή/και του συνδικαιούχου) στον προϋπολογισμό του έργου πρέπει να υπερβαίνει (κατά 2% τουλάχιστον) το σύνολο των μισθολογικών εξόδων που χρεώνονται στο έργο για προσωπικό που δεν θεωρείται «πρόσθετο» (βλ. Άρθρο II.19.2, (a)(iii) των Γενικών Όρων του Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE). Αυτό θα ελέγχεται αυτόματα μέσω της Αναφοράς R4 – Compliance with 2% rule/ Συμμόρφωση με τον κανόνα του 2%, όταν η πρότασή σας αξιολογείται από το eProposal πριν από την υποβολή, καθώς και τόσο κατά το στάδιο επιλογής όσο και κατά τον υπολογισμό της τελικής συνεισφοράς της ΕΕ στη λήξη του έργου.

Ο ορισμός του κόστους για «πρόσθετο» προσωπικό περιλαμβάνει τις δαπάνες για το σύνολο του προσωπικού –μόνιμου ή προσωρινού– των δημόσιων φορέων του οποίου οι συμβάσεις ή οι ανανεώσεις συμβάσεων:

- ξεκινούν ακριβώς ή μετά την ημερομηνία έναρξης του έργου, ή ακριβώς στην ημερομηνία ή μετά την ημερομηνία υπογραφής της συμφωνίας επιχορήγησης στην περίπτωση που η υπογραφή λαμβάνει χώρα πριν από την ημερομηνία έναρξης του έργου, και
- αναφέρουν συγκεκριμένα το έργο LIFE.

Περισσότερες οδηγίες για τα ανωτέρω περιλαμβάνονται στο Παράρτημα Χ του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης.

Type of contract / Είδος σύμβασης: Επιλέξτε το είδος από το αναπτυσσόμενο μενού. Πρόσθετο ή Μη-Πρόσθετο Προσωπικό (σύμφωνα με τον παραπάνω ορισμό).

Σημειώνεται ότι οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών με ιδιώτες (δηλαδή φυσικά πρόσωπα) μπορούν να ενταχθούν στην κατηγορία αυτή, εφόσον πληρούται το Άρθρο II.19.2 (a) του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και οι εν λόγω ιδιώτες εργάζονται στον χώρο του δικαιούχου και υπό την εποπτεία του, και υπό τον όρο ότι αυτή η πρακτική είναι σύμφωνη με τις σχετικές εθνικές φορολογικές και κοινωνικές διατάξεις.

Σημαντικό: Ο χρόνος που αφιερώνει κάθε εργαζόμενος για το έργο καταγράφεται έγκαιρα (δηλαδή κάθε μέρα, κάθε εβδομάδα) χρησιμοποιώντας καταστάσεις ελέγχου του χρόνου εργασίας ή ισοδύναμο σύστημα καταγραφής που δημιουργείται και πιστοποιείται τακτικά από καθέναν από τους δικαιούχους του έργου, εκτός αν ο εργαζόμενος είναι ειδικά δεσμευμένος στο έργο σε βάση πλήρους απασχόλησης (ή με ένα καθορισμένο ποσοστό του χρόνου του/της) σύμφωνα με το Άρθρο II.19 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και το Παράρτημα Χ αυτού (Financial and Administrative Guidelines – Οικονομικές και διοικητικές οδηγίες), ή εργάζεται κατά μέσο όρο λιγότερο από 2 ημέρες το μήνα για το έργο LIFE.

Category/ Role in the project – Κατηγορία/ Ρόλος στο έργο: Απαιτείται να αναφέρετε κάθε επαγγελματική κατηγορία κατά τρόπο σαφή και αδιαμφισβήτητο ώστε η Αναθέτουσα Αρχή να μπορεί να ελέγξει το εργατικό δυναμικό που διατίθεται στο έργο. Η περιγραφή θα είναι σύντομη και

ξεκάθαρη (π.χ. Ερευνητής Α'). Παραδείγματα κατηγοριών/ρόλων του προσωπικού στο έργο είναι τα ακόλουθα: ανώτερος μηχανικός / διαχειριστής έργου, τεχνικός / ανάλυση δεδομένων, διοικητικό στέλεχος / οικονομική διαχείριση, κ.λπ. Σε περίπτωση που η επαγγελματική κατηγορία δεν είναι επεξηγηματική του ρόλου που θα διαδραματίσει ένα άτομο στο έργο, οφείλετε επίσης να περιλάβετε τις πρόσθετες πληροφορίες, όχι εδώ, αλλά στην ενότητα "Υποθέσεις σχετικές με τα σημαντικά έξοδα της δράσης" της σχετικής δράσης (έντυπα C). Για παράδειγμα, αν ο ρόλος είναι Ερευνητής Α' στον τομέα της Αγροτικής Οικονομίας, θα συμπεριλάβετε εδώ μόνο τον «Ερευνητή Α'», και οι πρόσθετες πληροφορίες θα συμπεριληφθούν στη σχετική δράση.

Daily rate / Ημερήσια χρέωση: Η ημερήσια χρέωση για κάθε μέλος του προσωπικού υπολογίζεται βάσει των ακαθάριστων αποδοχών συν τις υποχρεωτικές εισφορές κοινωνικής ασφάλισης και τις λοιπές νόμιμες δαπάνες (υπό την προϋπόθεση ότι οι δαπάνες αυτές είναι σύμφωνες με τη συνήθη πολιτική του δικαιούχου όσον αφορά τις αμοιβές), εξαιρουμένης κάθε άλλης δαπάνης (βλ. Παράρτημα Χ του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) για περαιτέρω σχετικές οδηγίες). Για τη διαμόρφωση της πρότασης προϋπολογισμού μόνο, το ημερομίσθιο μπορεί να υπολογιστεί σύμφωνα με τις μέσες μισθολογικές χρεώσεις που κρίνονται λογικές για την εν λόγω κατηγορία προσωπικού, τον κλάδο, τη χώρα, το είδος του οργανισμού, κ.λπ. Κατά την εκτίμηση του μέσου ημερομισθίου, παρακαλούμε συνυπολογίστε τις προβλέψιμες μισθολογικές αυξήσεις για τη διάρκεια του έργου.

Ο συνολικός όγκος παραγωγικού χρόνου ανά έτος πρέπει να υπολογίζεται βάσει των συνολικών ωρών/ημερών εργασίας σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία, τις συλλογικές συμβάσεις, τις συμβάσεις εργασίας, κ.λπ. Ένα παράδειγμα προσδιορισμού του συνολικού παραγωγικού χρόνου ανά έτος θα μπορούσε να έχει ως εξής (πάντα σύμφωνα με τη σχετική νομοθεσία):

Ημέρες ανά έτος	365
Μείον 52	ημέρες
σαββατοκύριακα	104
	ημέρες
Μείον ετήσιες αργίες	21 ημέρες
Μείον επίσημες αργίες	15 ημέρες
Μείον ασθένεια / άλλο (κατά περίπτωση)	10
	ημέρες
= Συνολικός παραγωγικός χρόνος	<u>215</u>
	<u>ημέρες</u>

Σημειώνεται ότι οι ημερήσιες χρεώσεις που αναφέρονται στην πρόταση προϋπολογισμού δεν πρέπει να χρησιμοποιούνται κατά τη δήλωση δαπανών του έργου. Στο καθ' εαυτό έργο επιτρέπεται η χρέωση μόνο των πραγματικών δαπανών, δηλαδή των πραγματικών χρεώσεων και των πραγματικών ωρών/ημερών εργασίας για το έργο. Τυχόν σημαντικές αποκλίσεις από τα προϋπολογισθέντα έξοδα πρέπει να αιτιολογούνται. Οι δαπάνες προσωπικού υπολογίζονται με βάση τις ωριαίες χρεώσεις που προκύπτουν από τη διαίρεση των πραγματικών ετήσιων ακαθάριστων αποδοχών συν των υποχρεωτικών εισφορών κοινωνικής ασφάλισης και των λοιπών νόμιμων δαπανών που εντάσσονται στις αμοιβές εργαζομένου, με τις πραγματικές συνολικές παραγωγικές ώρες/ημέρες για τον συγκεκριμένο εργαζόμενο. Σε περίπτωση που οι πραγματικές

συνολικές παραγωγικές ώρες για τον εργαζόμενο δεν καταγράφονται σε ένα αξιόπιστο σύστημα καταγραφής χρόνου (π.χ. όταν εργάζεται με πλήρη απασχόληση ή στη βάση ενός καθορισμένου ποσοστού του χρόνου όπως φαίνεται στη σύμβασή του), θα πρέπει να χρησιμοποιείται η προκαθορισμένη τιμή των 1.720 παραγωγικών ωρών.

Number of person-days / Αριθμός εργατοημερών: Ο αριθμός των εργατοημερών που απαιτούνται για την εκτέλεση του έργου.

Direct personnel costs / Άμεσα έξοδα προσωπικού: Υπολογίζονται αυτόματα πολλαπλασιάζοντας τον συνολικό αριθμό των εργατοημερών για μια συγκεκριμένη κατηγορία με την ημερήσια χρέωση για την κατηγορία αυτή.

Φόρμα F2 – Travel and subsistence costs / Έξοδα ταξιδιού και διαμονής

Σημείωση: Σε αυτήν την κατηγορία προϋπολογισμού οι αιτούντες πρέπει να προβλέψουν τα έξοδα μετακίνησης 2 ατόμων από το έργο προκειμένου να παρακολουθήσουν μια εναρκτήρια συνάντηση με εκπροσώπους της Αναθέτουσας Αρχής.

Beneficiary and Action number / Δικαιούχος και αριθμός δράσης: Παρακαλούμε επιλέξτε τον δικαιούχο και τον αριθμό δράσης που αφορούν τα έξοδα ταξιδιού και διαμονής.

Destination / Προορισμός: Επιλέξτε την ανάλογη κατηγορία προορισμού: εθνικός, εντός ΕΕ, εκτός ΕΕ.

Explanation of assumptions / Εξήγηση παραδοχών: Εξηγήστε σύντομα και με σαφήνεια τις παραδοχές που έγιναν για τον υπολογισμό του κόστους οδοιπορικών και διαμονής.

Ο σκοπός του ταξιδιού πρέπει να περιγράφεται με σαφήνεια (συμπεριλαμβάνοντας τον αριθμό των ημερών και των ατόμων που ταξιδεύουν για τον ίδιο σκοπό), ώστε να καταστεί δυνατή η εκτίμηση του κόστους σε σχέση με τους στόχους του έργου.

Παραδείγματα για τη συμπλήρωση του πεδίου «Explanation of assumptions / Εξήγηση παραδοχών»:
«2 άτομα x 1 εκδήλωση διάδοσης "xxx" για 2 ημέρες», «1 άτομο x 1 συνάντηση τεχνικού συντονισμού x 1 ημέρα», «3 άτομα x 3 επισκέψεις στην περιοχή του έργου x 2 ημέρες».

Στη συγκεκριμένη κατηγορία πρέπει να περιληφθούν αποκλειστικά οι δαπάνες για ταξίδια και διαμονή. Οι δαπάνες που συνδέονται με τη συμμετοχή σε συνέδρια, όπως τα τέλη συμμετοχής, πρέπει να δηλώνονται στις «Λοιπά έξοδα» (φόρμα F7). Το κόστος συμμετοχής σε κάποιο συνέδριο θεωρείται επιλέξιμο μόνο αν το έργο παρουσιάζεται στο συνέδριο. Ο αριθμός των συμμετεχόντων σε συνέδρια περιορίζεται σε εκείνους για τη συμμετοχή των οποίων υπάρχει έγκυρη τεχνική αιτιολόγηση.

Τα οδοιπορικά έξοδα χρεώνονται σύμφωνα με τους εσωτερικούς κανόνες του δικαιούχου. Οι δικαιούχοι οφείλουν να επιδιώκουν να ταξιδεύουν με τον πλέον οικονομικό και φιλικό προς το περιβάλλον τρόπο – η βιντεοδιάσκεψη πρέπει να θεωρείται εναλλακτική λύση.

Σε περίπτωση έλλειψης εσωτερικών κανονισμών που να ορίζουν την αποζημίωση για τη χρήση των ιδιόκτητων αυτοκινήτων ενός οργανισμού (αντί ιδιωτικών οχημάτων), οι δαπάνες που συνδέονται με τη χρήση των αυτοκινήτων αυτών εκτιμώνται στα

0,25 € / χλμ. Εάν προβλέπονται μόνο κόστη καυσίμων, αυτά πρέπει επίσης να καταγραφούν εδώ.

Οι δαπάνες διαμονής χρεώνονται σύμφωνα με τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (ημερήσιες αποζημιώσεις ή άμεση πληρωμή γευμάτων, εξόδων ξενοδοχείου, χρήσης τοπικής συγκοινωνίας κ.λπ.). Βεβαιωθείτε ότι δεν συμπεριλαμβάνονται γεύματα που σχετίζονται με ταξίδια ή/και συναντήσεις των δικαιούχων εφόσον τα έξοδα διαμονής έχουν ήδη καταχωρηθεί στον προϋπολογισμό ως ημερήσιες αποζημιώσεις.

Travel and subsistence rate and number of travels / Κόστος ταξιδιού και διαμονής, και αριθμός ταξιδιών

Σημειώστε το κόστος ταξιδιού και διαμονής, καθώς και τον αριθμό των ταξιδιών. Το πεδίο «travel and subsistence costs / έξοδα ταξιδιού και διαμονής» πρέπει να περιλαμβάνει το μοναδιαίο κόστος για ένα άτομο, ενώ το πεδίο «number of travels / αριθμός ταξιδιών» πρέπει να περιέχει τον συνολικό αριθμό ατομικών ταξιδιών (δηλαδή αν δύο άτομα ταξιδεύουν 3 φορές για μια συντονιστική συνάντηση, τότε ο συνολικός αριθμός ατομικών ταξιδιών είναι 6).

Φόρμα F3 – External assistance costs / Έξοδα εξωτερικής υποστήριξης

Γενικά: Τα έξοδα εξωτερικής υποστήριξης αφορούν έξοδα υπεργολαβιών, δηλαδή υπηρεσίες/εργασίες που εκτελούνται από εξωτερικές εταιρείες ή άτομα, ή αφορούν την ενοικίαση εξοπλισμού ή υποδομής. Περιορίζονται στο 35% του συνολικού προϋπολογισμού, εκτός εάν δικαιολογείται υψηλότερο ποσοστό στην πρόταση.

Για παράδειγμα, η δημιουργία ενός λογοτύπου, η δημιουργία ενός σχεδίου διάδοσης, ο σχεδιασμός προϊόντων διάδοσης, η δημοσίευση ενός βιβλίου ή η ενοικίαση υλικού πρέπει να περιλαμβάνονται στα έξοδα εξωτερικής υποστήριξης.

Σημειώνεται ότι οποιεσδήποτε υπηρεσίες παρέχονται στο πλαίσιο συμβάσεων υπεργολαβίας, αλλά **σχετίζονται με την ανάπτυξη προτύπων**, θα πρέπει να καταχωρηθούν στα έξοδα πρωτοτύπου και όχι στα έξοδα εξωτερικής υποστήριξης. Δαπάνες που σχετίζονται με **την αγορά ή τη μίσθωση** (αντί της ενοικίασης) **εξοπλισμού και υποδομής** που παρέχεται βάσει συμβάσεων υπεργολαβίας (π.χ. υπηρεσίες εγκατάστασης) πρέπει να καταχωρηθούν στις αντίστοιχες κατηγοριών κόστους και όχι ως

έξοδα εξωτερικής υποστήριξης εφόσον έχουν επιπλέον αποσβεστεί σύμφωνα με τους λογιστικούς κανόνες.

Procedure / Διαδικασία: Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διαδικασία για την υπεργολαβία εργασιών μέσω «δημόσιας προσφοράς» για δημόσιους φορείς και «άμεσης ανάθεσης», «ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών», «πολλαπλών προσφορών» και «σύμβασης-πλαισίου» για ιδιωτικούς φορείς. Οι συμβάσεις υπεργολαβίας πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τα Άρθρα II.10 και II.11 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (στον βαθμό που συμμορφώνονται με τα προαναφερθέντα Άρθρα).

Description / Περιγραφή: Περιγράψτε με σαφήνεια το αντικείμενο της υπηρεσίας που θα αποτελέσει αντικείμενο υπερβολαβίας, π.χ. «διενέργεια μελέτης εκτίμησης επιπτώσεων», «συντήρηση του ...», «ενοικίαση του ...», «παροχή συμβουλευτικής σχετικά με ...», «ανάπτυξη ιστοσελίδας», «εσωτερική βοήθεια», «οργάνωση εκδήλωσης διάδοσης», κ.λπ. Εάν χρειαστεί, μπορείτε να χρησιμοποιήσετε έως 200 χαρακτήρες για την περιγραφή της σύμβασης υπερβολαβίας.

Γενικές παρατηρήσεις σχετικά με τις Φόρμες F4.a, F4.b και F4.c – Durable goods / Πάνια αγαθά

Σε αυτήν την κατηγορία καταχωρήστε μόνο εκείνα τα αγαθά τα οποία αναγνωρίζονται από τους λογιστικούς κανόνες του εκάστοτε δικαιούχου ως πάγια αγαθά. Αντιθέτως, μην καταχωρείτε αγαθά τα οποία δεν αναγνωρίζονται από τους λογιστικούς κανόνες του συγκεκριμένου δικαιούχου ως διαρκή αγαθά.

Στις υποκατηγορίες εξοπλισμού και υποδομής οφείλτε να σημειώσετε το πραγματικό κόστος, καθώς και την αξία των αποσβέσεων, σύμφωνα με το Άρθρο II.19.2 (c) των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement). Επιλέξιμη δαπάνη για το έργο αποτελούν μόνο οι αποσβέσεις, και η συγχρηματοδότηση της ΕΕ θα υπολογιστεί με βάση το ποσό αυτών.

Σημαντικό: Οι αποσβέσεις πάγιων αγαθών που βρίσκονται ήδη στην κατοχή των δικαιούχων κατά την έναρξη του έργου δεν είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση μέσω του LIFE.

Actual cost / Πραγματικό κόστος: Το πλήρες κόστος της υποδομής ή του εξοπλισμού χωρίς να υπολογίζεται κάποια απόσβεση.

Depreciation / Απόσβεση: Η συνολική αξία των αποσβέσεων στους λογαριασμούς των δικαιούχων στην ολοκλήρωση του έργου. Για τη διαμόρφωση της πρότασης προϋπολογισμού, οι δικαιούχοι πρέπει να εκτιμήσουν όσο το δυνατόν ακριβέστερα το ποσό της απόσβεσης για κάθε στοιχείο, από την ημερομηνία εισαγωγής του στα λογιστικά βιβλία (κατά περίπτωση) μέχρι το τέλος του έργου. Η εκτίμηση αυτή βασίζεται στους ίδιους εσωτερικούς λογιστικούς κανόνες ή/και στους εθνικούς λογιστικούς κανόνες. Το ποσό αυτό αντιπροσωπεύει επιλέξιμη δαπάνη.

Το ποσό των αποσβέσεων περιορίζεται κατ' ανώτατο στο 25% του πραγματικού κόστους για υποδομές και στο 50% του πραγματικού κόστους για εξοπλισμό (δηλαδή ανά στοιχείο κόστους). Εάν δεν τηρούνται οι ανωτέρω κανόνες κατά την επιβεβαίωση υποβολής της πρότασης, θα εμφανιστούν απαγορευτικά μηνύματα σφάλματος. **Οφείλτε να γνωρίζετε ότι, αν και πρόκειται για τα ανώτατα ποσοστά του Προγράμματος LIFE, δεν συνεπάγεται ότι θα γίνουν αποδεκτά αυτόματα, καθώς οι αποσβέσεις πρέπει πρωταρχικώς να είναι σύμφωνες με τους εσωτερικούς λογιστικούς κανόνες / τους εθνικούς λογιστικούς κανόνες, όπως αναφέρεται παραπάνω.** Λάβετε υπόψη σας τις εξαιρέσεις που αναφέρονται στο Παράρτημα Χ του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement).

Εξαιρέσεις: Για τα πρωτότυπα, οι επιλέξιμες δαπάνες είναι ίσες με τις πραγματικές δαπάνες, σύμφωνα με τους όρους που προβλέπονται στο Άρθρο I.13 των Ειδικών Όρων και Άρθρο II.19.2 (c) των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement).

Φόρμα F4.a – Infrastructure costs / Έξοδα υποδομών

Procedure / Διαδικασία: Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διαδικασία για τη σύναψη συμβάσεων έργου μέσω «δημόσιας προσφοράς» για δημόσιους φορείς, ενώ για ιδιωτικούς φορείς μέσω: «άμεσης ανάθεσης», «ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών», «πολλαπλών προσφορών» και «σύμβασης-πλαίσιου». Οι συμβάσεις πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τα Άρθρα II.9 και II.10 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant

Agreement) και τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (στον βαθμό που συμμορφώνονται με τα προαναφερθέντα Άρθρα).

Description / Περιγραφή: Δώστε μια σαφή περιγραφή και ανάλυση της υποδομής ανά στοιχείο κόστους, για παράδειγμα «υποστηρικτικές μεταλλικές εγκαταστάσεις», «θεμέλια εγκατάστασης», «περίφραξη», κ.λπ.

Σημαντικό: Στην κατηγορία αυτή θα πρέπει να αναφερθούν όλες οι δαπάνες που σχετίζονται με την υποδομή, ακόμη και αν η εργασία πραγματοποιείται στο πλαίσιο υπεργολαβίας από εξωτερικό φορέα.

ΣΗΜ.: Τα έργα με αντικείμενο την κατασκευή μεγάλων υποδομών δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του Προγράμματος LIFE και ως εκ τούτου δεν είναι επιλέξιμα. Ένα έργο θεωρείται ότι αφορά την κατασκευή μεγάλων υποδομών εφόσον το πραγματικό κόστος (όπως ορίζεται ανωτέρω) «μίας μοναδικής

μονάδας υποδομής» ξεπερνά τα 500.000 ευρώ. Με τον όρο «μία μονάδα υποδομής» νοούνται όλα τα στοιχεία που περιγράφονται στη φόρμα F4a και τα οποία συνδέονται φυσικά για την εξασφάλιση της λειτουργικότητας της επένδυσης υποδομής (π.χ. για πράσινες γέφυρες τύπου ecoduct, εμπόδια, σημάσεις, κ.λπ.). Το συγκεκριμένο ποσό δύναται κατ' εξαίρεση να υπερβεί τις 500.000 ευρώ εφόσον στην πρόταση δοθεί πλήρης τεχνολογική δικαιολόγηση που να καταδεικνύει την αναγκαιότητα της υποδομής για τη διασφάλιση αποτελεσματικής συμβολής στους στόχους των Άρθρων 10, 11 ή 12 του Κανονισμού LIFE.

Φόρμα F4.b – Equipment costs / Έξοδα

εξοπλισμού

Procedure / Διαδικασία:

Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διαδικασία για τη σύναψη συμβάσεων μέσω: «δημόσιας προσφοράς» για δημόσιους φορείς και «άμεσης ανάθεσης», «ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών», «πολλαπλών προσφορών» και «σύμβασης-πλασίου» για ιδιωτικούς φορείς. Οι συμβάσεις πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τα Άρθρα II.10 και II.11 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (στον βαθμό που συμμορφώνονται με τα προαναφερθέντα Άρθρα).

Description / Περιγραφή: Περιγράψτε με σαφήνεια κάθε είδος, π.χ. «φορητός υπολογιστής», «λογισμικό βάσης δεδομένων» (εμπορικά διαθέσιμο ή ανεπτυγμένο μέσω υπεργολαβίας), «εξοπλισμός μέτρησης», «χορτοκοπτική μηχανή», κ.λπ.

Φόρμα F4.c – Prototype costs / Έξοδα πρωτοτύπου

Πρωτότυπο αποτελεί η υποδομή ή/και ο εξοπλισμός που δημιουργούνται ειδικά για την υλοποίηση του έργου και δεν έχουν ποτέ διατεθεί στο εμπόριο ή/και δεν διατίθενται ως προϊόντα σειράς. Το πρωτότυπο δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί για εμπορικούς σκοπούς κατά τη διάρκεια του έργου [βλ. Άρθρο I.13 των Ειδικών Όρων και Άρθρο II.19.2 (c) των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement)]. Τα πάγια αγαθά που αποκτήθηκαν στο πλαίσιο του έργου γίνονται αποδεκτά σε αυτήν την κατηγορία όταν είναι ζωτικής σημασίας για την πιλοτική εφαρμογή ή την επίδειξη του έργου.

Procedure / Διαδικασία: Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διαδικασία για τη σύναψη συμβάσεων μέσω: «δημόσιας προσφοράς» για δημόσιους φορείς και «άμεσης ανάθεσης», «ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών», «πολλαπλών προσφορών» και «σύμβασης-πλασίου» για ιδιωτικούς. Οι συμβάσεις πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τα Άρθρα II.10 και II.11 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (στον βαθμό που συμμορφώνονται με τα προαναφερθέντα Άρθρα).

Description / Περιγραφή: Δώστε μια σαφή περιγραφή του πρωτοτύπου.

Σημαντικό: Στην κατηγορία αυτή θα πρέπει να αναφερθούν όλες οι δαπάνες που σχετίζονται με το πρωτότυπο, ακόμη και αν η εργασία πραγματοποιείται στο πλαίσιο υπεργολαβίας από εξωτερικό φορέα.

Φόρμα F6 – Costs for consumables / Έξοδα για αναλώσιμα

Γενικά: Τα αναλώσιμα που δηλώνονται σε αυτήν τη φόρμα πρέπει να σχετίζονται με την αγορά, την κατασκευή, την επισκευή ή τη χρήση ειδών τα οποία δεν απογράφονται ως πάγια αγαθά των δικαιούχων (όπως υλικά για πειράματα, αποθέματα ζωοτροφών, υλικά διάδοσης, υλικά επισκευής διαρκών αγαθών εφόσον δεν κεφαλαιοποιούνται και αγοράζονται για το έργο ή χρησιμοποιούνται 100% στο έργο, κ.λπ.). Σε περίπτωση που το έργο περιλαμβάνει κάποια σημαντική δραστηριότητα διάδοσης, στην οποία χρησιμοποιείται σημαντικός όγκος αλληλογραφίας, φωτοτυπιών ή άλλων μέσων επικοινωνίας, οι αντίστοιχες δαπάνες μπορούν επίσης να καταχωρηθούν εδώ.

Τα έξοδα για αναλώσιμα πρέπει να συνδέονται με συγκεκριμένο τρόπο με την υλοποίηση των δράσεων υλοποίησης του έργου.

Γενικά αναλώσιμα και προμήθειες (σε αντιδιαστολή με τα άμεσα έξοδα) όπως τηλέφωνο, κόστη επικοινωνίας, φωτοτυπίες, υλικά γραφείου, νερό, φυσικό αέριο, κ.λπ., καλύπτονται από την κατηγορία γενικών εξόδων.

Procedure / Διαδικασία: Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διαδικασία για τη σύναψη συμβάσεων μέσω: «δημόσιας προσφοράς» για δημόσιους φορείς, «άμεσης ανάθεσης», «ανοικτής διαδικασίας υποβολής προσφορών», «πολλαπλών προσφορών» και «σύμβασης-πλαισίου» για ιδιωτικούς φορείς. Οι συμβάσεις πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τα Άρθρα II.10 και II.11 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (στον βαθμό που συμμορφώνονται με τα προαναφερθέντα Άρθρα).

Description / Περιγραφή: Δώστε μια σαφή περιγραφή του είδους των αναλώσιμων υλικών, συνδέοντάς την με την τεχνική υλοποίηση του έργου, π.χ. «πρώτες ύλες για τα πειράματα της δράσης 2», «χαρτικά είδη για προϊόντα διάδοσης (παραδοτέο 5)», κ.λπ.

Φόρμα F7 – Other costs / Άλλα έξοδα

Γενικά: Εδώ καταχωρούνται άμεσα έξοδα που δεν εμπίπτουν σε καμία άλλη κατηγορία κόστους (π.χ. δαπάνες για τραπεζικά έξοδα, τέλη συμμετοχής σε συνέδρια, κόστη ασφάλισης (όταν τα κόστη αυτά πηγάζουν αποκλειστικά από την υλοποίηση του έργου, κ.λπ.), θα πρέπει να καταχωρηθούν εδώ. Σημειώστε ότι οικονομική ενίσχυση σε τρίτους (συμπεριλαμβανομένων βραβείων) δεν είναι επιλέξιμη.

Τα **έξοδα ορκωτού λογιστή (Auditor costs)** για όσους δικαιούχους αιτούνται ευρωπαϊκής συνεισφοράς τουλάχιστον 325.000 €, που σχετίζονται με τον έλεγχο των οικονομικών αναφορών των δικαιούχων θα πρέπει πάντα να υπολογίζονται σε αυτήν την κατηγορία προϋπολογισμού.

Τα **έξοδα μετάφρασης (Costs for translation)**, εφόσον απαιτούνται, οφείλουν πάντα να καταχωρούνται σε αυτήν την κατηγορία.

Υλικά διάδοσης (Dissemination materials): δαπάνες που σχετίζονται με τη διάδοση της πληροφορίας και την αναπαραγωγή (π.χ. αγορά ή εκτύπωση υλικών/προϊόντων διάδοσης κ.λπ.).

Το κόστος **τραπεζικής εγγύησης (bank guarantee)**, εφόσον αυτή απαιτείται από την **Αναθέτουσα Αρχή, πρέπει πάντα να δηλώνεται σε αυτήν την κατηγορία**. Ανατρέξτε στο Άρθρο I.4.2 των Ειδικών Όρων και στα Άρθρα II.19.2 (e) των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement), και στον *Οδηγό για την αξιολόγηση των προτάσεων του Προγράμματος LIFE 2017* για περισσότερες πληροφορίες.

Procedure / Διαδικασία: Προσδιορίστε την προβλεπόμενη διαδικασία για τη σύναψη συμβάσεων μέσω: «δημόσιας προσφοράς» για φορείς δημοσίου και «άμεσης ανάθεσης», «ανοικτής

διαδικασίας υποβολής προσφορών», «πολλαπλών προσφορών» και «σύμβασης-πλαisiού» για φορείς ιδιωτικού τομέα. Οι συμβάσεις πρέπει να συνάπτονται σύμφωνα με τα Άρθρα II.10 και II.11 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement) και τους εσωτερικούς κανονισμούς του δικαιούχου (στον βαθμό που συμμορφώνονται με τα προαναφερθέντα Άρθρα).

Description / Περιγραφή: Περιγράψτε με σαφήνεια κάθε είδος, συνδέοντάς το με την τεχνική υλοποίηση του έργου.

Φόρμα F8 – Overheads / Γενικά έξοδα

Overhead amount / Ποσό γενικών εξόδων: Αναφέρατε τις γενικές έμμεσες δαπάνες (γενικά έξοδα) για κάθε δικαιούχο. Όταν η λειτουργική επιχορήγηση καλύπτει ολόκληρη τη συνήθη δραστηριότητα του δικαιούχου, ο τελευταίος δεν δικαιούται να δηλώσει οποιαδήποτε επιλέξιμη έμμεση δαπάνη για επιχορήγησης δράσης. Όντως, στην περίπτωση αυτή η λειτουργική επιχορήγηση καλύπτει το σύνολο των γενικών εξόδων που απαιτούνται για τη λειτουργία του δικαιούχου. Η καταβολή έμμεσων δαπανών στο πλαίσιο της λειτουργικής επιχορήγησης θα οδηγούσε συνεπώς σε διπλή χρηματοδότηση. Όταν η λειτουργική επιχορήγηση καλύπτει μόνο μέρος της συνήθους δραστηριότητας του δικαιούχου, οι έμμεσες δαπάνες στο πλαίσιο της επιχορήγησης δράσης LIFE μπορούν να θεωρηθούν επιλέξιμες εάν ο δικαιούχος είναι σε θέση να αποδείξει σαφώς ότι η λειτουργική επιχορήγηση δεν καλύπτει τα έξοδα (συμπεριλαμβανομένων των γενικών εξόδων) τα οποία μπορούν να ζητηθούν υπό την επιχορήγηση δράσης.

Για να το δείξει αυτό, ο δικαιούχος πρέπει να:

Α. χρησιμοποιεί αναλυτική λογιστική κόστους που επιτρέπει τον διαχωρισμό όλων των δαπανών (συμπεριλαμβανομένων των γενικών εξόδων) που αποδίδονται στη λειτουργική επιχορήγηση και στην επιχορήγηση δράσης. Για το σκοπό αυτό, ο δικαιούχος πρέπει να χρησιμοποιεί αξιόπιστους λογιστικούς κωδικούς και κλείδες κατανομής, εξασφαλίζοντας ότι η κατανομή του κόστους πραγματοποιείται με δίκαιο, αντικειμενικό και ρεαλιστικό τρόπο.

β. καταγράφει χωριστά: όλες τις δαπάνες που πραγματοποιήθηκαν για τις λειτουργικές επιχορηγήσεις (π.χ. προσωπικό, γενικά έξοδα λειτουργίας και άλλα λειτουργικά έξοδα που συνδέονται με το τμήμα των συνήθων ετήσιων δραστηριοτήτων του) και όλες τις δαπάνες για τις επιχορηγήσεις δράσης (συμπεριλαμβανομένων των πραγματικών έμμεσων δαπανών που συνδέονται με τη δράση).

Σε περίπτωση που ο δικαιούχος λάβει στο μέλλον λειτουργική επιχορήγηση (που καλύπτει τα έμμεσα κόστη της επιχορήγησης LIFE) για όλη ή μέρος της διάρκειας του έργου, είναι υποχρεωμένος να το αναφέρει και να προχωρήσει σε τροποποίηση/διόρθωση των πινάκων προϋπολογισμού (φόρμες F) πριν από το τέλος του έργου, αφαιρώντας την κατηγορία των «γενικών εξόδων» από τον προϋπολογισμό.

Τα **γενικά έξοδα (Overheads)** (γνωστά και ως «έμμεσα έξοδα») είναι επιλέξιμα κατ' αποκοπή και το σχετικό ποσό καθορίζεται στη συμφωνία επιχορήγησης ως ποσοστό των συνολικών επιλέξιμων άμεσων εξόδων για κάθε δικαιούχο,

εξαιρουμένων των δαπανών για μακροχρόνια μίσθωση γης ή των εφάπαξ αποζημιώσεων για δικαιώματα χρήσης γης (και μην υπολογίζοντας σε αυτά γενικά έξοδα, δεδομένου ότι αποτελούν έμμεσες δαπάνες). Σύμφωνα με το Άρθρο II 19.3 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement), το ποσοστό αυτό δεν μπορεί να υπερβαίνει το 7% για καθέναν από τους δικαιούχους. Εάν ο συγκεκριμένος κανόνας δεν τηρείται κατά την επιβεβαίωση υποβολής της πρότασης, θα εμφανιστεί απαγορευτικό μήνυμα σφάλματος.

Σημειώστε ότι η στήλη «Σύνολο επιλέξιμων άμεσων εξόδων, εξαιρουμένων των εξόδων που σχετίζονται με τη γη» (Total eligible direct costs excluding land related costs) συμπληρώνεται αυτόματα από την εφαρμογή, με βάση τις δαπάνες που καταχωρούνται στις φόρμες F1 έως F7.

Φόρμα FC – Financial contributions / Χρηματοδοτικές συνεισφορές

Η φόρμα αυτή περιγράφει τη χρηματοδότηση του έργου από τον (ή τους) δικαιούχο(ους) ή/και τον (ή τους) συγχρηματοδότη(ες), καθώς και την αιτούμενη συμβολή της ΕΕ ανά δικαιούχο.

Αγαθά ή υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν «σε είδος», δηλαδή για τα οποία δεν προβλέπεται ταμειακή ροή, δεν είναι επιλέξιμα για συγχρηματοδότηση από την ΕΕ και δεν πρέπει να συμπεριληφθούν στον προϋπολογισμό του έργου.

Σημαντικό: Η στήλη «Συνολικό κόστος των δράσεων σε €» (Total costs of the actions in €) συμπληρώνεται αυτόματα από την εφαρμογή, με βάση τις δαπάνες που καταχωρούνται στις φόρμες F1-F8.

Coordinating beneficiary contribution / Συνεισφορά συντονιστή δικαιούχου: Προσδιορίστε το ποσό χρηματοδοτικής συνεισφοράς του συντονιστή δικαιούχου. Το ποσό αυτό δεν μπορεί να περιλαμβάνει οποιαδήποτε χρηματοδότηση που να προέρχεται από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές πηγές προοριζόμενες ειδικά για το έργο ή για μέρος του έργου (τέτοια ποσά οφείλουν να δηλώνονται ως άλλες πηγές συγχρηματοδότησης).

Associated beneficiary contribution / Συνεισφορά συνδικαιούχου: Προσδιορίστε το ποσό χρηματοδοτικής συνεισφοράς κάθε επιμέρους συνδικαιούχου. Τα ποσά αυτά δεν μπορεί να περιλαμβάνουν οποιαδήποτε χρηματοδότηση που να προέρχεται από άλλες δημόσιες ή ιδιωτικές πηγές προοριζόμενες ειδικά για το έργο ή για μέρος του έργου (τέτοια ποσά οφείλουν να δηλώνονται ως άλλες πηγές συγχρηματοδότησης).

Amount of EU contribution requested / Ποσό αιτούμενης συγχρηματοδότησης από την ΕΕ: Προσδιορίστε το ποσό της αιτούμενης κοινοτικής χρηματοδοτικής συνεισφοράς που αιτείται από τον συντονιστή δικαιούχο και καθέναν από τους συνδικαιούχους. Το ποσό αυτό πρέπει να συμμορφώνεται με τα Άρθρα II.9 και II.10 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement).

Amount of co-financing in € / Ποσό συγχρηματοδότησης σε €: Προσδιορίστε το ποσό χρηματοδοτικής συνεισφοράς κάθε επιμέρους συγχρηματοδότη.

Τα ποσά που αντιστοιχούν στις ίδιες συνεισφορές και οι συνολικές δαπάνες μεταφέρονται αυτόματα στις φόρμες A3 και A4. Τα ποσά που αντιστοιχούν στις συνεισφορές των συγχρηματοδοτών μεταφέρονται αυτόματα στη φόρμα A6.

3.5 Αναφορές

Οι αναφορές του eProposal περιλαμβάνουν αναλυτικούς οικονομικούς υπολογισμούς και δημιουργούνται αυτόματα, σύμφωνα με τα δεδομένα που έχουν εισαχθεί στις τεχνικές και οικονομικές φόρμες.

Στην έκδοση .pdf της πρότασης που εξάγεται από την εφαρμογή eProposal περιλαμβάνονται μόνο οι αναφορές R1 – Προϋπολογισμός και R2 - Έξοδα ανά δράση. Οι υπόλοιπες αναφορές, ωστόσο, παρέχουν πρακτικές οικονομικές πληροφορίες.

Αναφορά R1 – Budget / Προϋπολογισμός

Η αναφορά συνοψίζει τη χρηματοοικονομική δομή του έργου, παρέχοντας μια ανάλυση του προϋπολογισμού για το έργο και μια σύνοψη του σχεδίου χρηματοδότησης.

Αναφορές R2 – Costs per Action / Έξοδα ανά δράση, R2a – Costs per Beneficiary / Έξοδα ανά δικαιούχο, R2b – Costs per Action / Έξοδα ανά δράση ανά δικαιούχο, R2c – Έξοδα ανά δικαιούχο ανά δράση

Οι αναφορές αυτές είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τη σύνδεση τεχνικών αποτελεσμάτων και δαπανών.

Αναφορά R3 – Profit rule per beneficiary / Κανόνας κέρδους ανά δικαιούχο

Η αναφορά αυτή επιβεβαιώνει ότι κανένας από τους δικαιούχους δεν λαμβάνει μερίδιο της συνεισφοράς της ΕΕ το οποίο να υπερβαίνει τα έξοδα που θα υποχρεωθεί να καταβάλει [βλ. κανόνα μη αποκόμισης κέρδους στο Άρθρο II.25.3 των Γενικών Όρων του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement)].

Αναφορά R4 – Compliance with 2% rule / Συμμόρφωση με τον κανόνα του 2%

Η συγκεκριμένη αναφορά υποδεικνύει αν το ποσό συνεισφοράς των δημόσιων φορέων (με την ιδιότητα του συντονιστή δικαιούχου ή/και του συνδικαιούχου) στον προϋπολογισμό του έργου υπερβαίνει (κατά 2% τουλάχιστον) το ποσό των μισθολογικών εξόδων για το μόνιμο προσωπικό που χρεώνεται στο έργο. Εάν αυτό δεν ισχύει, κατά την επιβεβαίωση υποβολής της πρότασης θα εμφανιστεί μήνυμα σφάλματος.

Αναφορά R5 – National allocation / Εθνική κατανομή

Η εν λόγω αναφορά παρουσιάζει την κατανομή της κοινοτικής συνεισφοράς για την περίοδο 2014-2017 ανά κράτος μέλος εγγραφής των δικαιούχων.

3.6 Συνημμένα

Attachment type / Τύπος συνημμένου: Επιλέξτε τον τύπο από το αναπτυσσόμενο μενού.

Attachment name / Τίτλος συνημμένου: Παρακαλούμε βεβαιωθείτε ότι ο τίτλος είναι σύντομος (μέγ. 200 χαρακτήρες).

Σημαντικό: το μέγιστο μέγεθος κάθε συνημμένου εγγράφου είναι 2 Mb

Σε αυτήν την ενότητα επισυνάψτε τα υποχρεωτικά οικονομικά παραρτήματα, όπως εξηγούνται στο έγγραφο *Οδηγίες για την αξιολόγηση προτάσεων στο πλαίσιο του Προγράμματος LIFE*. Τα υποδείγματα της «Δήλωσης δημόσιου φορέα» (Public body declaration) και της «Απλοποιημένης οικονομικής κατάστασης» (Simplified Financial Statement), καθώς και ο πίνακας δεικτών επίδοσης LIFE, είναι διαθέσιμα στην ιστοσελίδα LIFE.

4. ΛΙΣΤΑ ΕΛΕΓΧΟΥ

Οι παρακάτω ερωτήσεις έχουν στόχο να σας βοηθήσουν να βεβαιωθείτε ότι η αίτησή σας είναι όσο το δυνατόν καλύτερα προετοιμασμένη. Οι απαντήσεις σας πρέπει να είναι παντού θετικές (Ναι). Ωστόσο, αυτή η σειρά ερωτήσεων δεν είναι εξαντλητική, ενώ οι ερωτήσεις δεν καλύπτουν όλες τις απαραίτητες αναλυτικές πληροφορίες. Γι' αυτό παρακαλούμε ανατρέξτε στις αναλυτικές πληροφορίες που περιλαμβάνονται σε άλλες ενότητες του παρόντος οδηγού.

1. Έχετε ελέγξει αν το έργο σας ταιριάζει με τις απαιτήσεις ενός έργου LIFE στους τομείς Μετριασμός της Κλιματικής Αλλαγής (CCM), Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή (CCA) ή Κλιματική Διακυβέρνηση και Πληροφόρηση (CGI);
2. Οι φόρμες A3, A4 και A6 φέρουν υπογραφή και ημερομηνία;
3. Είναι τουλάχιστον στην αγγλική γλώσσα η φόρμα B1;
4. Έχετε υπολογίσει ένα χρονικό περιθώριο ασφαλείας στο τέλος του έργου για απρόβλεπτες καθυστερήσεις;
5. Είναι ο αιτών νομίμως εγγεγραμμένος στην ΕΕ;
6. Έχετε συμπεριλάβει τα υποχρεωτικά παραρτήματα; **A) Για συντονιστές δικαιούχους που δεν είναι δημόσιοι φορείς:** (1) ετήσιος ισολογισμός και λογαριασμός κερδών και ζημιών, (2) αναφορά ελέγχου ή ισολογισμός και λογαριασμός κερδών και ζημιών με πιστοποίηση ελεγκτή όταν το ποσό της επιχορήγησης ξεπεράει τα 750000 ευρώ (ακόμα και αν η εθνική νομοθεσία σας δεν απαιτεί έλεγχο των λογαριασμών σας), (3) απλοποιημένη οικονομική κατάσταση. **B) Για συντονιστές δικαιούχους που είναι δημόσιοι φορείς,** Δήλωση δημόσιου φορέα (Public body declaration).
7. Για κάθε δράση, έχετε περιγράψει όσο το δυνατόν πιο αναλυτικά τα αναμενόμενα αποτελέσματα σε ποσοτικούς όρους;
8. Το έργο σας ενσωματώνει ενέργειες παρακολούθησης, αξιολόγησης και ενεργής διάδοσης των αποτελεσμάτων και των διδαγμάτων του;
9. Έχετε συμπεριλάβει ένα πακέτο δράσεων επικοινωνίας και διάδοσης με συνοχή;
10. Έχετε συμπεριλάβει ουσιαστικές δραστηριότητες –πέρα από τη μεταφορά γνώσης και τη δικτύωση– ώστε να εξασφαλίσετε τη δυνατότητα αναπαραγωγής και μεταφοράς της προτεινόμενης λύσης;
11. Έχετε περιλάβει δείκτες για τον αντίκτυπο του έργου σας κατά τη διάρκειά του, αλλά και 3 ή 5 χρόνια μετά την ολοκλήρωσή του;
12. Επαρκεί η ομάδα διαχείρισης του έργου; Παρέχεται οργανόγραμμα; Προβλέπεται συντονιστής πλήρους απασχόλησης για το έργο; (Δεν είναι υποχρεωτικό, αλλά συνιστάται θερμά)
13. Έχετε αποκλείσει όλες τις δράσεις που μπορούν να λάβουν καλύτερη χρηματοδότηση από άλλα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ; Σε περίπτωση αμφιβολιών, έχετε προβλέψει συμπληρωματικές δράσεις ή στόχους;
14. Έχετε περιγράψει λεπτομερώς τις προσπάθειές σας για ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα;

15. Έχετε διαβάσει, τόσο εσείς όσο και οι συνδικαιούχοι, όλους τους Γενικούς Όρους του Υποδείγματος Συμφωνητικού Επιχορήγησης LIFE (Model LIFE Grant Agreement);
16. Λαμβάνουν χώρα όλες οι δράσεις στο έδαφος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ή καλύπτονται από τις προβλεπόμενες εξαιρέσεις);
17. Σε περίπτωση αγοράς γης ή/και αποζημιώσεων για χρήση γης, έχετε εξηγήσει με σαφήνεια πώς καλύπτονται όλες οι προϋποθέσεις επιλεξιμότητας;

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1: Χρονοδιάγραμμα Διαδικασίας αξιολόγησης και επιλογής προτάσεων LIFE 2016

Ημερομηνία ή περίοδος	Δραστηριότητα
07 Σεπτεμβρίου 2017	Προθεσμία υποβολής των προτάσεων από τους αιτούντες στην Αναθέτουσα Αρχή
Σεπτέμβριος 2017 έως Μάιος 2018	Αξιολόγηση και αναθεώρηση των προτάσεων
Μάιος-Ιούνιος 2018	Υπογραφή των επιμέρους συμφωνιών επιχορήγησης
15 Ιουνίου 2018	Η πρώτη δυνατή ημερομηνία έναρξης για τα έργα υποβολής του 2017

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 2: Σημαντικοί σύνδεσμοι

α) Γενικά έγγραφα για όλους τους αιτούντες:

- Κανονισμός LIFE
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:L:2013:347:TOC>
- Πολυετές Πρόγραμμα Εργασίας LIFE για την περίοδο 2014-2017
http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=OJ:JOL_2014_116_R_0001
- Σύνδεσμος για το πακέτο εργαλείων επικοινωνίας LIFE
<http://ec.europa.eu/environment/life/toolkit/comtools/index.htm>
- Δημοσιονομικός Κανονισμός
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2012:298:0001:0096:EL:PDF>

β) LIFE Δράση για το Κλίμα:

- Επικοινωνία σχετικά με τη Στρατηγική της ΕΕ για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή COM(2013) 216: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:DKEY=725522:EL:NOT>
- Οδηγίες για την ανάπτυξη στρατηγικών προσαρμογής SWD(2013) 134
http://ec.europa.eu/clima/policies/adaptation/what/docs/swd_2013_134_en.pdf
- Στρατηγική της ΕΕ για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή: υπόλοιπο του πακέτου
http://ec.europa.eu/clima/policies/adaptation/what/documentation_en.htm
- Climate-ADAPT, η ευρωπαϊκή πλατφόρμα για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή:
<http://climate-adapt.eea.europa.eu/>
- Mayors-ADAPT, η πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την αστική προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή, στο πλαίσιο του Δήμαρχοι για την προσαρμογή: <http://mayors-adapt.eu/>
- Απόφαση για τις χρήσεις γης, τις αλλαγές χρήσεων γης και τη δασοπονία
<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32013D0529>
- Απόφαση για κοινή προσπάθεια στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου
http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_2009.140.01.0136.01.ENG
- Νέα δασική στρατηγική της ΕΕ
http://ec.europa.eu/agriculture/forest/strategy/index_en.htm
- Ανάπτυξη αγροτικών περιοχών
http://ec.europa.eu/agriculture/rural-development-2014-2020/index_en.htm
- Γεωργία
http://ec.europa.eu/agriculture/climate-change/index_en.htm
http://ec.europa.eu/agriculture/cap-post-2013/index_en.htm

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3: Εργαλείο eProposal

Το εργαλείο eProposal επιτρέπει στους αιτούντες στα «παραδοσιακά» έργα LIFE να δημιουργούν και να υποβάλουν προτάσεις διαδικτυακά. Μόνο οι προτάσεις που υποβάλλονται μέσω του eProposal είναι επιλέξιμες προς αξιολόγηση.

Παρακαλούμε, για ερωτήματα ή προβλήματα σχετικά με το eProposal που άπτονται αποκλειστικά της πληροφορικής, απευθυνθείτε στην

Υπηρεσία βοήθειας του eProposal: env-clima-life-helpdesk@ec.europa.eu

Τονίζεται ότι η συγκεκριμένη υπηρεσία αφορά **μόνο ερωτήματα πληροφορικής φύσης (IT)** που σχετίζονται με τη χρήση του eProposal.

Κάθε άλλη ερώτηση σχετικά με το Πρόγραμμα LIFE καλύπτεται από τα έγγραφα που περιλαμβάνονται στον φάκελο εγγράφων της αίτησης. Αν, ωστόσο, κριθεί απαραίτητο, τυχόν επιπλέον ερωτήματα πρέπει να απευθύνονται στο εθνικό σημείο επαφής LIFE ή γραπτώς στη διεύθυνση easme-life@ec.europa.eu.

Λάβετε υπόψη ότι αν έχετε εγγραφεί στο εργαλείο eProposal για την υποβολή προτάσεων στο πλαίσιο της πρόσκλησης LIFE+ του 2012, του 2013 ή του 2014, μπορείτε να συνεχίσετε να χρησιμοποιείτε τα ίδια στοιχεία χρήστη για να συνδεθείτε, αγνοώντας τα βήματα 1 και 2. Ωστόσο, ενδέχεται να σας ζητηθεί να αλλάξετε τον κωδικό πρόσβασης.

Βήμα 1: Δημιουργήστε την ταυτότητα χρήστη και τον κωδικό πρόσβασης για το EU Login (για όλους τους χρήστες)

Η πρόσβαση στην αρχική σελίδα του eProposal παρέχεται μέσω της ιστοσελίδας

LIFE. Συνδεθείτε στη διεύθυνση <https://webgate.ec.europa.eu/eproposalWeb>

Sitemap Links Contact What's New Legal notice Logout

European Commission EUROPEAN COMMISSION eProposal (on-line creation and submission of LIFE proposals)

European Commission > Environment > LIFE Programme > eProposal

Session timeout in 26 min Help needed?

Welcome to eProposal

eProposal is the unique tool used by applicants to build and submit LIFE project proposals and by the Contracting Authority to organise the selection of projects to be financed.

Σημειώνεται ότι η πρόσβαση στο εργαλείο eProposal είναι δυνατή μόνο μέσω EU Login (ένας λογαριασμός, πολλές υπηρεσίες της ΕΕ). Επομένως απαιτείται προηγουμένως η εγγραφή σας στο EU Login και η λήψη μιας ταυτότητας χρήστη και ενός κωδικού πρόσβασης.

Αφού πιστοποιήσετε την ταυτότητά σας, δεν χρειάζεται να επανεισάγετε τα στοιχεία σας (ταυτότητα και κωδικό χρήστη) για την ίδια περίοδο λειτουργίας του προγράμματος περιήγησης.

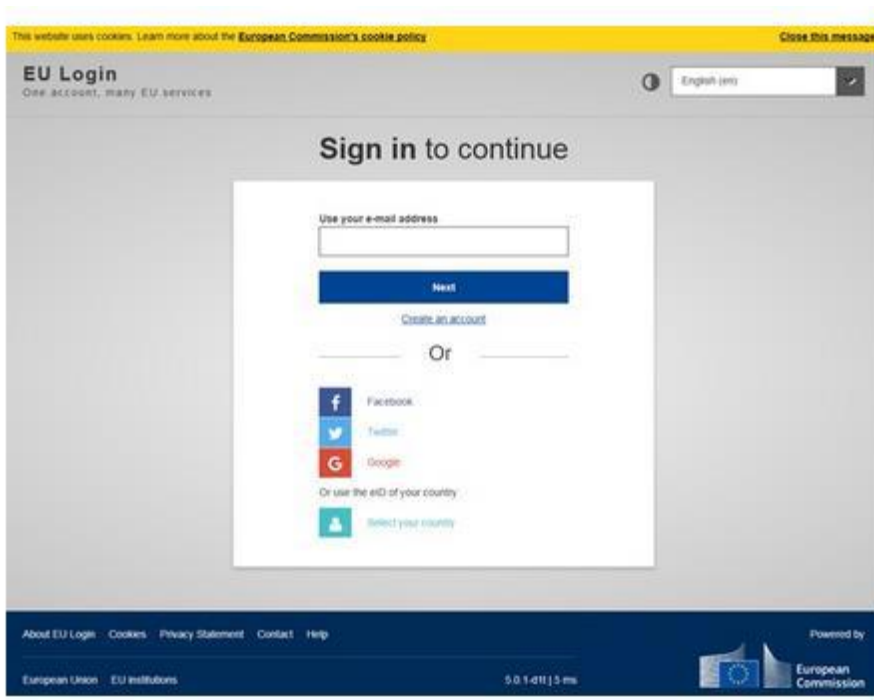
Στο μενού «New user?» (Νέος χρήστης;) επιλέξτε «Register» (Εγγραφή):

Δημιουργία λογαριασμού στο EU Login

Καταχωρήστε τις απαιτούμενες πληροφορίες.

Τονίζεται ότι ο τομέας σύνδεσης πρέπει να είναι ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΣ (External).

Σημείωση: Αν ο κωδικός ελέγχου ασφαλείας στη βάση της φόρμας δεν διακρίνεται ευκρινώς μη διστάσετε να δοκιμάσετε με έναν καινούριο, πατώντας στο εικονίδιο (ανανέωση) δίπλα στην εικόνα του κωδικού ελέγχου.

Μόλις καταχωρήσετε όλες τις πληροφορίες, πατήστε στο κουμπί «Create an account» (Δημιουργία λογαριασμού). Αμέσως μετά θα πρέπει να λάβετε ένα σχετικό μήνυμα επιβεβαίωσης.

Δημιουργία κωδικού πρόσβασης στο EU Login

Θα λάβετε ένα email επιβεβαίωσης στην ηλεκτρονική σας διεύθυνση από την υπηρεσία EU Login.

Σημείωση: για τη λήψη του email επιβεβαίωσης ενδέχεται να απαιτηθούν έως 30 λεπτά. Εάν δεν λάβετε το σχετικό email, ελέγξτε πρώτα τον φάκελο ανεπιθύμητης αλληλογραφίας (spam) προτού επικοινωνήσετε με την υπηρεσία βοήθειας του eProposal.

Από τη στιγμή αποστολής του email στον λογαριασμό σας, έχετε 90 λεπτά

για τη δημιουργία κωδικού πρόσβασής σας στο EU Login!

Στο email επιβεβαίωσης που λάβατε, πατήστε στη φράση «this link» (αυτόν τον σύνδεσμο).

Πληκτρολογήστε τον κωδικό πρόσβασης που επιθυμείτε (ελάχ. 10 χαρακτήρες, τουλάχιστον ένα κεφαλαίο γράμμα και τουλάχιστον 1 ψηφίο ή ειδικός χαρακτήρας) και καταχωρήστε τον.

Μόλις το κάνετε, θα πρέπει να εμφανιστεί ένα μήνυμα επιβεβαίωσης.

Μπορείτε να αλλάξετε τον κωδικό πρόσβασης ή να ζητήσετε την επαναφορά του σε περίπτωση που τον ξεχάσετε. Συνιστούμε να αποθηκεύσετε σε ασφαλές μέρος την ταυτότητα χρήστη / τη διεύθυνση email και τον κωδικό χρήστη που χρησιμοποιήσατε κατά την εγγραφή σας, και να συνδεθείτε στο eProposal (βλ. Βήμα 2).

Βήμα 2: Εγγραφείτε ως χρήστης στο eProposal (για όλους τους χρήστες)

Μεταβείτε στην αρχική σελίδα του eProposal, στην ιστοσελίδα LIFE.

Sitemap Links Contact What's New Legal notice Logout

EUROPEAN COMMISSION
eProposal (on-line creation and submission of LIFE proposals)

European Commission > Environment > LIFE Programme > eProposal

Session timeout in 29 min Help needed?

Welcome to eProposal

eProposal is the unique tool used by applicants to build and submit LIFE project proposals and by the Contracting Authority to organise the selection of projects to be financed.

New user?
Get a username and password from the European Commission Authentication Service (ECAS)
[Register](#)

Already registered?
Access eProposal to view and manage the proposal(s)
[Login](#)

[Privacy statement](#) (please read before proceeding)

eproposal [1.19.1.1]-build.39

Κάνετε κλικ στην επιλογή «Already registered?» (Είστε ήδη εγγραμμένος χρήστης;»).

Are you an applicant?

Access eProposal to create/update/submit your proposal

Login

Στο παράθυρο «Are you an applicant?» (Είστε αιτών;) επιλέξτε «Login» (Σύνδεση).

Θα προωθηθείτε στην παρακάτω σελίδα:

EU Login
One account, many EU services

Where is ECAS? English (en)

eproposalweb requires you to authenticate

Sign in to continue

Welcome back
verhagi
(European Commission)
[Sign in with a different e-mail address?](#)

Password

[Lost your password?](#)

Choose your verification method
Password

Sign in

Easy, fast and secure: download the ECAS app

Download on the App Store | GET IT ON Google Play | Get it from Microsoft

- (1) Επιβεβαιώστε ότι ο επιλεγμένος τομέας είναι «External» (Εξωτερικός). Σε αντίθετη περίπτωση, παρακαλούμε αλλάξτε την επιλογή σε «External» χρησιμοποιώντας τον σύνδεσμο «Change it» (Αλλαγή) και όταν ερωτηθείτε «Where are you from?» (Από πού είστε;) επιλέξτε «Neither an institution nor a European body» (Ούτε ίδρυμα ούτε ευρωπαϊκός φορέας) και στη συνέχεια «Select» (Επιλογή).
- (2) Πληκτρολογήστε τη διεύθυνση email και τον κωδικό πρόσβασής σας (αυτόν που δημιουργήσατε στο Βήμα 1).
- (3) Κάνετε κλικ στο κουμπί «Login» (Σύνδεση).

Βρίσκεστε πλέον στο εργαλείο eProposal του LIFE.

Επιλέξτε τον τύπο λογαριασμού **Applicant User (Χρήστης αιτών)**:

Register user

Select account type you request for

Message for an administrator

Στη συνέχεια συμπληρώστε τις απαιτούμενες πληροφορίες (τα υποχρεωτικά πεδία σημειώνονται με κόκκινο αστερίσκο *) και πατήστε στο κουμπί «Save» (Αποθήκευση) στη βάση της οθόνης.

Θα λάβετε το ακόλουθο μήνυμα επιβεβαίωσης: «Your user account has been created» (Ο λογαριασμός χρήστη δημιουργήθηκε).

Αφού έχετε ολοκληρώσει την εγγραφή σας ως χρήστη, στη λίστα προτάσεων θα δείτε τυχόν προτάσεις που έχετε δημιουργήσει (ή που έχετε προσκληθεί να διαβάσετε) είτε στο πλαίσιο της τρέχουσας πρόσκλησης LIFE είτε στο πλαίσιο της πρόσκλησης υποβολής προτάσεων LIFE των ετών 2012, 2013, 2014, 2015 και 2016.

Βήμα 3: Δημιουργήστε μια πρόταση (να υλοποιηθεί από τον συντονιστή αιτούντα)

Η δημιουργία προτάσεων στο eProposal επιτρέπεται μόνο από εγγεγραμμένους χρήστες με ρόλο «συντονιστή αιτούντα», δηλαδή με ρόλο «ιδιοκτήτη» της πρότασης.

Ο «συντονιστής αιτών» θα λάβει ρόλο «συντονιστή δικαιούχου» εφόσον η πρόταση επιλεγεί προς χρηματοδότηση μέσω LIFE.

Πλέον μπορείτε να δημιουργήσετε μια πρόταση έργου LIFE πατώντας στο κουμπί «Create new proposal» (Δημιουργία νέας πρότασης) στη βάση της οθόνης:

Home Call for proposals Messaging Account

List of proposals / projects

Unread	Year	Proposal reference	Acronym	Member state	Coordinating beneficiary	Status	Total Amount	EU Contribution	Actions
									Refresh

No items found

Create new proposal

Θα σας ζητηθεί να εισαγάγετε βασικές πληροφορίες σχετικά με την πρότασή σας, σύμφωνα με τον επιλεγμένο τομέα προτεραιότητας LIFE. Η επεξεργασία των πληροφοριών αυτών παραμένει δυνατή μετά τη δημιουργία της πρότασης.

Για τον σκοπό αυτόν, θα προωθηθείτε αυτόματα στην τεχνική φόρμα A1 (βλ. παρακάτω). Σημειώνεται ότι απαιτείται να συμπληρώσετε ΚΑΙ τη φόρμα A1 ΚΑΙ τη φόρμα A2 προκειμένου να δημιουργήσετε μια νέα πρόταση έργου στο εργαλείο eProposal. Ακολουθώντας, η πρόταση θα αναγνωρίζεται από το σύστημα μέσω του ακρωνύμιου του έργου που επιλέχθηκε στην τεχνική φόρμα A1. Οι πληροφορίες που είχατε εισαγάγει ήδη κατά την εγγραφή σας ως αιτών θα είναι διαθέσιμες στις φόρμες A1 και A2 της πρότασης που δημιουργήσατε.

Σας πληροφορούμε ότι για τεχνικούς λόγους, δεν είναι δυνατή η ηλεκτρονική «ανακύκλωση» προτάσεων από το πρόγραμμα LIFE. Δεν μπορείτε, δηλαδή, να δημιουργήσετε μια νέα πρόταση για το 2017 βάσει μιας προηγούμενης πρότασης LIFE. Θα πρέπει να κάνετε λήψη της παλαιότερης πρότασης και να αντιγράψετε χειροκίνητα το περιεχόμενο στις φόρμες της αίτησης του 2017.

Διαχείριση δικαιωμάτων πρόσβασης (προαιρετικό)

Μια πρόταση LIFE που δημιουργείται στο eProposal συνδέεται από προεπιλογή με τον ιδιοκτήτη της, δηλαδή τον χρήστη που τη δημιούργησε.

Ο ιδιοκτήτης της πρότασης έχει το δικαίωμα:

- να προβάλει ή/και να επεξεργαστεί την πρόταση
- να προσκαλέσει άλλους χρήστες στην πρόταση και να τους δώσει δικαιώματα επεξεργασίας σε αυτήν
- να υποβάλει την πρόταση

Διαχείριση των δικαιωμάτων πρόσβασης

Προκειμένου ο ιδιοκτήτης να διαχειριστεί τα δικαιώματα πρόσβασης, και οι υπόλοιποι χρήστες που έχουν προσκληθεί σε αυτήν να δουν τα δικαιώματα πρόσβασης, απαιτούνται οι ακόλουθες ενέργειες:

- (a) Επιλέξτε την πρόταση για την οποία επιθυμείτε να παραχωρήσετε δικαιώματα πρόσβασης σε άλλον χρήστη ή στην οποία επιθυμείτε να προσκαλέσετε κάποιον συνδικαιούχο.
- (b) Μεταβείτε στο μενού Proposal (Πρόταση) > Access rights (Δικαιώματα πρόσβασης)

Εάν η πρόταση είναι συνδεδεμένη μόνο με τον ιδιοκτήτη της, τότε η οθόνη θα παρουσιάζει αυτή την εικόνα:

Last update at null by Proposal status: Draft

List of proposal users

Please find below the list of users linked to this proposal. Only the owner of the proposal can modify it.

First name	Last name	Email	Owner	Can view	Can edit	Actions
First name 1	Last name 1	user1@foo.bar	☒	☒	☒	

National authorities access

Access granted to National authorities
 In those cases where the applicants grant access, all National authorities of Member States participating in the project will be able to:

1. Access the proposal before and after the closing date of the call
2. Access also the communication between the Commission and each applicant who has submitted a proposal through the Mailbox module in eProposal.

Please note that National authorities are bound by confidentiality and absence of conflict of interest obligations and that your choice can always be modified later:

Invite user

Email address:

Πρόσκληση άλλου χρήστη (προαιρετικό)

- (c) Για να **προσκαλέσει** κάποιον νέο χρήστη, ο ιδιοκτήτης της πρότασης (ο συντονιστής αιτών) οφείλει να καταχωρήσει τη διεύθυνση email του ατόμου το οποίο επιθυμεί να προσκαλέσει, στο πεδίο που βρίσκεται στη βάση της οθόνης με τίτλο «List of proposal users» (Κατάλογος χρηστών της πρότασης). Το άτομο που θα προσκληθεί ΠΡΕΠΕΙ ΑΠΑΡΑΙΤΗΤΩΣ να έχει εγγεγραμμένο λογαριασμό στο eProposal.
- (d) Εφόσον ο χρήστης που προσκαλείται είναι ήδη εγγεγραμμένος στο eProposal:
- Το ονοματεπώνυμο του εν λόγω χρήστη θα εμφανιστεί με την επισήμανση «Pending» (Σε εκκρεμότητα) στον κατάλογο χρηστών με δικαιώματα πρόσβασης.
 - Ο χρήστης που έχει προσκληθεί θα λάβει στη διεύθυνση email του (αυτή που έχει δηλώσει κατά την εγγραφή του στο eProposal) σχετικό μήνυμα.
 - Όταν ο εν λόγω χρήστης συνδεθεί στο eProposal: η πρόσκληση θα εμφανιστεί στην κορυφή της εισαγωγικής οθόνης. Ο χρήστης μπορεί να επιλέξει να την αποδεχθεί (Accept) ή να την απορρίψει (Reject).

List of proposals

 Anne, Seekings-Le Quément has invited you to join proposal MERCAN CHOUETTE.

- Αν ο χρήστης που έχει προσκληθεί αποδεχθεί την πρόσκληση, η πρόταση θα εμφανιστεί στον λογαριασμό του, στη λίστα με τις προτάσεις, και ο ίδιος θα μπορεί να έχει πρόσβαση αμέσως. Ο ιδιοκτήτης της πρότασης μπορεί στη συνέχεια να δώσει στον εν λόγω χρήστη δικαιώματα επεξεργασίας.

- (e) Εάν ο χρήστης που προσκαλείται ΔΕΝ είναι εγγεγραμμένος στο eProposal:

- Το ονοματεπώνυμο του εν λόγω χρήστη θα εμφανιστεί με την επισήμανση «Pending» (Σε εκκρεμότητα) στον κατάλογο χρηστών με δικαιώματα πρόσβασης.

- Ο χρήστης που έχει προσκληθεί θα λάβει στη διεύθυνση email του (όπως αυτή έχει δηλωθεί από τον ιδιοκτήτη της πρότασης) σχετικό μήνυμα. Το μήνυμα αυτό θα περιλαμβάνει έναν σύνδεσμο για την εγγραφή του στο EU Login (εάν απαιτείται, βλ. Βήμα 1) και έναν ακόμα σύνδεσμο για την εγγραφή του στο eProposal (βλ. Βήμα 2).
- Όταν ο εν λόγω χρήστης συνδεθεί στο eProposal: η επιβεβαίωση ή η εγγραφή, καθώς και η πρόσκληση θα εμφανιστούν στην κορυφή της εισαγωγικής οθόνης. Ο χρήστης μπορεί να επιλέξει να αποδεχθεί (Accept) ή να απορρίψει (Reject) την πρόσκληση.

List of proposals

 Your user account has been created

 Anne, Seekings-Le Quément has invited you to join proposal **MERCAN CHOUETTE**.

Accept

Reject

- Αν ο χρήστης που έχει προσκληθεί αποδεχθεί την πρόσκληση, η πρόταση θα εμφανιστεί στον λογαριασμό του, στη λίστα με τις προτάσεις, και ο ίδιος θα μπορεί να έχει πρόσβαση αμέσως. Ο ιδιοκτήτης της πρότασης μπορεί στη συνέχεια να δώσει στον εν λόγω χρήστη δικαιώματα επεξεργασίας.
- (f) Ο ιδιοκτήτης της πρότασης μπορεί να προσκαλέσει όσους χρήστες επιθυμεί, ακολουθώντας την ίδια διαδικασία.
- (g) Εφόσον μία πρόταση συνδεθεί με πολλούς χρήστες, η οθόνη δικαιωμάτων πρόσβασης του ιδιοκτήτη της εν λόγω πρότασης θα παρουσιάζει την ακόλουθη εικόνα (για τους υπόλοιπους χρήστες που συνδέονται με τη συγκεκριμένη πρόταση όλα τα κουμπιά θα είναι ανενεργά):

List of proposal users
Please find below the list of users linked to this proposal. Only the coordinating applicant can modify it, by clicking on the green squares to change a 'No' to 'Yes', or 'Yes' to 'No'.

First name	Last name	Email	Owner	Can view	Can edit	Actions
Seekings-Le Quément	Anne	eproposal6@gmail.com	Yes	Yes	Yes	
fdgh	ghdfgh	eproposal7@gmail.com	No	Yes	No	✘
(Pending)	(Pending)	eproposal.aom@gmail.com	No	No	No	✘

- (h) Ο ιδιοκτήτης της πρότασης εμφανίζεται πάντα γκριζοαρισμένος (τα σχετικά κουμπιά είναι ανενεργά) αφού κάθε πρόταση είναι απαραίτητο να διαθέτει τουλάχιστον έναν χρήστη ως ιδιοκτήτη ανά πάσα στιγμή.

Στον κατάλογο εμφανίζεται κάθε χρήστης που έχει αποδεχθεί την πρόσκληση, και τα κουμπιά στις αντίστοιχες στήλες «Owner» (Ιδιοκτήτης), «Can view» (Δικαίωμα προβολής) και «Can edit» (Δικαίωμα επεξεργασίας) είναι ενεργοποιημένα.

Εάν ένα ονοματεπώνυμο χρήστη διατηρεί την επισήμανση «Pending» (Σε εκκρεμότητα), αυτό συνεπάγεται ότι δεν έχει ακόμα αποδεχθεί την πρόσκληση.

Ο ιδιοκτήτης της πρότασης μπορεί να αποφασίσει να **παραχωρήσει δικαιώματα επεξεργασίας σε άλλους χρήστες που συνδέονται με τη συγκεκριμένη πρόταση**. Η μόνη προϋπόθεση είναι ο χρήστης να αποδεχθεί την πρόσκληση που έχει αποσταλεί από τον ιδιοκτήτη. Αυτό παρέχει τη δυνατότητα παράλληλης εργασίας πολλών χρηστών στην ίδια πρόταση έργου.

Για να παραχωρήσει δικαιώματα επεξεργασίας σε κάποιον χρήστη, ο ιδιοκτήτης πρέπει να κάνει κλικ στο κουμπί «No» (Όχι) της στήλης «Can edit» (Δικαίωμα επεξεργασίας): με τον τρόπο αυτό το κουμπί θα αναγράψει «Yes» (Ναι). Την επόμενη φορά που ο συγκεκριμένος χρήστης θα συνδεθεί στο eProposal, θα έχει το δικαίωμα να την επεξεργαστεί.

Σημαντικό: Εάν ένας χρήστης διαθέτει δικαιώματα επεξεργασίας, έχει τη δυνατότητα να εκτελέσει ακριβώς τις ίδιες ενέργειες όπως ο συντονιστής δικαιούχος, δηλαδή να αλλάξει, να διαγράψει ή να προσθέσει τεχνικά και χρηματοοικονομικά δεδομένα, κ.λπ. Δεν μπορεί, ωστόσο, να υποβάλει την πρόταση ή να προσκαλέσει άλλους χρήστες. Η εναλλαγή μεταξύ των δικαιωμάτων επεξεργασίας και προβολής για κάποιον άλλον αιτούντα (εκτός του συντονιστή) μπορεί να γίνει όσες φορές χρειάζεται ή επιθυμεί ο συντονιστής αιτών/δικαιούχος.

Αλλαγή ιδιοκτήτη

Ο χρήστης που έχει γίνει ιδιοκτήτης πρέπει να έχει ήδη προσκληθεί στην πρόταση. Για να γίνει αλλαγή ιδιοκτήτη, ο αρχικός ιδιοκτήτης πρέπει να κάνει κλικ στο κουμπί «No» (Όχι) στη στήλη «Owner» (Ιδιοκτήτης) πάνω στον χρήστη που πρόκειται να αναλάβει ως νέος ιδιοκτήτης. Μετά το μήνυμα επιβεβαίωσης, το κουμπί θα μετατραπεί σε «Yes» (Ναι). Από εκείνη τη στιγμή ο προηγούμενος ιδιοκτήτης δεν έχει πλέον τη δυνατότητα να διαχειρίζεται τα δικαιώματα χρήσης. Την επόμενη φορά που ο νέος ιδιοκτήτης θα συνδεθεί στο eProposal, θα έχει το δικαίωμα να διαχειριστεί τα δικαιώματα χρήσης για τη συγκεκριμένη πρόταση.

Όποια στοιχεία έχουν ήδη εισαχθεί στις τεχνικές ή/και στις οικονομικές φόρμες για τον συντονιστή αιτούντα (π.χ. σε σχέση με δράσεις για τις οποίες υπεύθυνος είναι ο συντονιστής αιτών, ή για έξοδα του συντονιστή αιτούντα) θα πρέπει να αλλάξουν χειροκίνητα ώστε να προσαρμοστούν στη νέα δομή της πρότασης.

Επαλήθευση και υποβολή μιας πρότασης

Τονίζεται ότι και τα δύο βήματα είναι υποχρεωτικά προκειμένου να διασφαλιστεί ότι η πρόταση θα εξεταστεί κατά τη διαδικασία αξιολόγησης!

Επαλήθευση

Αφού ολοκληρώσετε την πρόταση, κάνετε κλικ στο κουμπί «Validate» (Επαλήθευση) που θα βρείτε στη φόρμα A1. Θα ξεκινήσει μια σειρά προκαθορισμένων ελέγχων που θα αφορά ολόκληρη την πρόταση, όπως έλεγχοι ότι όλα τα υποχρεωτικά πεδία έχουν συμπληρωθεί και έχουν την απαιτούμενη μορφή, ότι οι διάφορες ημερομηνίες συμφωνούν, ότι υπάρχει συνέπεια μεταξύ των διαφόρων στοιχείων του προϋπολογισμού, κ.λπ.

Τυχόν μηνύματα σφάλματος επαλήθευσης υποδεικνύουν ελλείψεις ή εσφαλμένες πληροφορίες. Τα σφάλματα αυτά εμποδίζουν την υποβολή της πρότασης (π.χ. «Total costs must equal total contributions» - Τα συνολικά έξοδα πρέπει να ισούνται με τη συνολική συνεισφορά).

Εφόσον η διαδικασία επαλήθευσης ολοκληρωθεί χωρίς σφάλματα, θα λάβετε το ακόλουθο μήνυμα επιβεβαίωσης:

 Proposal has been successfully validated.

Τονίζεται ότι σε αυτό το στάδιο η πρόταση ΔΕΝ έχει ακόμα υποβληθεί.

Μετά την επιτυχή επαλήθευση της πρότασης, το eProposal θα ρωτήσει τον ιδιοκτήτη αν επιθυμεί να υποβάλει την πρόταση απευθείας.

Υποβολή

Μετά την επαλήθευση της πρότασης και πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής, ο συντονιστής αιτών (ιδιοκτήτης της πρότασης) πρέπει να υποβάλει την πρόταση κάνοντας κλικ στο κουμπί «Submit to Contracting Authority» (Υποβολή στην Αναθέτουσα Αρχή) (αυτό το κουμπί εμφανίζεται στη φόρμα A1 μόνο μετά την επαλήθευση της πρότασης και αφού δεν εντοπίζονται πλέον σφάλματα επαλήθευσης).

Αφού πατήσετε αυτό το κουμπί θα λάβετε το ακόλουθο μήνυμα, το οποίο θα επιβεβαιώνει την επιτυχή υποβολή της πρότασης:

 Proposal has been successfully submitted to Contracting Authority

Η πρόταση μπορεί να τροποποιηθεί, να επικυρωθεί και να (επανα)υποβληθεί όσες φορές απαιτείται μέχρι την 7η Σεπτεμβρίου 2017 (16:00 ώρα Βρυξελλών). Κάθε επόμενη υποβολή αντικαθιστά την προηγούμενη υποβληθείσα έκδοση (οι προηγούμενες εκδόσεις δεν τηρούνται σε αρχείο και κατά συνέπεια παύουν να είναι διαθέσιμες).

Η εν λόγω προθεσμία υποβολής θα παραταθεί μόνο σε περίπτωση ανωτέρας βίας ή κατάρρευσης του συστήματος, και η νέα προθεσμία (τέτοια ώστε να αναπληρώνει τον χαμένο χρόνο) θα κοινοποιηθεί άμεσα στην ιστοσελίδα LIFE και στην αρχική σελίδα του eProposal.

Η πρόταση θα προωθηθεί αυτόματα στην Αναθέτουσα Αρχή. Οι εθνικές Αρχές των κρατών μελών στα οποία είναι εγγεγραμμένοι οι δικαιούχοι μπορούν επίσης να εξετάσουν την πρόταση εφόσον ο ιδιοκτήτης της πρότασης επιλέξει το κουμπί «National authorities access» (Πρόσβαση εθνικών Αρχών) (βλ. περιγραφή στη σελ. 54).

Κάθε υποβληθείσα πρόταση λαμβάνει αυτόματα έναν μοναδικό κωδικό αναφοράς έργου, ο οποίος περιλαμβάνει το έτος της πρόσκλησης, τον τομέα προτεραιότητας LIFE και έναν εξαψήφιο διαδοχικό αριθμό. Όλες οι τεχνικές και οικονομικές φόρμες και αναφορές θα φέρουν τον συγκεκριμένο κωδικό (π.χ. «Proposals / **LIFE17 CCA/FI/000001 LIFE Adapt** / Financial Forms / **F1 – Direct personnel costs**»). Ο κωδικός αυτός θα αναφέρεται σε κάθε επικοινωνία με την Αναθέτουσα Αρχή κατά τη διαδικασία επιλογής και κατά την υλοποίηση του έργου εφόσον η πρόταση πετύχει να λάβει συγχρηματοδότηση LIFE. Μια πρόταση που δεν έχει ακόμα υποβληθεί δεν διαθέτει κωδικό αναφοράς.

Σημαντικό: Οι προτάσεις που υποβάλλονται μπορούν να αλλάξουν και να υποβληθούν εκ νέου όσες φορές χρειάζεται μέχρι τη λήξη της προθεσμίας υποβολής. Η Αναθέτουσα Αρχή θα αξιολογήσει μόνο την τελική υποβληθείσα πρόταση.

Εάν θέλετε η πρότασή σας να περάσει στο στάδιο της αξιολόγησης, βεβαιωθείτε ότι έχετε επιλέξει το κουμπί «Submit to Contracting Authority» (Υποβολή στην Αναθέτουσα Αρχή) πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής.

Το κουμπί «Submit to Contracting Authority» (Υποβολή στην Αναθέτουσα Αρχή) θα απενεργοποιηθεί στη λήξη της προθεσμίας υποβολής (7 Σεπτεμβρίου 2017, 16:00 ώρα Βρυξελλών). Η Αναθέτουσα Αρχή δεν θεωρείται υπεύθυνη για προβλήματα που ενδέχεται να προκληθούν από αργή λειτουργία του συστήματος ή ανάλογα προβλήματα. Οι αιτούντες οφείλουν να λάβουν τα απαραίτητα μέτρα ώστε να αποφύγουν να υποβάλουν την πρότασή τους την τελευταία στιγμή.

Σημειώνεται ότι οι εθνικές Αρχές, όταν τους επιτραπεί, μπορούν να δουν ότι μια πρόταση (όπως αυτή προσδιορίζεται από τον κωδικό αναφοράς, τον τίτλο, τον συντονιστή αιτούντα, το συνολικό κόστος και την αιτούμενη συνεισφορά) έχει υποβληθεί, αλλά δεν μπορούν να δουν την πλήρη πρόταση διαδικτυακά, παρά μόνο αν ο συντονιστής αιτών παραχωρήσει τη σχετική άδεια.

Η άδεια αυτή μπορεί να χορηγηθεί εφόσον ο συντονιστής αιτών εκτελέσει τα παρακάτω βήματα:

- (a) Επιλέξει την πρόταση για την οποία επιθυμεί να παραχωρήσει δικαιώματα προβολής στην αντίστοιχη εθνική Αρχή
- (b) Μεταβεί στο μενού Proposal (Πρόταση) > Access rights (Δικαιώματα πρόσβασης)
- (c) Στο πεδίο «National authorities access» (Πρόσβαση εθνικών Αρχών), ενεργοποιήσει το κουτάκι για να επιτρέψει την πρόσβαση – σε περίπτωση που δεν θέλει να χορηγήσει δικαίωμα πρόσβασης, πρέπει να αφήσει το κουτάκι ανενεργό, ως έχει.

Τυχόν άρνηση παραχώρησης πρόσβασης στις εθνικές Αρχές ισχύει και μετά την υποβολή της πρότασης.

The screenshot shows a web interface for proposal management. At the top, it indicates 'Last update at null by' and 'Proposal status: Draft'. Below this is a section titled 'List of proposal users' with a note: 'Please find below the list of users linked to this proposal. Only the owner of the proposal can modify it.' A table lists users with columns for First name, Last name, Email, Owner, Can view, Can edit, and Actions. One user is listed with email 'user1@foo.bar'. Below the table is a section titled 'National authorities access' with a note: 'Access granted to National authorities in those cases where the applicants grant access, all National authorities of Member States participating in the project will be able to: 1. Access the proposal before and after the closing date of the call 2. Access also the communications between the Commission and each applicant who has submitted a proposal through the Mailbox module in eProposal. Please note that National authorities are bound by confidentiality and absence of conflict of interest obligations and that your choice can always be modified later:'. At the bottom, there is an 'Invite user' section with an 'Email address:' input field and an 'Invite' button.

- (d) Την επόμενη φορά που ο χρήστης από την εθνική Αρχή (για το κράτος μέλος όπου είναι εγγεγραμμένος ο συντονιστής αιτών ή κάποιος από τους άλλους αιτούντες) συνδεθεί στο eProposal, θα είναι σε θέση να δει τη συγκεκριμένη πρόταση, ακόμα και πριν από τη λήξη της προθεσμίας υποβολής.

Μπορείτε να αποσύρεται την έγκριση πρόσβασης οποιαδήποτε στιγμή.

Σημειώστε, ωστόσο, ότι μετά τη λήξη της προθεσμίας υποβολής, η επιλογή αυτή δεν είναι πλέον διαθέσιμη.

Επικοινωνία μετά την υποβολή

Μόλις παρέλθει η προθεσμία υποβολής, η επικοινωνία με τους αιτούντες που έχουν υποβάλει κάποια πρόταση πραγματοποιείται αποκλειστικά μέσω του γραμματοκιβωτίου μηνυμάτων της πρότασης (Mailbox).

Πρόσβαση στο γραμματοκιβώτιο έχουν μόνο οι ιδιοκτήτες των προτάσεων με χαρακτηρισμό «Received by Contracting Authority» (Ληφθείσες από την Αναθέτουσα Αρχή) ή χαρακτηρισμό επόμενου σταδίου.

ΠΟΙΟΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙ ΤΟ ΓΡΑΜΜΑΤΟΚΙΒΩΤΙΟ;

- ο αιτών: για να διαβάζει μηνύματα που έχει αποστείλει η Αναθέτουσα Αρχή ή ο σύμβουλος της, και για να απαντάει σε αυτά τα μηνύματα, καθώς και για να συντάσσει νέα μηνύματα προς την Αναθέτουσα Αρχή ή τον σύμβουλο αυτής.
- η Αναθέτουσα Αρχή ή ο σύμβουλος της: για να αποστέλλει μηνύματα στους αιτούντες και να διαβάζει τις απαντήσεις τους.

ΠΩΣ ΜΠΟΡΩ ΝΑ ΔΙΑΒΑΖΩ ΚΑΙ ΝΑ ΣΤΕΛΝΩ ΜΗΝΥΜΑΤΑ;

Υπάρχουν δύο τρόποι για να έχετε πρόσβαση στα μηνύματα:

- πηγαίνετε στη λίστα με τις προτάσεις (List of proposals): αν έχετε κάποιο νέο μήνυμα για μια συγκεκριμένη πρόταση, στη στήλη «Unread» (Μη αναγνωσμένα) εμφανίζεται το εικονίδιο .

Πατήστε στο εικονίδιο ώστε να μεταβείτε απευθείας στο γραμματοκιβώτιο.

- Αν έχετε ήδη ανοιχτή κάποια συγκεκριμένη πρόταση, θα βρείτε την επιλογή «Mailbox» στο αναπτυσσόμενο μενού «Proposal».

Και οι δύο τρόποι οδηγούν στη λίστα συνομιλιών (Thread):

 The proposal LIFE12 ENV/ES/000692 LIFE SMART FOREST has been submitted to NA on 26/09/2012 13:24:12 (Brussels time).

[Create thread](#)

Unread	⊗ Topic	⊗ Created at	⊗ Type	⊗ Phase	Status	Actions
 1	Official letter	07/12/12 13:08	Rejection letter	Technical compliance check (SELTEC)	Open	
	New thread 1	07/12/12 11:29	Rejection letter	Technical compliance check (SELTEC)	Open	
 1	Official EC letter	04/12/12 15:21	Rejection letter	Technical compliance check (SELTEC)	Open	

3 item(s) found

Μια συνομιλία ομαδοποιεί όλα τα μηνύματα που αφορούν το ίδιο θέμα (Topic) (όπως ορίζεται από το άτομο που ξεκινά τη συνομιλία με το πρώτο μήνυμα), το ίδιο στάδιο (Phase) (το στάδιο της διαδικασίας επιλογής με το οποίο συνδέεται το συγκεκριμένο μήνυμα) και τον ίδιο τύπο (Type) (π.χ. Rejection letter/επιστολή απόρριψης, Question letter/επιστολή ερώτησης, Instruction letter/επιστολή οδηγιών ή Other/Άλλο).

Οι συνομιλίες μπορούν να δημιουργηθούν και να κλείσουν. Οι επίσημες συνομιλίες (όπως μια επιστολή απόρριψης/Rejection letter, μια επιστολή οδηγιών/Instruction letter, κ.λπ.) μπορούν να δημιουργηθούν αποκλειστικά με πρωτοβουλία της Αναθέτουσας Αρχής. Οι αιτούντες μπορούν να δημιουργήσουν (και στη συνέχεια να κλείσουν) τις συνομιλίες τύπου «Other» (Άλλο), χρησιμοποιώντας το κουμπί (Δημιουργία συνομιλίας).

Η Αναθέτουσα Αρχή και ο σύμβουλός της μπορούν να κλείσουν οποιονδήποτε τύπο συνομιλίας.

Κάνοντας κλικ στο εικονίδιο σε μια συγκεκριμένη συνομιλία, εμφανίζονται τα στοιχεία τις εν λόγω συνομιλίας:

Back

Thread details

Topic Official EC letter

Phase Technical compliance check (SELTEC) Type Rejection letter

Reply

Thread messages Collapse all Expand all

- 7 DÉC. 2012 09:37 / EUROPEAN COMMISSION / Nouveau message (voir pièce jointe)

Message text:
Nouveau message (voir pièce jointe)

Attachments:
• pièce jointe

Mark as read

+ 4 DÉC. 2012 15:44 / APPLICANT / Please find official letter enclosed

+ 4 DÉC. 2012 15:31 / EUROPEAN COMMISSION / Please find official letter enclosed

Η οθόνη αυτή σας δίνει τη δυνατότητα να δείτε όλη την προηγούμενη επικοινωνία. Με πράσινο χρώμα σημειώνονται τα μηνύματα που έχουν αποσταλεί από τους αιτούντες, ενώ με μπλε χρώμα τα μηνύματα που έχουν αποσταλεί από την Αναθέτουσα Αρχή και τον σύμβουλό της. Αν τα χρώματα εμφανίζονται πιο έντονα, τότε το μήνυμα είναι μη αναγνωσμένο, ενώ αν το μήνυμα εμφανίζεται με πιο απαλό χρώμα τότε έχει ήδη διαβαστεί.

Νέα μηνύματα μπορούν να δημιουργηθούν από όλους τους αιτούντες,

πατώντας στο κουμπί **Create thread** (Δημιουργία συνομιλίας). Με το ίδιο κουμπί μπορείτε να απαντήσετε σε μηνύματα που έχετε λάβει (επιλέγοντας τον παραλήπτη: Αναθέτουσα Αρχή ή σύμβουλος και πατώντας **Save** (Αποθήκευση). Εάν χρειάζεται μπορείτε να επισυνάψετε αρχεία έως 2 Mb – συστήνεται η χρήση δημοφιλών μορφών αρχείων για το εύκολο άνοιγμα των αρχείων από άλλους χρήστες).

Πατώντας στο κουμπί **Ready to send** (Έτοιμο προς αποστολή) μπορείτε να δείτε το μήνυμα που ετοιμάζετε να στείλετε και να ελέγξετε το περιεχόμενο και τα συνημμένα. Για να στείλετε το νέο μήνυμα επιλέξετε **Send** (Αποστολή). Για να συνεχίσετε την επεξεργασία του μηνύματος επιλέξετε **Not ready to send** (Όχι έτοιμο προς αποστολή).

ΠΩΣ ΘΑ ΕΙΔΟΠΟΙΗΘΩ ΑΝ ΕΧΕΙ ΦΤΑΣΕΙ ΚΑΠΟΙΟ ΝΕΟ ΜΗΝΥΜΑ;

Οι αιτούντες θα λάβουν μια ειδοποίηση στη διεύθυνση email που έχει δηλωθεί στη φόρμα A2, για τη λήψη νέου μηνύματος στο γραμματοκιβώτιο του eProposal.

Συνιστούμε ωστόσο στους αιτούντες να συνδέονται τακτικά στο γραμματοκιβώτιο του eProposal, καθώς ορισμένες φορές οι ειδοποιήσεις μέσω email ενδέχεται να μη ληφθούν από τον χρήστη (π.χ. γιατί έχουν καταχωρηθεί ως ανεπιθύμητη αλληλογραφία (spam), γιατί η διεύθυνση email του αιτούντα έχει αλλάξει, δεν υπάρχει χώρος για τη λήψη νέων email, κ.λπ.). Ειδοποιήσεις λαμβάνουν μόνο οι συντονιστές αιτούντες.

Διαγραφή μιας πρότασης

Μια πρόταση που δεν έχει υποβληθεί μπορεί να διαγραφεί οποιαδήποτε στιγμή από τον αιτούντα (ιδιοκτήτη).

Για να διαγράψετε μια πρόταση:

- Εντοπίστε την στη λίστα με τις προτάσεις σας.
- Στη συγκεκριμένη πρόταση, κάνετε κλικ στο εικονίδιο στην αντίστοιχη στήλη «Actions» (Δράσεις).
- Στο μήνυμα «Are you sure you want to delete proposal?» (Είστε βέβαιοι ότι θέλετε να διαγράψετε την πρόταση;) πατήστε «OK» για διαγραφή ή «Cancel» για ακύρωση.

Παρακαλούμε λάβετε υπόψη ότι με τη διαγραφή της πρότασης, όλες οι πληροφορίες που έχουν εισαχθεί στο eProposal θα διαγραφούν για πάντα, χωρίς να υπάρχει δυνατότητα ανάκτησης.

Ανάκληση μιας πρότασης

Ο αιτών (ιδιοκτήτης) διατηρεί το δικαίωμα να αποσύρει μια πρόταση οποιαδήποτε στιγμή μετά την υποβολή της. Μια πρόταση που έχει ανακληθεί δεν θα περάσει από τη διαδικασία αξιολόγησης.

Για να ανακαλέσετε μια πρόταση:

- Εντοπίστε την στη λίστα με τις προτάσεις σας.
- Στη συγκεκριμένη πρόταση, κάνετε κλικ στο εικονίδιο (Επεξεργασία) στην αντίστοιχη στήλη «Actions» (Δράσεις).
- Στο μενού της πρότασης, επιλέξτε «Withdrawal» (Ανάκληση). Στο σημείο αυτό μπορείτε να περιγράψετε αναλυτικά τους λόγους ανάκλησης (για παράδειγμα: δεν εξασφαλίστηκε η αναμενόμενη χρηματοδότηση) και να επιβεβαιώσετε την ανάκληση της πρότασης.
- Αν πατήσετε «OK» θα λάβετε το ακόλουθο μήνυμα επιβεβαίωσης:

 Proposal has been successfully withdrawn.